

e-terroryzm.pl

WYZWANIA

TERRORYZM

DONIESIENIA

ZAGROŻENIA

BEZPIECZEŃSTWO

SPRAWOZDANIA

Anakonda w Solinie

str. 6

str. 12

Saur-Mogiła

Rosyjska a polska ustawy antyterrorystyczne

str. 31

str. 37

Zadanie ochrony ludności

Anakonda	str.
○ Anakonda w Solinie.....	6
Konflikty	
○ Saur-Mogiła.....	12
W. KOŹMIC	
Historia	
○ Represje wobec Polaków na Uralu w latach przedwojennych (1939–1941). Część II	16
A. S. SMYKALIN	
○ Milicja Obywatelska – od dekretu PKWN po obrady Okrągłego Stołu	21
W. DĘBOWSKI	
Ludzie wywiadu i kontrwywiadu	
○ Generał Aleksander Aleksandrowicz Zdanowicz	20
Służby specjalne	
○ Minister koordynator służb specjalnych	26
K. KRAJ	
Analiza	
○ Rosyjska a polska ustawy antyterrorystyczne	31
Zarządzanie kryzysowe	
○ Zaopatrzenie logistyczne. Zadanie ochrony ludności ...	37
T. MAŁYSA	
Warto poznać	
○ Polityka Federacji Rosyjskiej w Regionie Europy Azji i Pacyfiku	46
○ Stalin. Nowa biografia.....	48
○ ISIS od środka. 10 dni w Państwie Islamskim.....	49
Sprawozdania	
○ Współczesne systemy walki z terroryzmem w Polsce i na świecie.....	51
Felieton	
○ Kradzione nie tuczy.....	56
KALENDARIUM	58

Redaktor naczelny: dr Kazimierz Kraj

Z-ca redaktora naczelnego: Tobiasz Małyśa

Sekretarz redakcji: Anna Wójcik

Redaktor merytoryczny: Andrzej Wojtas

Redaktor techniczny: Tobiasz Małyśa

Główny informatyk redakcji:

Bernadetta Stachura-Terlecka

Konsultanci redakcyjni:

dr Jan Swół, Ewa Wolska-Liśkiewicz

Współpracownicy:

Przemysław Bacik, Jakub Ciećkiewicz, Jakub Dyczka, Magdalena El Ghamari, Jakub Górniak, Wojciech Koźmic, Krzysztof Kubiak, Mariusz Łaciński, Krzysztof Mroczkowski, Natalia Noga, Kamil Pietrasik, *Piotr Podlasek*, Paweł Stachnik, Robert Witak, Andrzej Zaręba, Maciej Zimny

Kontakt:

Poczta redakcyjna: redakcja@e-terroryzm.pl
Strona internetowa: www.e-terroryzm.pl

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania,
ul. Sucharskiego 2, 32-225 Rzeszów
www.wsiz.rzeszow.pl

Zespół redakcyjny tworzą pracownicy Katedry Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instytutu Studiów nad Terroryzmem Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz skupieni wokół tych jednostek znawcy i entuzjaści problematyki.

Publikacja jest bezpłatna, a zespół redakcyjny oraz Autorzy nie odnoszą z niej korzyści materialnych. Publikowane teksty stanowią własność Autorów, a prezentowane poglądy nie są oficjalnymi stanowiskami Instytutu Studiów nad Terroryzmem oraz Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania.

Artykuły poruszane w czasopiśmie służą celom edukacyjnym oraz badawczym. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za inne ich wykorzystanie. Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania edytorskiego nadesłanych materiałów.

INSTYTUT STUDIÓW
NAD TERRORYZMEM

WYŻSZA SZKOŁA
INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA
z siedzibą w Rzeszowie

Szanowni Czytelnicy

Zaczęły się wakacje, zakończyły się ćwiczenia *Anakonda - 16* i szczyt NATO. Przed nami jeszcze jedno wyzwanie z zakresu bezpieczeństwa - Światowe Dni Młodzieży. Oddajemy do rąk Czytelników kolejny numer naszego periodyku. Myślę, że z przyjemnością będziecie go czytać. Na początku przedstawiamy sylwetkę pracownika Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania dr. Macieja Milczanowskiego, uczestniczącego w pracach grup eksperckich NATO. Dalej interesująca relacja z ćwiczeń *Anakonda - 16* i uczestniczących w nich grupach organizacji proobronnych. Zapraszamy do dyskusji na temat systemu obrony terytorialnej czy współpracy wojska z tymi organizacjami. Kolejnym zamieszczonym artykułem wracamy do tematyki ukraińskiej i przedstawiamy relację naszego współpracownika Wojciecha Koźmicy z pobytu na terytorium Donieckiej Republiki Ludowej.

Czytelnicy zainteresowani losami polskich specprzebiegaczy przeczytają drugą i ostatnią część artykułu profesora Aleksandra Smykalina o ich losach na Uralu. Po kilku miesiącach wracamy do cyklu *Ludzie wywiadu i kontrwywiadu*, przedstawiając sylwetkę kontrwywiadczy i znawcy historii służb specjalnych, w tym polskich, generała dr hab. Aleksandra Zdanowicza.

Waldemar Dębowski w krótkim artykule kreśli historię Milicji Obywatelskiej. Kontynuując cykl artykułów o polskich służbach specjalnych przedstawiamy rolę, zadania i kompetencje ministra - koordynatora służb specjalnych. Aby być na bieżąco, zmierzaliśmy się z nową

polską ustawą antyterrorystyczną, zestawiając ją z rosyjską ustawą w redakcji z 2014 r. Ostatnią nowelizację rosyjskiej ustawy przedstawimy w kolejnym numerze czasopisma. Tobiasz Małyś kontynuuje cykl o logistyce w zarządzaniu kryzysowym, jak sądzę jest to publikacja przydatna dla studentów bezpieczeństwa wewnętrznego czy narodowego. Jak w każdym numerze kolejne recenzje interesujących, polecanych przez redakcję książek.

Prezentujemy również sprawozdanie z międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez Instytut Studiów nad Terroryzmem, pod patronatem medialnym naszego pisma. Chyba pierwszy raz w Polsce w debacie naukowej o terroryzmie spotkali się polscy i rosyjscy uczeni zajmujący się tą problematyką. Pamiętajmy, że Rosjanie mają wielkie praktyczne doświadczenia w zwalczaniu działalności ekstremistycznej i terrorystycznej motywowanej fałszywie pojmowanymi przesłankami religijnymi.

Na zakończenie felieton niezawodnego dr. Jana Swóła oraz kalendarium.

Życzę miłych wakacji i odpoczynku od spraw przyziemnych. Redakcja będzie wypoczywać i pracować przygotowując kolejny numer miesięcznika.

Za zespół

 Kazimierz Kraj

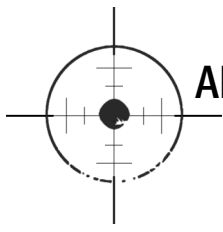
*Czas jest najlepszym lekarstwem na smutek,
a wspomnień nikt nam nie odbierze,
zawsze będą z nami*

**Panu Janowi Swółowi
wyrazy głębokiego współczucia i słowa otuchy
z powodu śmierci**

ŻONY

składają

**Bernadetta Stachura-Terlecka, Kazimierz Kraj, Tobiasz Małyś
i zespół e-Terroryzm.pl**

Dr inż. Maciej Milczanowski z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie został zaproszony do udziału w spotkaniach z wysokimi przedstawicielami dowództwa NATO w Brukseli dotyczących szczytu Sojuszu Północnoatlantyckiego, jaki odbył się w lipcu w Warszawie.

Z działalności Katedry Bezpieczeństwa Wewnętrznego

**WYŻSZA SZKOŁA
INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA**
z siedzibą w Rzeszowie

- W Brukseli byłem jako jeden z Key Opinion Formers (kluczowe osoby mające wpływ na opinię publiczną). Spotkania odbywały się z urzędnikami wysokiego szczebla NATO-wskiej administracji. Byli to m.in. ambasadorzy krajów NATO i specjaliści od Missile Defence albo NATO-Russia relations. Uczestnictwo polegało na wysłuchaniu briefingu dotyczącego sytuacji, problemów i planów poszczególnych zagadnień w ramach działań NATO oraz szczerzej i otwartej dyskusji - wyjaśnia dr inż. Maciej Milczanowski.

Sztab NATO wraz z przedstawicielami Polski organizują Szczyt NATO w Warszawie. Wszystkie kwestie związane z tym szczytem procedowane są właśnie w Sztabie w Brukseli.

- Uczestnictwo w obradach NATO w Brukseli traktuję jak zaszczyt z uwagi na rolę jaką mi przypisano. Key Opinion Formers mają dla NATO zasadnicze znaczenie w obliczu wojny informacyjnej z Rosją i tzw. Państwem Islamskim. Co jednak istotne na tych spotkaniach nie otrzymywaliśmy pakietu informacji, jakie trzeba przekazywać, ale była to seria szczerych i otwartych spotkań, na których mogliśmy pytać o wszystko - mówi Maciej Milczanowski.

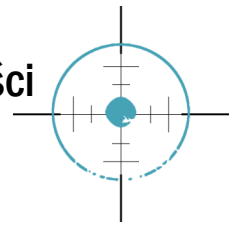

dr inż. Maciej Milczanowski
fot. WSliZ

Podczas obrad w Brukseli często podkreślano, że NATO robi wszystko, aby zapewnić Rosję o braku agresywnych planów i zamiarów.

- Wszyscy, którzy się z nami spotykali podkreślali ogromną dbałość o to, by nie prowokować negatywnych reakcji ze strony rosyjskiej. Ale też jasno dawano do zrozumienia, że nie oznacza to bierności sojuszu. Sojusz musi być aktywny i responsywny wobec działań Rosji, a także coraz bardziej angażować się w zwalczanie tzw. Państwa Islamskiego - dodaje Maciej Milczanowski.

- Szczególnie interesujące były dwa spotkania z przedstawicielami Polski: Panem Robertem Pszczelem, szefem biura informacji NATO urzędującego przez lata w Moskwie oraz Panem Jackiem Najderem - ambasadorem Polski w NATO.

– Przedstawili oni wiele szczegółów dotyczących bieżących działań w NATO oraz planów dotyczących szczytu NATO w Warszawie, a także co dla mnie bardzo istotne roli Polski i NATO w operacji zwalczania Państwa Islamskiego w Iraku i Syrii – mówi Maciej Milczanowski.

Tego typu wydarzenia świadczą o transparentności działań NATO oraz rosnącego znaczenia polityki informacyjnej. Nie jest tajemnicą że właśnie na polu polityki informacyjnej Rosja odnosi sukcesy w swojej ofensywie przeciw wszystkim, których postrzega jako zagrożenie. Spotkanie z osobami tworzącymi politykę NATO jest wspaniałą okazją dla zweryfikowania lub potwierdzenia swoich opinii a z drugiej strony nawiązania wielu ważnych kontaktów.

Teraz czas na szczyt NATO, a w jesieni Warsaw Security Forum, w którym także wezmą udział przedstawiciele WSiIZ z Centrum Zimbaro ds. Rozwiązywania Konfliktów.

Źródło: <https://www.wsiz.rzeszow.pl/pl/Uczelnia/Wydarzenia/Strony/pracownik-WSiIZ-w-dowodztwie-NATO.aspx>

Zobacz, co na ten temat ukazało się w mediach:

<http://rzeszow-news.pl/pracownik-wsiiz-w-dowodztwie-nato-jak-wygrac-wojne-informacyjna-z-rosja/>

<http://www.resinet.pl/aktualnosci/rzeszow/pracownik-rzeszowskiej-uczelni-w-dowodztwie-nato.html>

http://hej.rzeszow.pl/pracownik_wsiiz_w_dowodztwie_nato,artykul22372.html

<http://www.rzeszow4u.pl/aktualnosci/pracownik-wsiiz-w-dowodztwie-n.html>

<http://rzeszow-news.pl/pracownik-wsiiz-w-dowodztwie-nato-jak-wygrac-wojne-informacyjna-z-rosja/>

Nota biograficzna

dr inż. Maciej Milczanowski

Ur. w 1971 roku w Szczecinie. Absolwent Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności w Zegrzu k. Warszawy, którą ukończył z tytułem inżyniera telekomunikacji oraz stopniem podporucznika. Przez 12 lat (tj. od 1996 do 2008) pracował jako zawodowy oficer w 21. Brygadzie Strzelców Podhalańskich i w tym czasie uczestniczył w dwóch misjach wojskowych: ONZ na Wzgórzach Golan oraz NATO w Iraku.

W 2004 ukończył studia magisterskie na kierunku historia w Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. Karierę wojskową ukończył we wrześniu 2008 roku, w stopniu kapitana i rozpoczął pracę jako nauczyciel akademicki w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. W 2010 ukończył studia doktorskie i obronił pracę doktorską w Uniwersytecie Jagiellońskim w Zakładzie Historii Starożytnej, uzyskując stopień doktora nauk humanistycznych. Pracownik Katedry Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Instytutu Studiów nad Terroryzmem oraz Instytutu Badań nad Cywilizacjami. Prowadził też zajęcia ze studentami historii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Od 2010 roku prowadzi badania nad stosunkami międzynarodowymi w rejonie Bliskiego Wschodu

i Północnej Afryki, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki bezpieczeństwa międzynarodowego. Obecnie wysiłek badawczy ukierunkowany jest na temat miejsca Bliskiego Wschodu w doktrynach bezpieczeństwa narodowego USA.

W 2013 roku ukazały się dwie książki: podsumowująca badania nad propagandą w starożytnym Rzymie, prowadzone w ramach doktoratu: „W cieniu boskiego Juliusza”, Kraków 2013, a także wspólna publikacja z mgr Zofią Sawicką pt. „Dwa odcienie rewolucji arabskiej: Egipt i Syria”. Publikuje w czasopismach naukowych oraz portalach międzynarodowych, jak World Outline,

- Od 2015 dyrektor Instytutu Badań nad Bezpieczeństwem Narodowym w WSiIZ
- Od 2015 Z-ca lidera Zimbaro Team na Polskę,
- Pełnił rolę konsultanta w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego w czasie gdy szefem był gen Stanisław Koziej,
- Od 2012 roku Ekspert do spraw bezpieczeństwa i obronności w Radiu Rzeszów.

Blog „My point of view”:

<http://mmilczanowski.wordpress.com/>

Źródło: <https://www.wsiz.rzeszow.pl/kadra/mmilczanowski>

Anakonda

W dniach 7-17 czerwca 2016 roku odbyły się w Polsce największe od lat ćwiczenia wojskowe Anakonda-16. Wzięło w nich udział 32 tys. żołnierzy oraz 3 tys. pojazdów, zarówno Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polski, jak i wojsk sojuszniczych z NATO. Poza wymienionymi siłami składającymi się z żołnierzy zawodowych, w wybranych miejscach w kraju w ćwiczeniach brali udział członkowie organizacji proobronnych, będący jednocześnie kandydatami do tworzonych wojsk obrony terytorialnej. Mimo nagłośnionego w mediach wielkiego sukcesu doszło do szeregu komplikacji oraz niedomówień w kwestii działalności uczestników szkolenia OT zarówno przed jak i w trakcie ćwiczeń.

Od Redaktora:

Drodzy Czytelnicy!

Macie przed sobą opis – sprawozdanie jednego z uczestników ćwiczeń. Zapraszam do dyskusji i otwieram nasze łamy dla wszystkich, szczególnie ćwiczących podczas Anakondy - 16 z organizacji proobronnych, chcących się podzielić własnymi spostrzeżeniami i doświadczeniami.

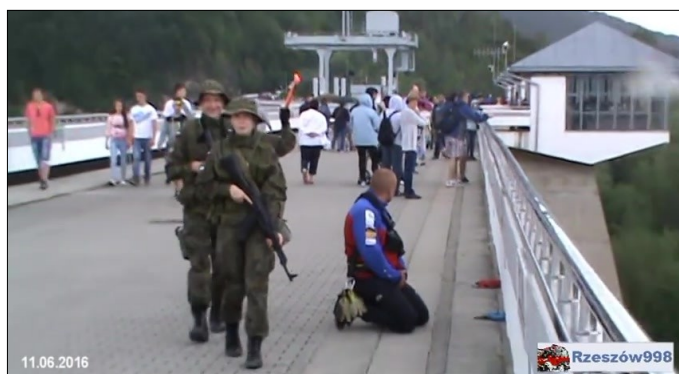
Przypomniałem sobie moje własne uczestnictwo przed 31 laty w ćwiczeniach OT. Podczas odprawy w sztabie ćwiczeń przeczytano nam komunikat. W jednym z punktów przekazano informację, że nieprzyjaciel rzucił w rejonie Puszczy Niepołomickiej pułk spadochronowy. Zgodnie z treścią komunikatu sztab do walki z nim skierował pułk manewrowy Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych, czyli innymi słowy pułk Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej. Przypuszczam, że w przeciwieństwie do dzisiejszych warunków, zdecydowana większość uczestników narady miała za sobą służbę wojskową. Jeden z nich przedstawiając się, jako oficer rezerwy stwierdził, że pułk WUSW już prawdopodobnie nie istnieje, gdyż jak go uczono do walki z dywersantami należy stosować proporcję na jednego komandos a 30 żołnierzy w obławie.

Dwadzieścia pięć lat później podczas konferencji naukowej, w trakcie dyskusji przypomniałem sobie o tej sprawie. Jeden z uczestników konferencji przedstawiał problematykę działań nieregularnych i przypomniał, że w Sztabie Generalnym WP podczas badania kwestii działań partyzanckich (nieregularnych) wyliczono te proporcje. Stanowiło to ponoć wielką tajemnicę wojskową, wykradzoną przez wywiad USA. Badania były kontynuowane i teraz podobno podczas walki w terenie zurbanizowanym (o ile dobrze zapamiętałem) proporcja musi wynosić jak 1 do 56. Jeżeli przyjmujemy, że są to właściwe oceny i wyliczenia, to 1000 *uprzejmych ludzi*, rozkłada nam całą armię (tę zdolną do walki jej część), a nie tylko *suchoputnyje wojska*.

Jak przeczytałem, że bramę wejściową na zaporę miał taranować Fiat Seicento (zadanie wykonywał inny samochód osobowy), to się uśmiełem do rozpuku. Nie będąc wyszkolonym dywersantem, nigdy bym nie wpadł na tak żałosny pomysł. Nawet nasz obecnie najsławniejszy terrorysta dr inż. Brunon K. planował uderzenie na bariery wokół Sejmu przy pomocy pancernego, kilkutonowego SKOTA.

Kazimierz Kraj

Anakonda w Solinie

Fot. R. Baran

Zadaniem członków organizacji proobronnych było przedostanie się do określonego miejsca znajdującego się na terenie ich zamieszkiwania i podjęcie niezbędnych działań w celu jego samodzielnej obrony. W założeniach, każdy sformowany pododdział OT miał bronić swoich rodzimych miejscowości, do których był przydzielony, zgodnie z zasięgiem administracyjnym swojej WKU. Na Podkarpaciu działania były realizowane w dwóch miejscach. W Ośrodku Szkoleń Górskich w Trzciancu oraz na zaporze wodnej w Solinie. Głównymi zadaniami OT w tych miejscach była reakcja na zagrożenia w okolicy rejonów zurbanizowanych i obrona infrastruktury krytycznej (zapora wodna). Członkowie organizacji proobronnych stawili się na wyznaczone miejsca w sile dwóch kompanii w dniach 10-12 czerwca br. Zgodnie z przyjętą przez MON koncepcją miało to stanowić trzon procesu szkoleniowego OT.

Informacja o szkoleniu

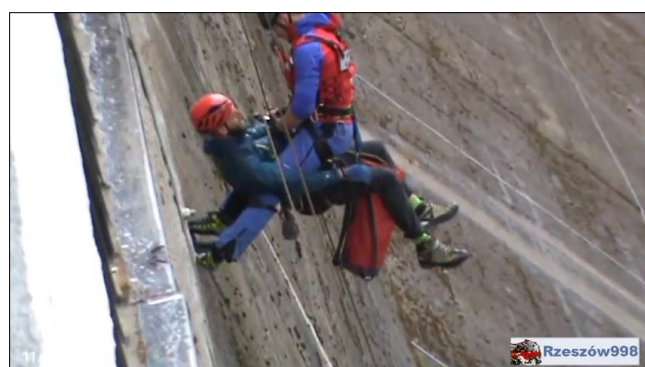
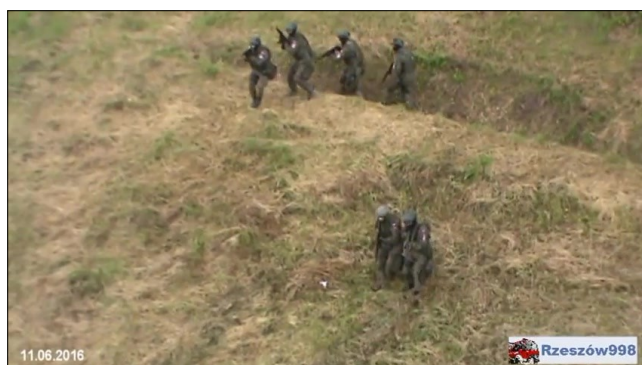
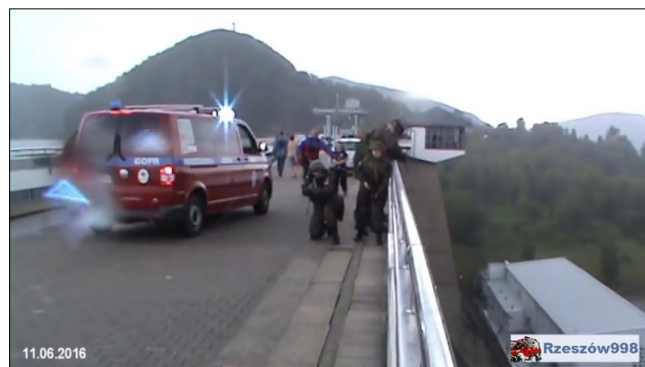
Ok. 20 lutego 2016 roku do najsprawniej działających organizacji proobronnych w województwie, właściwa wojewódzka komenda uzupełnień wysłała zaproszenia do udziału w ćwiczeniach Anakonda - 16. Organizacją na terenie Podkarpacia spełniającą ten wymóg był Związek Strzelecki „Strzelec” im. Józefa Piłsudskiego z siedzibą w Rzeszowie. Po otrzymaniu zaproszenia, wyznaczeni zostali członkowie organizacji mający zajmować się komunikacją, zbierający informacje oraz przekazujący wytyczne z WKU na temat przebiegu ćwiczenia jego potencjalnym uczestnikom.

Pierwszym wymogiem było zebranie ludzi będących osobami pełnoletnimi, bez uszczerbków na zdrowiu zdolnymi do znacznego wysiłku fizycznego w trakcie ćwiczeń. Zgodnie z dalszym opisem ćwiczenia podanym przez WKU mieliśmy się stawić z własnym wyposażeniem i wyżywieniem. Na miejscu miały zostać wydane na czas ćwiczenia kbk AKMS oraz ślepa amunicja. Informacje związane z ćwiczeniami przychodziły w odstępach czasowych ok. 2 tygodni.

Po spełnieniu formalności drogą mailową rzeszowskie WKU zaczęło wysyłać w miesiącu maju deklaracje o przystąpieniu do OT na terenie Rzeszowa, każdemu zgłoszonemu strzelcowi. Pojawił się problem, który polegał na tym, że znaczna część tych ludzi nie była zameldowana w Rzeszowie. Co więcej nie znajdowała się zasięgu administracyjnym tegoż WKU.

Pierwsze problemy

Z początkiem czerwca zaczęły dochodzić kolejne, zmienione wytyczne odnośnie wyjazdu na ćwiczenia. Okazało się, że wspomnianych AKMS-ów nie będzie do dyspozycji strzelców. Każdy uczestnik musi zorganizować sobie we własnym zakresie dowolną replikę broni. Był to pierwszy demotywujący cios dla strzelców. Ponadto podniesiono kwestię niewielkiej liczby strzelców mogących uczestniczyć w ćwiczeniach. Młodym ludziom w przedziale wiekowym 19-25 lat koncepcja szkoleń niestety mocno kolidowała z uwagi na brak możliwości zwolnień z pracy na czas ćwiczeń. MON tego nie przewidział. Postanowiono zasilić lokalne składy OT czym się tylko dało. Obniżono wymaga-

Fot. od góry: R. Baran

Anakonda

nia do ukończonego 17 roku życia i możliwości uczestnictwa osób z kategorią zdrowia D. Mimo tych zabiegów dodatkowo trzeba było wzmocnić liczebność członkami organizacji proobronnych z terenów Małopolski (Kraków i okolice) oraz Warszawy.

Odprawa

6 czerwca sekretarz Związku Strzeleckiego otrzymał informację z WKU o stawieniu się w Trzciańcu i Solinie na odprawę z dowódcami drużyn w celu omówienia szczegółów działań. Termin został wyznaczony na 7 czerwca na godzinę 10 - tą (bez podania konkretnej lokalizacji). Nielicznej „delegacji” jakiej udało się dotrzeć z Sanoka, Rzeszowa i Krakowa nakazano udanie się na najwyższe wzniesienie w okolicy, jakim jest góra Boratyn.

Podczas tzw. odprawy omówiony został zakres działania i przebieg ćwiczenia poligonowego w Trzciańcu. Polegać miało na okopaniu się kompanii OT na wzgórzach wokół zabudowy przejętej przez separatystów (sic!), obserwację otoczenia i oczekiwanie na wkroczenie wojska podejmującego działania bojowe. Po oczyszczeniu budynków z siły żywej OT miało za zadanie pomóc w zabezpieczeniu jeńców. Wyznaczony został stan osobowy, ćwiczeń w Trzciańcu (80 osób). Nie omówiono kwestii struktur i dowodzenia.

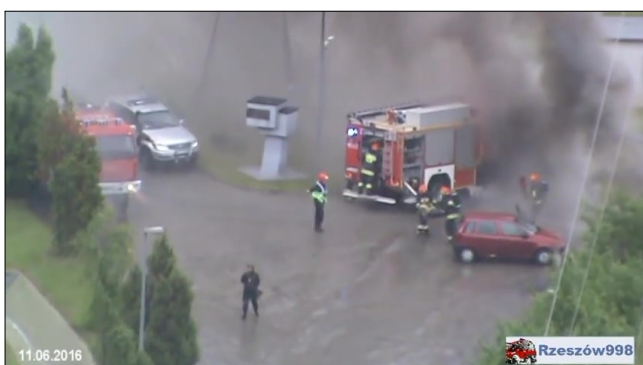
Po dotarciu do elektrowni wodnej w Solinie podstawowym problemem był podział obowiązków dla służb biorących udział w ćwiczeniach. Wyszło bowiem, że całość zadań była przewidziana dla wojska. Nie wzięto pod uwagę, że siłami zabezpieczającymi elektrownię wodną będzie Policja, WOPR, Straż Pożarna i SUFO, którym wyznaczono zadania wykraczające poza ich prawne kompetencje. Ostatecznie po długim dochodzeniu do porozumienia w sprawie kompetencji służb stworzono scenariusz działań. Według założeń kompania OT w sile 3 plutonów (70 osób) miała zabezpieczać, poprzez okopanie się i patrolowanie wejścia na zapórę oraz dolną część zapory, którą jest elektrownia. Firma ochroniarska (SUFO) miała stanowić wsparcie. Policja była daleko wysuniętymi odwodami.

Zgodnie ze scenariuszem działań, OT miało przeprowadzić niedokładne przeszukanie czterech pracowników zapory. Ci ostatni za pomocą upchanych pod ubraniem 60 m lin i sprzętu wspinaczkowego mieli się

Fot. od góry: R. Baran

Anakonda

Fot. od góry: R. Baran

spuścić po linie do elektrowni. Na szczęście mieli zostać w połowie drogi na dół powstrzymani ogniem karabinów maszynowych... Z kolei pod budynkiem elektrowni grupa terrorystów przebija się przez bramę chronioną przez SUFO (w założeniach scenariusz) za pomocą Fiata Seicento (sic!). Ten zostaje podpalony (unieszkodliwiony) przy pomocy ognia zaporowego prowadzonego przez BRDM-2 stojący na szczycie zapory. Na teren elektrowni wdzierają się terryści w sile drużyny (żołnierze z 1. bsp), którzy zostają powstrzymani przez pluton OT.

Rozpoczęcie ćwiczeń

W piątek 10 czerwca 2016 roku, dwie kompanie OT zgromadzone pod budynkiem ROSIR-u w Rzeszowie przygotowały się do wyjazdu. Pierwszym problemem był transport "na własną rękę". Zamówiono do tego celu dwa autokary, które trzeba było załadować całym potrzebnym sprzętem, żywnością i rzeczami osobistymi.

Z godzinnym opóźnieniem wyruszyliśmy w kierunku Bieszczad. Jednym z problemów był brak porozumienia między kierowcami (nie kursującymi w Bieszczady) oraz starszymi członkami organizacji nie znającymi drogi, jako że nie byli z Podkarpacia. Zaowocowało to pomyleniem drogi. W znacznej mierze widać było brak porozumienia między członkami OT, średnia różnica wieku wyniosła 16 lat. Brak porozumienia pogłębiał dodatkowo fakt, że część ćwiczących spotkała się pierwszy raz. Podczas drogi wyznaczeni zostali dowódcy drużyn i podział na plutony.

Ok. godziny 21:30 dotarliśmy nad Solinę. Wyznaczone na parking miejsce, za mostem na rzece San, okazało się niewłaściwe. Trzy plutony i wyznaczona w międzyczasie drużyna logistyczna wyruszyły do realizacji określonych działań. Znowu niezajomość terenu dała o sobie znać, przez co plutony przeznaczone do obrony zapory nie odnalazły odpowiedniej drogi. Dodatkowo komunikację utrudniła zbliżająca się burza.

Łączność i oberwanie chmury

Ok. 22:00 burzowa pogoda przyniosła nieuniknione oberwanie chmury. Drużyna logistyczna na czas uporała się z rozładunkiem żywności i materiałów pirotechnicznych, zakupionych za prywatne pieniądze (sic!).

Anakonda

Można było przystąpić do próby odpalenia rac spod elektrowni. Komunikat z radia, jednego z czterech na stanie, był następujący: „w twoją stronę idzie wielka ściana wody, chowaj co się da”. Głównie chodziło o materiały pirotechniczne, w mniejszej mierze o żywność.

Część rzeczy udało się ukryć pod kawałkiem wystającego dachu świetlicy muzealnej, skąd zaczynają się wycieczki po zaporze. Na miejscu wyszedł problem, którego mało kto się spodziewał. Zabrakło miejsc zakwaterowania, zarówno w Trzciańcu jak i Solinie. Przewidywane było spanie pod gołym niebem, przy nagłej zmianie warunków pogodowych było nie do zrealizowania

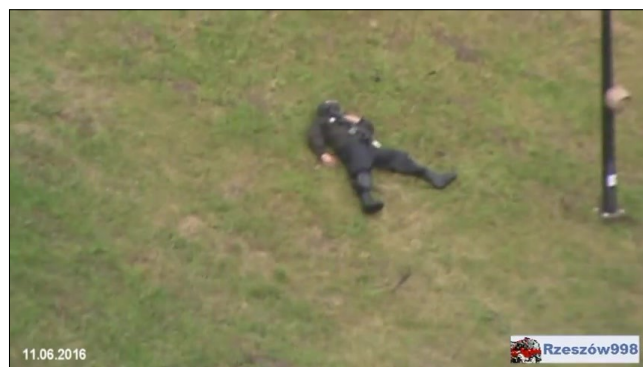
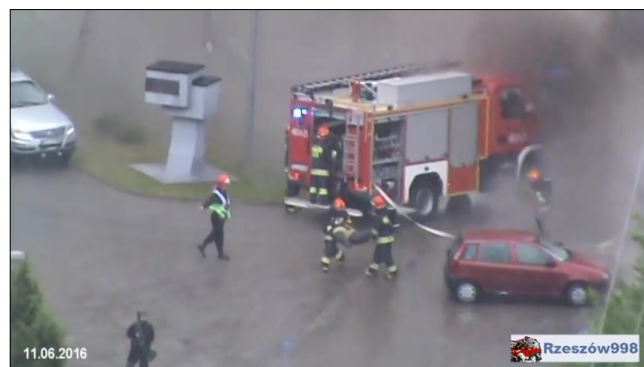
Po dojściu do biura przepustek przy bramie elektrowni otrzymaliśmy od ochroniarza klucz do świetlicy muzealnej, gdzie schroniła się na powierzchni mniejszej niż 40 m² kompania OT. Wcześniej jednak musiało przenieść wszystkie zapasy do budynku. Okazało się również, że wśród nas zaplątały się dwie osoby, które miały uczestniczyć w działaniach w Trzciańcu. Brakło środków łączności. Jedyną osobę mieszkającą w okolicy, skierowaliśmy do Trzciańca w celu pożyczania dwóch radiostacji i odstawienia zaginionych w akcji strzelców. Mimo trwających cały czas ćwiczeń, żaden z posterunków wojska nie zatrzymał naszego cywilnego samochodu na terenie ośrodka w Trzciańcu.

Dzień pokazu (11.06.2016)

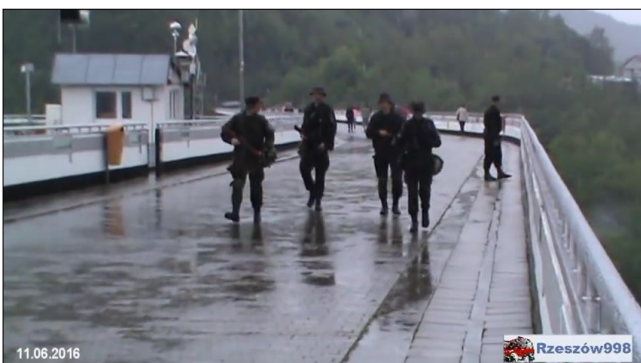
Sobotni poranek wydawał się spokojny, lekkie słońce prześwitywało zza chmur. O godzinie 6:00 wszyscy już byli na nogach i gotowi do akcji. Na terenie zapory wodnej ćwiczyliśmy do godziny 15:00 wskazane w scenariuszu czynności.

Pokaz miał się rozpocząć o godzinie 16:00, zaraz po zakończeniu podobnego pokazu w Trzciańcu. Kiedy podjechały pierwsze samochody z VIP-ami, zaczął padać deszcz. Największe obawy wywoływała troska o materiały pirotechniczne, aby nie zamokły. Problemy były jednak dużo większe. Nikt nie założył w planie ćwiczeń odcięcia terenu zapory od napływających turystów.

Podczas samego pokazu, jak się słusznie spodziewano zamokły race, których nie dało się odpalić za pierwszym razem. Jednakże większą przeszkodą

Fot. od góry: R. Baran

w wykonywaniu działań byli wszechobecni turyści wchodzący pod lufy atrap broni, koła pojazdów i BRDM -a. Po ostatecznym rozprawieniu się z przeciwnikiem nastąpiło zejście pododdziałów OT w stronę elektrowni na pamiątkowe zdjęcie i przemówienie. Niestety i to okazało się utrudnione z powodu nie przewidzenia faktu, że samochody VIP -ów bez miejsc parkingowych zajmują całą drogę do elektrowni.

Po wykonaniu wszystkich zadań przegrupowano pozostałe siły, z czego część wróciła do Rzeszowa, a część ruszyła do Trzcianca, jako wsparcie dla grupy pokazowej, która 12 czerwca robiła pokaz dla Dowódcy Generalnego gen. Mirosława Różańskiego.

Podsumowanie

Ćwiczenia, pomijając fakt, że były chwytem medialnym, zostały mimo wystarczającej, do właściwego zaplanowania ilości czasu, przygotowane w sposób chaotyczny. Nie przemyślane zostały kwestie:

- Zadbana o stan osobowy OT oraz oświadczenia uczestnictwa w tych dniach w ćwiczeniach;
- Zabezpieczenie podstawowego sprzętu do prowadzenia ćwiczeń;
- Zadbana o przydzielenie instruktorów mogących korygować błędy popełnione podczas ćwiczeń;
- Rozwiązanie kwestii logistycznych w postaci dojazdu (w ramach działań, można było użyć transportu za pomocą ciężarówek wojskowych typu Star i Jelcz) :
- Całkowity brak zaplecza medycznego;
- Brak sprawdzenia przepustowości dróg przy ilości pojazdów prywatnych przekraczających pojemność pobliskich parkingów;
- Nie zabezpieczenie obiektu przed turystami na czas ćwiczeń;
- Brak wcześniejszego określenia kompetencji konkretnych służb podczas prowadzenia ćwiczeń;
- Brak możliwości wyciągnięcia nauk z ćwiczeń ze względu na iście filmowy scenariusz działań.

 Wolny Strzelec

POLECAMY WIDEO:

Atak terrorystyczny na Zaporę w Solinie - ćwiczenia.

<https://www.youtube.com/watch?v=znAz8G79cPA>

Fot: Rafał Baran ([Rzeszów998](https://www.facebook.com/Rzeszow998))

Fot. od góry: R. Baran

WOJCIECH KOŹMIC

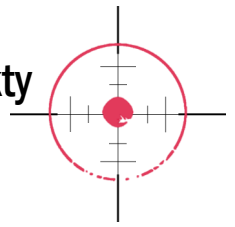
Saur-Mogila

Saur-Mogila (w innej wersji Sawur-Mohyla) to z militarne go punktu widzenia strategiczne wzniesienie położone w obwodzie donieckim (obecnie terytorium nieuznawanej Donieckiej Republiki Ludowej) na południe od Śnieżnego. W okresie II wojny światowej toczyły się tutaj zacięte walki, w wyniku których zginęły tysiące żołnierzy Armii Czerwonej. W celu upamiętnienia tamtych wydarzeń po wojnie na tym miejscu został zbudowany okazały memorialny kompleks. W 2014 roku po wybuchu wojny na wschodniej Ukrainie wzgórze zostało zajęte przez siły separatystyczne. Następnie toczyły się o niego zacięte walki, ale ostatecznie wojska ukraińskie, pomimo okresowego zajęcia tego strategicznego punktu, musiały się wycofać z tych rejonów.

Walki o Saur-Mogilę były jednym z najważniejszych wydarzeń początkowej fazy wojny na wschodzie Ukrainy. Dla wielu uczestników tamtych wydarzeń tę bitwę można stawiać na równi z innymi miejscami walk, z którymi kojarzy się wojna na wschodzie Ukrainy. Dla obserwatorów z boku bitwa może być gdzieś na dalszym planie, gdyż odbyła się już 2 lata temu i toczyła się na umownych tyłach sił separatystycznych. Jednakże walki o wzgórze miały w tamtym okresie wojny bardzo istotne znaczenie ze względu na strategiczne znaczenie tego miejsca. Kontrolowanie wzgórza pozwalało jednej ze stron na posiadanie punktu obserwacyjnego, z którego można było prowadzić dozór nawet na dystansie kilkunastu kilometrów i korygować ogień swojej artylerii.

Saur-Mogiła

Po drugie, punkt usytuowany w tym miejscu pozwalał na przynajmniej częściową kontrolę dróg w rejonie, w tym niezwykle ważnej, idącej przez miasta Śnieżne, Torez i Szachtarsk, i prowadzącej do Doniecka. W tym okresie wojny była to główna magistrala po której siły separatystyczne zgrupowane w obwodzie donieckim mogły otrzymywać wsparcie w ludziach, sprzęcie i amunicji płynące z Rosji. Z kolei dla sił ukraińskich wzgórze było także jednym z punktów wzdłuż granicy z Rosją, którego zajęcie pozwoliłoby na poszerzenie posiadanego obszaru i wzmocnienie swoich pozycji oraz odcięcie w końcowym rozrachunku sił separatystycznych od wsparcia z Rosji.

Walki w rejonie Saur-Mogiły rozpoczęły się już z początkiem czerwca, jednakże najcięższy etap walk zaczął się z końcem lipca. Wtedy to siły ukraińskie kilkakrotnie szturmowały umocnione pozycje sił separatystycznych na wzgórzu i ostatecznie z początkiem sierpnia udało im się zająć ten strategiczny punkt.

W walkach brały udział pododdziały m.in. ukraińskich wojsk desantowych i specnazu. Po stronie separatystycznej udział w bojach brali żołnierze Batalionu

Wostok oraz innych oddziałów rebelianckich. Zdobycie Saur-Mogiły przez armię ukraińską nie zmieniło jednakże ogólnej sytuacji w rejonach przygranicznych, gdzie oddziały armii ukraińskiej znajdowały się w ciężkim położeniu. Nie udało im się odciąć całkowicie dostępu do granicy dla sił separatystycznych, a jednocześnie znajdowały się pod ciągłym ostrzałem, zarówno ze strony separatystycznej jak i rosyjskiej (Rosja nie przyznała się do ataków prowadzonych ze swojego terytorium).

To wszystko doprowadziło do utworzenia tzw. kotła południowego, który został zlikwidowany w okolicach 8 sierpnia. Tym samym cały ukraiński plan zakładający, że kluczem do wygranej w tej wojnie jest pełne kontrolowanie granicy zawałił się. Obrona Saur-Mogiły trwała nieco dłużej jednakże ostatecznie wojska ukraińskie były zmuszone do wycofania się w drugiej połowie sierpnia.

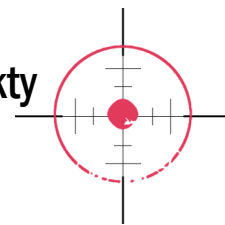
Bitwa w rejonie wzgórza zakończyła się, a w wyniku dalszych walk - w tym rozgromienia sił ukraińskich pod łowajskim przez siły separatystyczne, choć prawdopodobnie z dominującą rolą regularnych oddziałów rosyjskich, front został odsunięty daleko na zachód.

Oprócz strategicznego znaczenia, Saur-Mogila bardzo szybko stała się symbolicznym polem bitwy. Wielu obserwatorów tej wojny stawia ją na równi z walkami pod Słowańskiem, bitwą pod łowajskim czy też wielomiesięczną walką o port lotniczy w Doniecku. W tym konkretnym przypadku, oprócz bojów, które od razu obrosły mitem, tak z jednej jak i z drugiej strony, na odbiór tego miejsca walk i żołnierzy wpływa także historia. Oto w miejscu gdzie dziadkowie dzisiejszych żołnierzy bili się z niemieckimi wojskami w czasie II Wojny Światowej, teraz wnuki podjęły walkę z jak twierdzą, kijowskimi faszystami będących w wymiarze ideologicznym spadkobiercami idei sprzed 70 lat. Stare pokolenie upamiętniają zniszczone w wyniku zażartych bojów potężne figury żołnierzy radzieckich. Potężna kamienna kolumna zawałiła się i tworzy teraz symboliczną kupę gruzów, na której niezwy-

kle podniośle wyglądają separatystyczne flagi. Pamięć o ofiarach współczesnych bojów jest z kolei o wiele bardziej namacalna i realna za sprawą grobów poległych żołnierzy sił rebelianckich w lecie 2014 r.

Na wzgórzu powiewają dwie flagi: radziecka i Donieckiej Republiki Ludowej. To jakby naturalna koegzystencja dwóch historii - tej, która skończyła na początku lat dziewięćdziesiątych i nowej, która dopiero się rozwija i której zakończenia jeszcze nie widać. W głowach wielu mieszkańców regionu jest to zachowanie naturalnej ideologicznej i państwowej ciągłości. Spuścizna ZSRR, wspomnienie o tamtym okresie, wpojone wtedy wartości i symbole są podtrzymywane na wszelkie możliwe sposoby w młodej republice. Dla tych, którzy tu przychodzą, aby złożyć kwiaty czy też wspomnieć zabitych towarzyszy broni, niedopuszczalnym jest negowanie dorobku imperium radzieckiego i negatywna ocena relacji z Rosją.

Obchody kolejnych rocznic walk za Saur-Mogilę w czasie II Wojny Światowej były obchodzone czy to w ZSRR, czy też potem w niepodległej Ukrainie. Obecnie pałeczkę przejęła Doniecka Republika Ludowa, która nadała temu wydarzeniu współczesny rys. Teraz to także jeden z mitów wojny na Donbasie, który tworzy się na naszych oczach. Historia walk i miejsce gdzie one się toczyły są wykorzystywane do wzmacniania regionalnej tożsamości, będącej podbudową separatyzmu na wschodzie Ukrainy. Daje się odczuć, że wśród miejscowej ludności jest zapotrzebowanie na nowych bohaterów i na nowe symbo-

Saur-Mogiła

le, ale umiejscowione w radziecko-rosyjskim nurcie pamięci. Wydaje się, że wiele osób na terenach nieuznawanych republik potrzebuje tego typu miejsc i świąt. Byli wychowani w tradycjach świętowania tragicznych, ale i bohaterskich wydarzeń z okresu tzw. Wielkiej Wojny Ojczyźnianej i tego typu obchody są dla nich czymś normalnym i radosnym, ale zapewne także i czymś potrzebnym. One budują dumę, a obecnie przynajmniej częściowo także odciągają uwagę od codziennych problemów i niepewnej przyszłości regionu. A ludzie na Donbasie przecież lubią mówić z dumą o swoim regionie i swojej tożsamości. Nie pozwoliliśmy sobie narzucić obcej nam wizji państwa i dać się rzucić na kolana – tak przecież ciągle powtarzają mieszkańcy regionu.

Wojna na wschodzie Ukrainy cały czas nie jest zakończona. Choć w rejonie Saur-Mogiły jest już spokojnie, to ślady wojny są tu cały czas widoczne. Wiele budynków mieszkalnych w tym rejonie dalej jest zniszczonych bądź uszkodzonych. Wojna i polityczne gry na wysokim szczeblu trwają, a mieszkańcy regionu czekają na nastanie

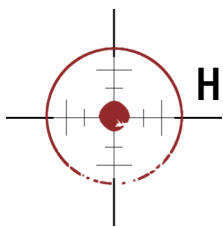
pokoju. Wielu z nich chciałoby, aby pokój oznaczał dalszą niezależność regionu lub włączenie w skład Federacji Rosyjskiej. Ale dla sporej grupy osób nie ma już znaczenia kto i jak ten pokój przyniesie. Najważniejsze, aby już nie strzelano i żeby można było przestać bać się o swoje życie. Historia historią, ale przecież trzeba patrzeć i w przyszłość.

 Wojciech Koźmic

Materiały do tekstu zostały zebrane podczas pobytu w nieuznawanej Donieckiej Republice Ludowej w maju 2016 r.

Wojciech Koźmic, stały współpracownik magazynów „New Eastern Europe” oraz „Broń i Amunicja – Komandosi”, w których publikuje artykuły i fotografie poświęcone tematyce ukraińskiej.
Blog autora: www.wojciechkozmic.pl

Represje wobec Polaków na Uralu w latach przedwojennych (1939-1941) Część II

Analizując materiały archiwalne, na Ural trafili głównie przedstawiciele inteligencji: nauczyciele, lekarze, muzycy, nauczyciele szkół gimnazjalnych, wykładowcy szkół wyższych. Byli oni zakładnikami fałszywej stalinowskiej idei stworzenia „piątej kolumny” na zachodnich granicach ZSRR.

Tam w skrajnych warunkach bytowych, ulokowano ich w obozach i osadach specjalnych do pracy w przemyśle drzewnym, budownictwie i hutnictwie metali kolorowych.

1 lutego 1940 r. Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych przesyła kierownikowi UNKWD obwodu Swierdłowskiego rozporządzenie Nr 435(b) z informacją o tym, że w związku z decyzją Rady Komisarzy Ludowych SNK ZSRR z 5 grudnia 1939 r. Nr 2010-558-ss należy przesiedlić osadników z obwodów zachodniej Ukrainy i Białorusi na tereny obwodu Swierdłowskiego w celu wykorzystania ich do pracy w przemyśle. W związku z powyższym zasugerowano aby bardzo dokładnie skontrolować aparat rozpoznawczy tych zakładów, do których zostaną skierowani i ewentualnie oczyścić te miejsca z wszelkich podejrzanych i niezdolnych do pracy elementów.

Aleksander S. Smykalin – Kierownik katedry historii państwa i prawa Uralskiego Uniwersytetu Federalnego (m. Jekaterynburg), doktor nauk prawnych, profesor, akademik historii wojskowości.

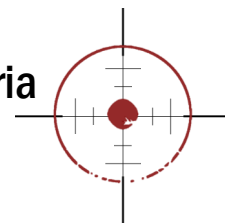
W razie potrzeby zwerbować nowe osoby w takiej ilości aby zagwarantować reedukację zesłańców.

Ci, którzy w toku śledztwa zostali rozpoznani jako osoby przejawiające wrogą postawę wobec państwa i ustroju lub podejrzewa się je o możliwość organizacji kontrrewolucyjnego sabotażu lub ucieczki, powinny być w pierwszej kolejności rozpracowane przez organa bezpieczeństwa. Należy aresztować tych, którzy zostali przyłapani na działalności antyrządzieckiej^[1].

Status polskich specprzesiedleńców niczym nie różnił się od pozostałych osadników. Ich stan prawny był regulowany podobnymi tajnymi instrukcjami NKWD ZSRR. Wyjątkiem w tej kwestii w stosunku do tego transportu deportacyjnego, stanowiły szczególne wymagania odnośnie służb specjalnych.

29 grudnia 1939 r. decyzją SNK ZSRR Nr 2122-617-ss zatwierdzono dokument „Regulamin specjalnych osad i organizacja pracy osadników wysiedlonych z zachodnich obwodów USRR i BSRR”, w którym wyraźnie podkreślono, że organizacja osad o charakterze specjalnym dla specprzesiedleńców - osadników leży w gestii NKWD ZSRR, w przedziale od 100 do 500 rodzin na jedną osadę.

Przydział mieszkań i obiektów użyteczności publicznej odbywał się według norm wprowadzonych dla robotników przemysłu drzewnego, przy czym każdej rodzinie spec przesiedleńca - osadnika przysługiwał oddzielny pokój lub oddzielne miejsce w baraku, nie mniejsze niż 3 metry kwadratowe powierzchni mieszkalnej na 1 osobę. W osadach tworzono specjalne posterunki NKWD

ZSRR, do obowiązków których należało prowadzenie ewidencji więźniów, zwalczanie przypadków ucieczek z obozu, dbanie o przestrzeganie zasad i norm współżycia społecznego, a także nadzór nad prawidłowym wykorzystaniem zesłańców do konkretnych prac.

Niezwykle ciekawym zjawiskiem odnośnie kwestii utrzymania komendantur NKWD jest to, że środki te pozyskiwano poprzez obniżenie o 10% wysokości pensji sprzecprzesiedleńca.

Analiza dokumentów archiwalnych pozwala na stwierdzenie, że status prawny zesłańca różnił się od statusu przeciętnego obywatela ZSRR, ponieważ był on regulowany poprzez tajne instrukcje. Stosowano wobec nich środki o charakterze administracyjnym. Dla przykładu, za naruszenie porządku w osadzie, niedbały stosunek do własności państwowej czy naruszenie dyscypliny pracy i absencję, zesłańcy podlegali karze pieniężnej w wysokości do 25 rubli lub skazywani byli na areszt w wymiarze do 5 dni, a groźni przestępcy podlegali już odpowiedzialności karnej. Oczywiście jest jednak to, że byli oni ograniczeni prawem migracji. Wyraźnie o tym mowa w artykule 19. dokumentu „Regulamin specjalnych osad i organizacja pracy osadników wysiedlonych z zachodnich obwodów USRR i BSRR” Nr 2122-617-11 z 29 grudnia 1939 roku: „spec przesiedleńcy - osadnicy i ich rodziny przesiedleni do osad nie mają prawa wyjazdu poza administracyjne tereny ich wysiedlenia”^[2].

Z kolei inny tajny dokument datowany na 5 marca

1940 r. w sposób bardziej szczegółowy przedstawia pozycję prawną polskich obywateli „objaśniając ich obecną sytuację”. Służby bezpieczeństwa państwowego zobowiązane były do tego, aby precyzyjnie „wytłumaczyć, co to jest zesłanie, jakie porządki tam panują i jakie obowiązki ma każdy z nich”, nie zapominając przy tym podkreślić, jaki pożytek dla społeczeństwa przyniesie ich praca na zesłaniu.

W odrębnym dokumencie „Kodeks zasad życiowych” wydanym przez NKWD starannie przedstawiono typowe zasady porządku wewnętrznego, według którego miało toczyć się codzienne życie przesiedlonych. Dokładna analiza zasad świadczy o tym, że normy te praktycznie niczym nie różniły się od instrukcji więziennych NKWD ZSRR, które były wykorzystywane w stosunku do obywateli ZSRR.

Jak w rzeczywistości wyglądała egzystencja tych ludzi w surowym klimacie Uralu? Należy przypomnieć, że znaczną część osad ulokowano na północy rozległego obwodu Swierdłowskiego.

W przededniu wybuchu wojny, w lutym 1941 r. w północno – uralskim łagrze, w Irbite, NKWD ZSRR przeprowadził kontrolę w wyniku której okazało się, że gęstość zaludnienia była skrajnie wysoka. Baraki były nieprzystosowane do pory zimowej: większość z nich posiadała niewyremontowane piece, brak w nich okien zimowych, a także brak podstawowych rzeczy codziennego użytku (talerzy, łyżek, garnków itp.).

Co do kwestii zaopatrzenia osad w żywność, to można zauważyć szereg bezprawnych działań kierownictwa obozowego: przeznaczone na sprzedaż dla osadników produkty często nie docierały na miejsca zsyłek, ponieważ zazwyczaj trafiały one do specjalnych punktów, gdzie były spieniężane (herbata, mydło, kasza itp.). Jeżeli w magazynach obozu znajdowała się nafta, to przez trzy miesiące wstrzymywano jej dostawę do osad.

Sama organizacja pracy pozostawiała wiele do życzenia: niejasności w raportach wykonanych prac, brak książeczek rachunkowych, wstrzymywanie wypłat pensji pracownikom.

Przejawem bezwzględnej postawy administracji obozowej w stosunku do osadników był zakaz dostarczania poczty i przesyłek, a także konfiskata łóżek i materacy, a następnie przekazanie ich zwerbowanym pracownikom...

To tylko nieliczne przykłady z życia zesłańców jednak trzeba pamiętać o tym, że za tym wszystkim kryją się ludzie i ich los, których jedyną winą było to, że albo mieli oni polskie obywatelstwo, albo byli rodowitymi Polakami.

Osad specjalnych, do których deportowano Polaków było stosunkowo wiele. W obwodzie Swierdłowskim rozlokowane były na takich terytoriach jak: Sierowski, N-Ljanski, Reżewski, Irbicki, Rewedski, Suchołozskij, Berzowski, Taborinskij, Wierchoturskij, W-Tawdinskij,

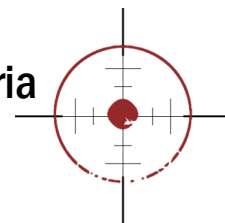
Pyszminskij, Tuğułymskij, Isowski, Krasnouralski, Rewedski. Ogółem 2 809 rodzin lub 14 243 osób (według danych z lutego 1940 r.)^[3].

W związku ze wzrostem transportu deportacyjnego kierownictwo NKWD zażądało wzmocnienia sieci agenturalnej, zwerbowania nowych informatorów, a z kolei organy kontrwywiadu obawiały się zwerbowania agentów polskiego wywiadu, którzy mogli znajdować się w gronie specprzesiedleńców. W rozporządzeniu Nr 239 z 1940 r. UNKWD z obwodu Swierdłowskiego odnotowano: „należy zwrócić szczególną uwagę na werbunek nowych informatorów z grona osadników ponieważ wśród nich mogą przebywać byli agenci i prowokatorzy z Polski i innych państw”^[4].

Trudne warunki bytowe wpłynęły na zdrowie wielu polskich obywateli. Należy przypomnieć, że byli to w większości przedstawiciele inteligencji, którzy pochodzili ze średnio zamożnych rodzin. W momencie kiedy przybyli na Ural otrzymali swoją rację żywnościową – 800 gram chleba i wrzątek.

Różny był los tych niewinnych osób. Część z nich nie przetrwała w trudnych i surowych warunkach i zginęła z powodu wyczerpującej pracy, głodu i zimna. Inni po uznaniu przez ZSRR polskiego rządu na uchodźctwie i publikacji dekretu przez Prezydium Rady najwyższej ZSRR, a następnie dekretu Łwrientija Berii z 20 sierpnia

1941 r. Nr 430 dotyczącego zwolnienia z więzień i zsyłki obywateli polskich, zdążyła wyjechać do państw zachodnich, a jeszcze inni po zwolnieniu z aresztu zostali na terytorium ZSRR, w tym także na Uralu^[5].

Na tym smutny los deportowanych Polaków z Zachodniej Ukrainy i Białorusi się nie kończy. Pomimo tego, że byli oni obywatelami ZSRR, w 1948 r. przysłała nowa fala ponownych aresztowań i zsyłek. Ruszyła machina stalinowskiego reżimu. We wrześniu 1948 r. uwolnieni z więzień Polacy (a także ich dzieci do lat 16) zostali ponownie wpisani do rejestru specjalnych osadników. Prawdę powiedziawszy w ciągu roku około 20% Polaków wyjechało z Kazachstanu do miejsc wcześniejszego zamieszkania.

Charakterystyczna jest już sama nazwa dokumentu, na podstawie którego ponownie pozbawiono Polaków wolności: „Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych Sergieja Nikiforowicza Krugłowa z 29 września 1948 r. Nr 406 „O uwzględnieniu Polaków, wysiedlonych w 1936 r. z Ukraińskiej i Białoruskiej SSR bezprawnie uwolnionych przez MSW ZSRR Nr 001044 z 7 października 1947 r.”

Jakakolwiek samodzielność i inicjatywa na linii NKWD – MSW – MBN już dawno została zwalczona.

Polaków ponownie wpisano do nowych ksiąg ewidencji, a od głowy każdej rodziny zażądano stawiania się co miesiąc do rejestracji. Od każdej dorosłej osoby wymagano podpisania oświadczenia o odpowiedzialności karnej w związku z ewentualną ucieczką. Należy wyobra-

zić sobie sytuację tych osób kiedy po upływie 11 lat zesłania zostali uwolnieni, a po roku wolności znów zostali przemianowani na ludzi drugiej kategorii.

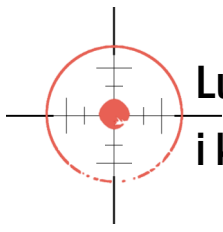
Sami zesłani Polacy uważali, że przyczyną pozbawienia ich wolności są przygotowania do nowej wojny^[6].

O czym myśleli i jakie prowadzili rozmowy pomiędzy sobą dwukrotnie represjonowani Polacy? Odpowiedź na to pytanie można uzyskać podczas analizy materiałów FSB RF, jednak jest to przedmiot nowych badań naukowych. Należy jednak zaznaczyć, że „polski problem” nie został do końca opracowany przez badaczy o czym świadczy wprowadzenie do obiegu przez organy bezpieczeństwa narodowego nowych źródeł informacji, które do tej pory były ściśle tajne. Opublikowane materiały archiwalne czekają na ponowne zbadanie i w nowym świetle spojrzenia na kwestię „polskiego problemu”.

Tłumaczył Sławomir Chmiel

Przypisy:

- [1] Archiwum Zarządu FSB RF obwodu Swierdłowskiego. Ф. 1. Оп. 1. Ед. хр. 100. Л. 1–3.
- [2] Tamże. Л. 4.
- [3] Tamże. Л. 6.
- [4] Tamże. Л. 7.
- [5] Archiwum Zarządu FSB FR obwodu Swierdłowskiego. Ф. 1. Оп. 1. Ед. хр. 121. Л. 26– 32.
- [6] Patrz: Бердинских В. «Спецпоселенцы» (политическая ссылка народов Советской России). М., 2005.

Kontrwywiadowca, historyk, generał. Aleksander Aleksandrowicz Zdanowicz

Sześćdziesiąt cztery lata temu, 1 stycznia 1952 r., w Krasnojarsku przyszedł na świat późniejszy generał lejtnant Federalnej Służby Bezpieczeństwa Rosji Aleksander Aleksandrowicz Zdanowicz. Imiennik polskiego XIX wiecznego pisarza Aleksandra Zdanowicza (1808 - 1868) zasadniczą służbę wojskową odbył w piechocie morskiej Floty Oceanu Spokojnego w latach 1969 - 1972. W 1972 roku rozpoczął służbę w organach bezpieczeństwa państwowego. W cztery lata później ukończył Wyższą Szkołę KGB im. F. E. Dzierżyńskiego. Jest również absolwentem Akademii Służby Państwowej przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej - specjalność bezpieczeństwo narodowe. W okresie służby w KGB pracował w pionie kontrwywiadu Komitetu.

W latach 1995 - 1999 r. naczelnik Centrum Łączności ze Społeczeństwem Federalnej Służby Bezpieczeństwa. Przez kolejne trzy lata naczelnik Zarządu Programów Współpracy ze Społeczeństwem FSB. W latach 2002 - 2012 zastępca przewodniczącego Ogólnorosyjskiej Państwowej Kompanii Radiowo - Telewizyjnej, a następnie w latach 2012 - 2014 doradca dyrektora generalnego tejże.

Obecnie profesor katedry historii Akademii Federalnej Służby Bezpieczeństwa oraz wiodący pracownik naukowy Instytutu Naukowo - Badawczego historii wojskowej Akademii Wojskowej Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Rosji.

Za zasługi dla Ojczyzny nagrodzony m in. nagrodą im. Jurija Wł. Andropowa z wręczeniem złotego medalu, za wybitny wkład w zapewnienie bezpieczeństwa Rosji (2002).

Wygłaszam referat, Aleksander Zdanowicz patrzy na mnie, obok niego prof. Władlen Izmożnik.

Jest autorem wielu publikacji poświęconych historii służb specjalnych, interesuje się zawodowo działalnością Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego.

Inicjator i jeden z założycieli Stowarzyszenia Studiowania Historii Oczyszczonych Służb Specjalnych. Pozostałymi założycielami i inicjatorami byli m in. pułkownicy profesorowie Akademii Federalnej Służby Bezpieczeństwa Aleksander Plechanow i Władimir Chaustow. Grupa entuzjastów kierowana przez Aleksandra Zdanowicza postanowiła zjednoczyć historyków zajmujących się historią rosyjskich (radzieckich) służb specjalnych, nie patrząc na różnorodność ich poglądów i ocen. Jedynym kryterium jest mówienie i pisanie w oparciu o źródła, przede wszystkim archiwalne. Miało to miejsce w 2001 roku

Wcześniej, w 1997 roku rozpoczęła się historia dorocznych konferencji naukowych **Cztienija na Łubiankie**. Obecnie są one emanacją działalności Stowarzyszenia. Po każdej konferencji wydawane są recenzowane materiały **Trudy Obszczestwa Izuczienija Istории Otieczestwiennych Spiecsłużb**. Część z nich jest dostępna w wersji elektronicznej. Z inicjatywy i pod patronatem Stowarzyszenia wydanych zostało dziesiątki książek poświęconych rosyjskim i radzieckim służbom specjalnym, ich sukcesom i porażkom. Pod patronatem organizacji i z jej inicjatywy powstało wiele telewizyjnych seriali dokumentalnych i audycji radiowych o tematyce czekistowskiej. Stowarzyszenie przyznaje nagrody imienia wybitnego czekisty Artura Artuzowa.

Generał Aleksander Zdanowicz jest jednym z wybitniejszych przedstawicieli czekistów - praktyków, którzy po służbie przeszli do nauki i działalności społecznej - jak sam napisał: (...) dla *dobra Ojczyzny - Federacji Rosyjskiej*.

W towarzystwie Zdanowicza, po mojej lewej stronie płk wywiadu Wiaczesław Łaszkuł.

WALDEMAR DĘBOWSKI

Milicja Obywatelska - od dekretu PKWN po obrady Okrągłego Stołu

Słowa Josepha Goebbelsa *Aby propaganda była skuteczna, musi stać za nią ostry miecz* obowiązywały i w doktrynie komunistycznej. A owym mieczem miały być służby bezpieczeństwa. *Po zakończeniu II wojny światowej nastąpiła ideologiczna i ustrojowa polaryzacja ówczesnego świata. W czasie wojny, w imię walki z faszyzmem, doszło na krótko do współpracy państw zachodnich oraz Rosji sowieckiej. Sukcesy Armii Czerwonej uzmysłowiły Stalinowi szansę stworzenia bloku państw komunistycznych w Europie i Azji. Opanowanie władzy w poszczególnych krajach przez rodzimych komunistów odbywało się na wzór i przy wydatnej pomocy Rosji sowieckiej w systemie władzy komunistycznej instytucje bezpieczeństwa i porządku publicznego odgrywały szczególną rolę. Ich zadania nie skupiały się jedynie na zwalczaniu przestępczości kryminalnej oraz ochronie życia i zdrowia obywateli, tak jak to jest w demokratycznych krajach, ale obejmowały sferę oddziaływania ideologicznego i politycznego na społeczeństwo. Na takich zasadach funkcjonowały organy bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce po 1944*^[1].

Komuniści polscy mieli na celu przejęcie kontroli nad wszystkimi dziedzinami życia publicznego. Formalnie Policja Państwowa została rozwiązana 15 sierpnia 1944. Można było więc przystąpić do zapowiedzianej w manifeście PKWN, nowej formacji milicyjnej, którą była Milicja Obywatelska

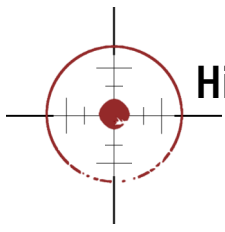
Jej początki w Polsce sięgają dekretu PKWN z dnia 27 lipca 1944. Rady Narodowe na podstawie tego dekretu zaczęły tworzyć jednostki Milicji Obywatelskiej oraz jednocześnie nadzorowały je w sposób niejako enigmatyczny, sprawując kontrolę społeczną.

Oddział Milicji Obywatelskiej ustawiony do przeglądu. Pogórze Dynowskie 1946 rok z okresu walk z bandami UPA i tzw. polskim zbrojnym podziemiem. Ze zbiorów własnych M. Zych.

Sprawowały one również kontrolę i nadzór nad tą formacją w zakresie gospodarczym jak i budżetowym. W tej formie kierowanie MO, zarówno przez rady narodowe jak i przez ministerstwo bezpieczeństwa publicznego, a więc dualistyczny sposób kontroli, wzbudziło w kierujących państwem obawy, że osoby niezwiązane z obozem kierujących uzyskują możliwość wpływu na tak ważną instytucję jak MO. Wobec powyższego, dekret ten nie wszedł w efekcie w życie.

„W dniu 7 października 1944 PKWN wydał kolejny dekret, który ostatecznie określił jej status prawny. W art. 1 znalazło się stwierdzenie: *Milicja Obywatelska jest prawnopubliczną formacją służby bezpieczeństwa publicznego, które jasno sytuowało nowo tworzoną instytucję w ramach resortu bezpieczeństwa publicznego. Kierownikowi tego resortu podlegał komendant główny MO*”^[2]

Struktura oraz hierarchia

Szef MO był powoływany i odwoływany na wniosek ministra bezpieczeństwa publicznego przez PKWN. W tym dekrete widać już, że władza zlikwidowała dualizm kierowania MO, jaki był przewidziany w poprzednim dekrete. Tutaj organem, który miał wpływ na organizację, politykę kadrową jak i na kierunek działalności był minister bezpieczeństwa publicznego. Starano się zachować pewne pozory, że istnieje kontrola zewnętrzna nad MO. Zapisane to było m.in. w artykule 7 dekretu z 7 października oraz artykule 28 p. 2 dekretu z 11 września 1944 o organizacji i działaniu rad narodowych.

W 1944 istniał w terenie dualizm władzy. W województwach jak i w powiatach byli odpowiednio wojewodowie i starostowie, czyli organy administracji rządowej, jak i samorząd terytorialny- wydziały powiatowe i wojewódzkie, natomiast zarządy miejskie i gminne w gminach.

Pierwszym komendantem głównym Milicji Obywatelskiej został gen. Franciszek Jóźwiak, który miał wysoką pozycję w establishmencie. Podległa mu komenda główna MO, która była zorganizowana w oddziały:^[3]

- Służby śledczej
- Służby zewnętrznej
- Szkoleniowo- Polityczny
- Oddział Ogólny
- Biuro Rejestracji Cudzoziemców
- Samodzielny Wydział Personalny
- Samodzielny Wydział Specjalny

Samodzielny Wydział Specjalny podlegał bezpośrednio ministrowi bezpieczeństwa publicznego. Do zadań tego wydziału należała polityczna inwigilacja milicjantów.

Terenowe jednostki milicji były scentralizowane, odpowiadające podziałowi terytorialnemu państwa. Najniższą jednostką organizacyjną był komisariat i posterunek MO. Komendy powiatowe w powiatach, a na szczeblu wojewódzkim- komendy wojewódzkie MO, a nad nimi, na szczeblu centralnym komenda główna MO. W 1945 stan liczbowy Milicjantów wynosił 62 tys. funkcjonariuszy. Oprócz nich służyło 25 tys. funkcjonariuszy bezpieczeństwa publicznego i 32 tys. żołnierzy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Historia Milicji

W latach 1944-1949 MO swoje wysiłki skoncentrowała na walce z opozycją antykomunistyczną oraz zabezpieczeniu wydarzeń politycznych jak np. wybory parlamentarne w 1947. Najmniejszy zaś nacisk kładły na przestępczość kryminalną.

Milicja Obywatelska – od dekretu PKWN po obrady Okrągłego Stołu

W marcu 1949 minister bezpieczeństwa publicznego rozkazem nr 13 połączył działalność MO z pracą aparatu bezpieczeństwa publicznego. Komendanci MO na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i miejskim zostali ustawieni w charakterze zastępców szefów urzędów bezpieczeństwa publicznego do spraw milicyjnych. Jednocześnie włączono pion polityczno-wychowawczy Milicji do akcji, której celem miało być pogłębienie społecznych uczuć przyjaźni do Związku Radzieckiego^[7]. Nastąpiło pełne połączenie Milicji ze Służbą Bezpieczeństwa. Funkcjonariusze SB zostali jakby ukryci w cieniu Milicji, gdyż mundur i stopnie mieli te same co Milicjanci.

W 1951 nałożono nowe obowiązki. Początkowo w postaci zwalczania pijaństwa, które jako czynnik kryminogenny utrudniało kształtowanie socjalistycznego społeczeństwa. Natomiast rok później, w związku z licznymi wyburkami chuligańskimi wśród młodzieży wprowadzono instrukcję dotyczącą zwalczania demoralizacji wśród nieletnich. W 1952 zaangażowano MO do przeprowadzania akcji zabezpieczania planowanego skupu zboża.

W związku z coraz szerszymi zadaniami stawianymi formacji utworzono w 1951 Centralne Biuro Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych w Komendzie Głównej Milicji Obywatelskiej.

Również w tym okresie utworzono w Komendzie Głównej Milicji Obywatelskiej Zakład Kryminalistyki, wykonujący m.in. ekspertyzy dla potrzeb spraw karnych. Natomiast w jednostkach terenowych powołano wojewódzkie laboratoria kryminalistyczne. Następnym krokiem był dekret z 20 lipca 1954 o Milicji Obywatelskiej.

Przyjęte w dekrecie z 1954 roku rozwiązania stanowią pierwszy krok w celu uwolnienia Milicji od zadań o charakterze politycznym. Nadal jednak utrzymywano zasadę, iż formacja milicyjna jest częścią służby bezpieczeństwa publicznego^[8].

Na podstawie dekretu z 7 grudnia 1954 zlikwidowano Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego. W miejsce zlikwidowanego ministerstwa podołano dwie instytucje: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego przy Radzie Ministrów. Milicja znalazła się pod zwierzchnictwem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Jednocześnie powrócono do zawieszanej koncepcji z 1944, w której zwierzchnictwo nad milicją sprawowały wojewódzkie i powiatowe Rady Narodowe. Jednocześnie milicja była zobowiązana do wykonywania uchwał powiatowych i wojewódzkich Rad Narodowych w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego

Zebrań organizacji partyjnej w jednej z komend miejskich MO. (lata 70. XX w.). Fot. Arek1979

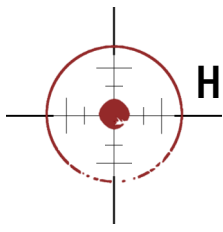
Nowy akt prawny uchylał część dotychczasowych przepisów dekretu, lecz jednocześnie zachowywał część pragmatyki służbowej, która została zawarta w poprzednim akcie. Wśród typowych zadań określonych dominujące były typowo policyjne. Na pierwszym miejscu jednak znajdowała się ochrona bezpieczeństwa publicznego oraz wykonywanie poleceń organów bezpieczeństwa.

Ustawa wydana 13 listopada 1956 roku stan rzeczy zmieniła i włączyła sprawy porządku do kompetencji ministra spraw wewnętrznych oraz jego terenowych organów wojewódzkich i powiatowych komend MO. Zlikwidowany został Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego przy Radzie Ministrów.

Ochrona bezpieczeństwa publicznego

Jednym z zadań MO od początku było zwalczanie przestępczości. Zmiana przepisów postępowania karnego pod koniec lat 50-tych zwiększyła uprawnienia milicji m.in. poprzez zwiększenie zakresu karnoprocesowego w zwalczaniu chuligaństwa.

Na początku lat sześćdziesiątych XX wieku rozpoczął się proces wprowadzania nowoczesnej techniki do pracy milicyjnej w zakresie kryminalistyki. Zwrócono uwagę na sprawną organizację oględzin miejsc zdarzeń przestępczych, wstępnego etapu pracy do-

Warunki przyjęcia do Milicji Obywatelskiej:

Art. 1.

1. Funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej jako formacji uzbrojonych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych może być obywatel polski o nieskazitelnym postawie etyczno-moralnej, którego cechuje obywatelska i patriotyczna świadomość oraz wysoka socjalistyczna ideowość, korzystający w pełni z praw publicznych, posiadający określone kwalifikacje zawodowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby i dający rękojmię należytego wykonywania obowiązków ochrony socjalistycznego państwa, praw obywateli i porządku publicznego oraz przestrzegania praworządności.

2. Funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej powinny cechować: pełne oddanie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, wierność programowi Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz ofiarność i sumienność w wykonywaniu zadań w służbie Narodu.⁶¹

Nowo przyjęty funkcjonariusz składał następujące ślubowanie:

Ja, obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza pełniącego służbę w resorcie Spraw Wewnętrznych – ślubuję: służyć wiernie Socjalistycznej Ojczyźnie – Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Narodowi Polskiemu i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, chronić konstytucyjne zasady ustrojowe Państwa i jego bezpieczeństwo, nawet z narażeniem swojego życia i zdrowia.

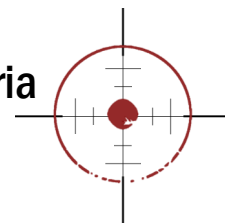
Ślubuję przestrzegać prawa i zasad sprawiedliwości społecznej, umacniać socjalistyczną praworządność i porządek publiczny, być niezłomny i pryncypialny w walce z przestępczością godzącą w interes Państwa, życie i zdrowie ludzkie, chronić własność społeczną i mienie obywateli, umacniać więź ze społeczeństwem oraz rozwijać społeczne działania na rzecz ochrony bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego.

Ślubuję ofiarnie i sumiennie wykonywać powierzone mi zadania, ściśle przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych, przestrzegać zasad tajemnicy państwowej i służbowej, strzec dobrego imienia służby, honoru i godności oraz przestrzegać zasad etyki funkcjonariusza.⁶²

Stopnie w Milicji Obywatelskiej:

- 1) szeregowi Milicji Obywatelskiej:
 - a) szeregowy,
 - b) starszy szeregowy,
- 2) podoficerowie Milicji Obywatelskiej:
 - a) młodszy podoficerowie:
 - kapral,
 - starszy kapral,
 - b) starsi podoficerowie:
 - plutonowy,
 - sierżant,
 - starszy sierżant,
 - sierżant sztabowy,
 - starszy sierżant sztabowy,
- 3) chorążowie Milicji Obywatelskiej:
 - a) młodszy chorążowie:
 - młodszy chorąży,
 - chorąży,
 - b) starsi chorążowie:
 - starszy chorąży,
 - chorąży sztabowy,
 - starszy chorąży sztabowy,
- 4) oficerowie Milicji Obywatelskiej:
 - a) młodszy oficerowie:
 - podporucznik,
 - porucznik,
 - kapitan,
 - b) starsi oficerowie:
 - major,
 - podpułkownik,
 - pułkownik,
- 5) generałowie Milicji Obywatelskiej:
 - a) generał brygady,
 - b) generał dywizji,
 - c) generał broni.⁶³

chodzeniowej, od których zależy powodzenie w dalszym procesie działań wykrywczych. Ponadto utworzono wówczas systemy rejestracji kryminalnej osób podejrzanych, śladów papilarnych, łusek broni palnej narzędzi użytych do popełnienia przestępstwa”^[9].

Począwszy od lat 60 - tych próbowano z mizernym skutkiem poprawić swój wizerunek w oczach społeczeństwa. Działano głównie poprzez propagandę w szkołach, wyświetlanie filmów ukazujących profesjonalizm funkcjonariuszy i ich oddanie społeczeństwu. W latach 70. na komisariatach powstały nawet telefony zaufania.

Wszystko to odnosiło mizerny skutek. Wiele innych działań w których uczestniczyła MO uniemożliwiało choćby i wątplą poprawę jej wizerunku w oczach społeczeństwa. M.in. mowa tutaj o użyciu milicjantów do tłumienia protestów w Ursusie i Radomiu w 1976 roku. Inne działania, takie jak np. „ścieżki zdrowia” itp.

Warto zauważyć, że w tamtym okresie, w związku z rozwojem motoryzacji nastąpiła reorganizacja służb porządkowych. Powstała Służba Ruchu Drogowego, którym kierował Inspektorat Ruchu Drogowego Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej, który w 1965 r. został przekształcony w Oddział Kontroli Ruchu Drogowego.

W 1972 r. powołano Komitet Koordynacyjny do spraw Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, w składzie kilku ministerstw i organizacji, które zajmowały się transportem.

Lata 80 - te i stan wojenny

W stanie wojennym milicjanci, szczególnie ze Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej uczestniczyli w rozpraszaniu licznych manifestacji i demonstracji przeciwników ówczesnego reżimu. Wszystko to sprawiało, że społeczeństwo nie było pozytywnie ustosunkowane do tej służby. Pociągało to zerwanie więzi ze społeczeństwem oraz wyalienowanie milicjantów.

Obrady okrągłego stołu funkcjonariusze przyjęli z obawą. Początkowo zmiany były tylko kosmetyczne, gdyż jednych oficerów pełniących funkcje przełożonych zastąpili inni. W kwietniu 1990 Milicję Obywatelską zastąpiła Policja, a SB – Urząd Ochrony Państwa, którego następcą jest obecnie Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu.

Przypisy:

- [1] A. Paczkowski, Pół wieku dziejów Polski, Warszawa 2005 r., s. 172.
- [2] A. Misiuk, Historia policji w Polsce od X w. do współczesności, Warszawa 2008 r., s. 172.
- [3] Tamże, s. 174.
- [4] Art. 1 Ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
- [5] Tamże, art. 4
- [6] Tamże, art. 22 ust 2.
- [7] A. Misiuk, Historia policji..., dz. cyt., s. 177
- [8] Tamże, s. 178.
- [9] Tamże, s. 183.

Minister koordynator służb specjalnych

Koordinację działalności cywilnych i wojskowych służb specjalnych prezes Rady Ministrów sprawuje za pośrednictwem organu opiniodawczo – doradczego, czyli Kolegium ds. Służb Specjalnych oraz ministra – członka Rady Ministrów, koordynatora służb specjalnych. Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia określa szczegółowy zakres działania członka Rady Ministrów, któremu przekazuje swoje prerogatywy. Urząd ministra koordynatora został utworzony w trakcie przeprowadzania drugiego etapu reformy gospodarki oraz administracji^[1], zapoczątkowanej 1 stycznia 1997 r. Urząd ministra – koordynatora jest funkcją z nadania politycznego.

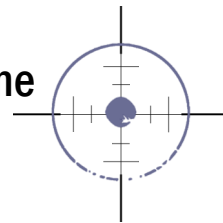
O powołaniu na to stanowisko decydują przede wszystkim względy polityczne, a nie kwalifikacje kandydata na ministra. Skuteczna cywilna kontrola nad służbami specjalnymi wymaga jednak odpowiednich kwalifikacji i predyspozycji osobowych. Ze względu na polityczny charakter nominacji znaczenie ministra koordynatora jest związane z jego pozycją polityczną w partii, która go desygnowała, bądź znaczeniem partii w koalicji rządzącej, (jeżeli rząd jest wielopartyjny).

Przewodniczącym Kolegium ds. Służb Specjalnych jest Prezes Rady Ministrów, w jego skład wchodzi również sekretarz kolegium oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw zagranicznych, Minister Obrony Narodowej, minister właściwy do spraw finansów publicznych, Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego, minister – członek Rady Ministrów właściwy do spraw koordynowania działalności służb specjalnych, jeżeli został wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów. W posiedzeniach Kolegium uczestniczą również: Szef ABW, Szef AW, Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szef Służby Wywiadu Wojskowego oraz Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych^[2]. Obecnie sekretarzem kolegium jest dyrektor Biura Kolegium do Spraw Służb Specjalnych.

Jak w swojej monografii słusznie zauważył Andrzej Żebrowski minister – koordynator jest nominatem politycznym i niekoniecznie profesjonalistą w dziedzinie służb specjalnych. Świadczą o tym do tychczasowe nominacje na stanowisko ministra.

Pierwszym ministrem koordynatorem służb specjalnych był Zbigniew Siemiątkowski, poseł na Sejm z ramienia SdRP oraz nauczyciel akademicki (politolog). Drugi nominat z czasów rządu Ruchu Społecznego Akcji Wyborczej Solidarność (AWS), to Janusz Pałubicki działacz Solidarności, historyk sztuki. Trzecim ministrem – koordynatorem służb specjalnych został również polityk, ale z zawodu prokurator Zbigniew Wasserman, poseł z ramienia partii Prawo i Sprawiedliwość. Trakcie 8-letnich rządów koalicji PO – PSL, koordynator służb specjalnych, albo nie był powoływany lub problematyka koordynacji służb rozporządzeniem premiera był powierzana ministrom spraw wewnętrznych Jacek Cichocki i Bartłomiej Sienkiewicz, szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (ponownie Jacek Cichocki) oraz w ostatnim roku sprawowania władzy koordynację służb powierzono Markowi Biernackiemu, który został sekretarzem stanu w kancelarii premiera. Jacek Cichocki, to naukowiec, były dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich państwowego think - tanku zajmującego się m in. problematyką krajów Wspólnoty Niepodległych Państw. Bartłomiej Sienkiewicz to były oficer służb specjalnych z zaciągu okresu zmian ustrojowych w Polsce. Później m in. pracownik Ośrodka Studiów Wschodnich. Marek Biernacki, był doświadczonym politykiem, prawnik z wykształcenia, były minister spraw wewnętrznych i administracji, minister sprawiedliwości, członek sejmowej komisji ds. służb specjalnych. Jak pokazują przedstawione przykłady czynnik polityczny, a nie kompetencyjny, ma największe znaczenie przy powoływaniu ministra – koordynatora.

Obecnie ministrem – koordynatorem służb specjalnych jest wiceprzewodniczący partii Prawo

Minister koordynator służb specjalnych

i Sprawiedliwość, poseł na Sejm Mariusz Kamiński, z wykształcenia historyk. W przeszłości inicjator powstania Centralnego Biura Antykorupcyjnego, przygotowywał projekt ustawy w tej sprawie. Po utworzeniu CBA zrezygnował z mandatu posła oraz członkostwa w Prawie i Sprawiedliwości i został powołany w 2006 r. na pierwszego szefa CBA. Funkcje tę sprawował od 3 sierpnia 2006 r. do 13 października 2009 r. W dniu 16 listopada 2015 r., bezpośrednio po zastosowaniu prawa łaski przez prezydenta RP został powołany na stanowisko ministra – członka Rady Ministrów Koordynatora Służb Specjalnych.

Trzy dni później 18 listopada 2015 roku wydane zostało rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra – Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego – Koordynatora Służb Specjalnych^[3].

Rozporządzenie szczegółowo określa kompetencje Mariusza Kamińskiego w zakresie nadzoru, kontroli i koordynacji służb specjalnych, o których jest mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r., o Agencji Bezpieczeństwa wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu^[4].

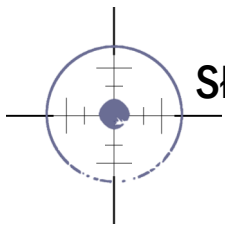
Przy Radzie Ministrów działa Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, zwane dalej „Kolegium”, jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach programowania, nadzorowania i koordynowania działalności ABW, AW, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zwanych dalej „służbami specjalnymi”, oraz podejmowanych dla ochrony bezpieczeństwa państwa działań Policji, Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej, urzędów skarbowych, izb skarbowych, organów kontroli skarbowej, organów informacji finansowej oraz służb rozpoznania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej^[5].

Dokument precyzuje zapisy zawarte w ustawie, określając szczegółowy zakres pracy i odpowiedzialności ministra. Należą do niego: a. sprawowanie nadzoru i kontroli działalności służb specjalnych, b. koordynowanie działalności służb specjalnych, c. wspomaganie Rady Ministrów w kształtowaniu głównych kierunków polityki rządu dotyczącej działalności służb specjalnych. Rozporządzenie określa także zadania ministra w zakresie nadzoru nad działalnością służb specjalnych. Jego praca jest związana z wyznacza-

Mariusz Kamiński - polski polityk, działacz opozycji antykomunistycznej w okresie PRL, od 2006 do 2009 szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, poseł na Sejm III, IV, V i VII kadencji. Pińczów, 19 maja 2013 r. Fot. Jarosław Roland Kruk

niem strategicznych kierunków rozwoju i funkcjonowania służb specjalnych, badanie, ocenianie i monitorowanie poprawności realizacji przez służby specjalne zadań określonych przepisami prawa, wytycznymi, planami oraz programami. Minister opracowuje programy działalności służb specjalnych w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa państwa, które stanowią podstawę wydawania wytycznych Prezesa Rady Ministrów - Prezes Rady Ministrów określa kierunki działania Agencji w drodze wytycznych^[6]. Podobne zapisy znajdują się w ustawach o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym^[7] oraz Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego^[8]. Koordynator zatwierdza roczne plany i sprawozdania przygotowywane przez szefów ABW, AW i CBA^[9]. Dokonuje oceny stopnia realizacji rocznych planów działalności służb oraz formułuje wnioski i rekomendacje wynikające z tej oceny. Wyznacza cele i kierunki rozwoju współpracy międzynarodowej służb specjalnych oraz dokonuje oceny rezultatów tej współpracy. Ustala standardy i minimalne wymagania w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi oraz mieniem

w służbach. Kolejnym zadaniem realizowanym przez ministra jest analizowanie i ocenianie działań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Służby Kontrwywiadu Wojskowego nadzoru funkcjonowania systemu ochrony informacji niejawnych zgodnie z ustawą o ochronie informacji niejawnych z sierpnia 2010 r. Ponadto ocenia szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie wykonywania funkcji krajowej władzy bezpieczeństwa^[10]. Wykonuje czynności wynikające ze stosunku służbowego szefów służb specjalnych, z wyłączeniem ich powoływania i odwoływania. Rozpatruje również skargi na działalność służb specjalnych.

Do ważnych uprawnień ministra należy działalność kontrolna. Skupia się ona na przeprowadzaniu kontroli w służbach specjalnych na zasadach i w trybie określonych w ustawie o kontroli w administracji rządowej^[11]. Minister przeprowadza kontrolę prawidłowości realizacji postępowań sprawdzających, kontrolnych postępowań sprawdzających oraz postępowań bezpieczeństwa przemysłowego^[12]. Zajmuje się analizą i dokonywaniem oceny stosowania przez służby specjalne uprawnień umożliwiających ingerencję w prawa i wolności człowieka i obywatela, szczególnie zakresie art. 27 – 29 ustawy o ABW i AW, art. 31 – 33 ustawy o SKW i SWW oraz ustawy o CBA, art. 17 - 19.

Kolejne zadania ministra – koordynatora służb specjalnych są związane z podejmowaniem działań mających na celu zapewnienie współdziałania służb specjalnych w zakresie przyznanych im kompetencji, postawionych im zadań. Organizuje i zapewnia współpracę z innymi służbami i instytucjami realizującymi zadania w zakresie bezpieczeństwa państwa. Zapewnia najlepsze warunki dla współpracy służb specjalnych ze służbami specjalnymi innych państw oraz organizacjami międzynarodowymi. Wyraża zgodę na współdziałanie ABW i AW ze stosownymi organami i służbami innych państw. W przypadku CBA również z organizacjami międzynarodowymi. Istotnym zadaniem ministra jest organizowanie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemu wywiadowczego państwa, w celu efektywnego wykorzystania informacji dotyczących strategicznych interesów Polski przez organy konstytucyjne.

Dalsze zadania związane są z opracowywaniem oraz przygotowaniem projektów ustaw, rozporządzeń i innych aktów prawnych związanych z bezpieczeństwem państwa, z zastrzeżeniem kompetencji właściwych ministrów. Rozstrzyga spory kompetencyjne pomiędzy służ-

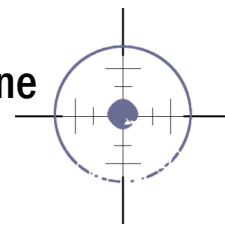

Zbigniew Wassermann - (1949 - 2010), polski polityk, prawnik, prokurator. W latach 2005–2007 minister-członek Rady Ministrów w rządach Kazimierza Marcinkiewicza i Jarosława Kaczyńskiego, poseł na Sejm IV, V i VI kadencji. Fot. PiS

bami specjalnymi. Przygotowuje programy służące zbudowaniu zintegrowanego systemu tych służb.

Ponadto opracowuje, prowadzi procesy uzgodnień, konsultacji publicznych lub opiniowania, wnosi do rozpatrzenia założenia projektów ustaw, projekty ustaw, projekty rozporządzeń oraz inne akty prawne oraz dokumenty rządowe odnoszące się do służb specjalnych.

Minister w zakresie zadań prowadzi współpracę międzynarodową z organami innych państw oraz instytucjami międzynarodowymi zajmującymi się nadzorem, koordynacją oraz kontrolą służb specjalnych. Zajmuje się organizacją polityki informacyjnej systemu służb specjalnych, wyznacza założenia oraz kierunki działań podejmowanych w tej materii. Prowadzi również badania oraz studia nad systemami zarządzania służbami specjalnymi oraz ich kontroli w celu optymalizacji rozwiązań używanych w Polsce.

Minister koordynator służb specjalnych

Aby móc zrealizować wszystkie wymienione wyżej zadania minister – koordynator służb specjalnych ma prawo: żądać informacji, w tym niejawnych, dokumentów, analiz oraz sprawozdań okresowych dotyczących konkretnej sprawy lub rodzaju spraw od szefów służb specjalnych. Szefowie służb muszą na jego żądanie przedkładać informacje dotyczące planowania budżetu, jego wykonywania, a także polityki kadrowej prowadzonej w koordynowanych służbach specjalnych.

Rozporządzeniem na ministra – koordynatora scedowane zostały władcze uprawnienia Prezesa Rady Ministrów wynikające z zapisów w ustawach o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu oraz Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego. To minister wydaje wiążące wytyczne, polecenia i decyzje. Może również występować do pozostałych członków Rady Ministrów oraz organów administracji rządowej o przedstawienie mu informacji niezbędnych do sprawowania nadzoru, kontroli i koordynacji działalności służb specjalnych.

Jest uprawniony do zapoznawania się z informacjami mającymi istotne znaczenie dla bezpieczeństwa oraz międzynarodowej pozycji Polski, czy znaczenie dla bezpieczeństwa państwa. Zapoznaje się również z informacjami pełnomocnika do spraw kontroli przetwarzania przez Centralne Biuro Antykorupcyjne o naruszaniu przepisów ustawy o CBA oraz ustawy o ochronie danych osobowych. Otrzymuje również informacje związane z działalnością analityczną CBA w zakresie zjawisk znajdujących się w obszarze go kompetencji. Po zapoznaniu się opiniuje roczne sprawozdania przedstawiane przez pełnomocnika do spraw kontroli przetwarzania przez CBA danych osobowych. Analizuje składane przez szefa CBA i jego zastępców oświadczenia majątkowe.

Może powoływać zespoły do opracowania określonych zagadnień oraz zleca ekspertyzy lub inne niezbędne opracowania. W imieniu szefa rządu wydaje decyzje związane z postępowaniem skargowym oraz zagadnieniami poświadczenia świadectw bezpieczeństwa.

W związku z pełnieniem swoich obowiązków minister – koordynator współpracuje z innymi organami, a w szczególności z ministrami właściwymi dla spraw wewnętrznych, administracji publicznej, spraw zagranicznych, finansów publicznych oraz ministrami obrony i sprawiedliwości. Organy administracji rządowej udzielają ministrowi pomocy, obsługuje Kancelaria Prezesa

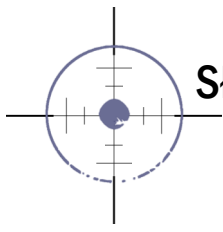

Janusz Władysław Pałubicki – polski polityk, historyk sztuki, działacz opozycji w okresie PRL, minister-koordynator służb specjalnych w rządzie Jerzego Buzka, poseł na Sejm III kadencji. Od 2001 na rencie. Fot. Happa

Rady Ministrów - Departament Bezpieczeństwa Narodowego.

Jak czytamy w przedstawionej analizie uprawnień ministra – koordynatora przejął on do bezpośredniej realizacji kompetencje Prezesa Rady Ministrów w zakresie nadzoru, kontroli, koordynowania i kierowania służbami specjalnymi. Nastąpiło to na mocy rozporządzenia cedującego uprawnienia.

Jedną ze słabości polskiego nadzoru nad służbami specjalnymi jest fakt powierzenia go premierowi, którego zakres kompetencji i działania jest bardzo obszerny. Dlatego efektywne koordynowanie pięciu służb specjalnych oraz pozostałych służb i instytucji mających uprawnienia operacyjno – rozpoznawcze jest niemożliwe w wykonaniu szefa rządu. Pozostaje otwarte pytanie, czy jest możliwe sprawowanie efektywnej kontroli nad służbami przez ministra – koordynatora. Zależy to od jego pozycji politycznej, kompetencji zawodowych i intelektualnych, umiejętności kierowniczych i zarządczych. Ponadto wiele zależy od fachowości aparatu obsługującego pracę ministra i jego najbliższych współpracowników.

Dlatego podczas dyskusji nad reformą (reorganizacją) polskich służb specjalnych należy zastanowić się nad zagadnieniami ich podporządkowania (prezydent, premier), a może ustanowienia apolitycznego stanowiska dyrektora generalnego służb specjalnych (urzędnika w randze ministra), który na zasadzie kadenckości (tryb wyboru podobny do wyboru np. sędziego Trybunału Konstytucyjnego, tylko ze znaczącym udziałem wszystkich frakcji politycznych, obu izb parlamentu i prezydenta) kierowałby i nadzorował pracę służb specjalnych. Proponowany dyrektor generalny działałby w oparciu o regulację ustawową (specjalna ustawa, tak jak w przypadku ministra obrony). Być może to przy dobrej woli sił politycznych doprowadziłoby do sytuacji, kiedy zmiana władzy nie jest związana z karuzelą kadrową w służbach, których działanie wymaga spokoju i stabilizacji kadrowej, zachowania ciągłości myśli operacyjnej, sprawności organizacyjnej niezależnie od wahań koniunktury politycznej.

W mojej ocenie służby specjalne cywilne i wojskowe, ich kompetencje, sprawność, umiejętności analityczne i operacyjne mają większe znaczenie dla bezpieczeństwa naszego kraju niż siły zbrojne, które jesteśmy w stanie wystawić.

Przypisy:

- [1] Zob. A. Żebrowski, Kontrola cywilna nad służbami specjalnymi III Rzeczypospolitej (1989 – 1999), Zagadnienia politologiczno – prawne, Kraków 2001, s. 197 i następane.
- [2] Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. (Dz. U. z dnia 14 czerwca 2010 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.)
- [3] Dz. U. z 2015 r. poz. 1921.
- [4] Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.
- [5] Tamże, art. 11.
- [6] Tamże, art. 7 ust. 1.
- [7] Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. z 2014 r., poz. 1411 z późn. zm.), art. 12 ust. 1.
- [8] Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2014 r. poz. 253 z późn. zm.), art. 7 ust. 1.
- [9] Odpowiednio: art. 7 ust. 2 i 3 oraz art. 12 ust. 2 i 3.
- [10] Art. 11 ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 182 poz. 1228).
- [11] Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092.
- [12] Art. 12 ust. 3 pkt. 1 ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 182 poz. 1228).

Fotografia w tle: Kancelaria Prezesa
Rady Ministrów, Prajar90

Rosyjska a polska ustawy antyterrorystyczne

Przez Polskę w ostatnim czasie przetoczyła się fala dyskusji i krytyki pod adresem procedowanej ustawy antyterrorystycznej. Przez lata mówiono, nie tylko w kręgach eksperckich o konieczności prawnego uregulowania walki z terroryzmem. Oczywiście żadna ustawa, nawet najlepsza, tego nie gwarantuje. Najważniejsza jest realizacja zapisów ustawowych, o ile zostały one profesjonalnie przygotowane.

Zwalczanie terroryzmu, to moim zdaniem niekoniernie ograniczanie praw obywatelskich. Zresztą takie działania rozszerzające możliwości inwigilacyjne służb specjalnych (kontrwywiadowczych) wcale nie gwarantują sukcesów w walce z terrorystami. Oni także studiują akty prawne, które ich dotyczą i potrafią podejmować kontrśrodki. Organizacje typu Daesh (ISIS) czy Al – Kaida dysponują własnymi służbami wywiadowczymi i analitycznym. Dlatego same regulacje prawne nie rozwiążą problemu zwalczania tego fenomenu. Więcej zależy od kwalifikacji funkcjonariuszy, ich kreatywności, znajomości rzemiosła niż od ich formalnych uprawnień, jeszcze nieumiejętnie wykorzystywanych.

Do chwili obecnej nie dotknęły nas bezpośrednio zamachy terrorystyczne, tak w wydaniu krajowym jak i międzynarodowym. Człowiek, jak wiemy, uczy się najszybciej na własnej skórze. Lecz może wreszcie bądźmy Polakami mądrymi przed szkodą niż po szkodzi. W to działanie wpisuje się uchwalenie ustawy antyterrorystycznej. Pozostaje pytanie, z jakich rozwiązań czy uregulowań korzystano przy konstruowaniu zapisów ustawy. I czy faktycznie jest to właściwe rozwiązanie.

Dlatego pod osąd Czytelników poddajemy ustawy antyterrorystyczne polską i rosyjską, która jest już drugim aktem prawnym regulującym tę problematykę. Jej uchwalenie wynikało z doświadczeń z pierwszą rosyjską ustawą antyterrorystyczną oraz praktyką walki z ekstremizmem i terroryzmem na terytorium Federacji Rosyjskiej.

Aktem prawnym regulującym całokształt walki z terroryzmem w Rosji w latach 1998 - 2006 był Федеральный закон Российской Федерации о борьбе с терроризмом^[1] z 3 lipca 1998 roku. Ustawa w swoich ośmiu rozdziałach i 29 artykułach definiowała prawne i organizacyjne podstawy walki z terroryzmem na terytorium Rosji. Regulowała wzajemne stosunki i współpracę organów wykonawczych władzy federalnej odpowiedzialnych za walkę z terroryzmem. Rozwiązania przyjęte w ustawie określają rolę władz podmiotów FR, stowarzyszeń społecznych i innych organizacji, niezależnie od form ich własności. Ustawowe regulacje obejmowały obowiązki w walce z zagrożeniem terrorystycznym osób na stanowiskach i pojedynczych obywateli. Zostały w niej określone prawa i obowiązki oraz gwarancje w związku ze spełnianiem obywatelskich powinności w walce z terroryzmem.

W rozdziale pierwszym zatytułowanym **Przepisy ogólne** przedstawione zostały prawne podstawy walki z terroryzmem, do których należą: konstytucja FR, rosyjski kodeks karny, ogólnie przyjęte zasady i normy prawa międzynarodowego, porozumienia międzynarodowe, dekrety i rozporządzenia prezydenta FR, uchwały i rozporządzenia rządu oraz inne akty normatywne federalnych organów władzy, w tym omawiana ustawa. Podstawowymi zasadami tej walki są: prawodawstwo, priorytet przedsięwzięć zapobiegających terroryzmowi, nieuchronność kary za prowadzenie działalności terrorystycznej, łączenie jawnych i niejawnych metod walki z terroryzmem, kompleksowe wykorzystanie profilaktycznych, prawnych, politycznych, socjalno – ekonomicznych i propagandowych przedsięwzięć w tej materii. Priorytetem w walce jest obrona praw osób narażonych na niebezpieczeństwo w rezultacie akcji terrorystycznej, ale również minimalne ustępstwa wobec terrorystów. Zasadą jest jednoosobowe dowództwo wykorzystywanymi siłami i środkami podczas przeprowadzania ope-

DZIENNIK USTAW

racji kontrterrorystycznych. Ostatnią z przedstawionych zasad walki z terroryzmem jest nieujawnianie technicznych sposobów i taktyki przeprowadzania operacji kontrterrorystycznych oraz składu uczestników tych operacji^[2].

W artykule trzecim ustawy pt. *Podstawowe pojęcia* zdefiniowane zostały m in. takie pojęcia jak: terroryzm – przemoc, działalność terrorystyczna, międzynarodowa działalność terrorystyczna, terrorystyczna akcja, przestępstwa o charakterze terrorystycznym, terrorysta, grupa terrorystyczna, organizacja terrorystyczna, walka z terroryzmem, operacja kontrterrorystyczna, strefa prowadzenia operacji kontrterrorystycznej czy zakładnik. Np. międzynarodowa działalność terrorystyczna, w myśl ustawy jest realizowana przez terrorystę (organizację terrorystyczną) na terytorium więcej niż jednego państwa lub niesie szkody dla interesów więcej niż jednego państwa. Dokonywana jest przez obywateli jednego państwa w stosunku do obywateli drugiego państwa lub na jego terytorium. Terrorystyczną działalnością międzynarodową jest również zdarzenie, kiedy terrorysta lub ofiara terroryzmu są obywatelami jednego państwa lub różnych państw, lecz przestępstwo zostało dokonane poza ich terytorium^[3].

W artykule czwartym określono sposoby współpracy międzynarodowej FR w dziedzinie walki z terroryzmem. Należą do nich współpraca w zakresie walki z terroryzmem na podstawie umów międzypaństwowych, umów z ich organami ochrony porządku publicznego i służbami specjalnymi. Federacja współpracuje również z organizacjami międzynarodowym zajmującymi się zwalczaniem terroryzmu.

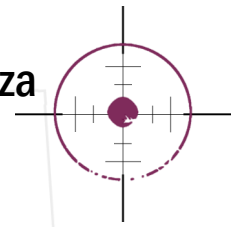
Rozdział drugi ustawy nosi tytuł *Podstawy organizacji walki z terroryzmem*. W artykułach od piątego do dziewiątego nazwane zostały cele, podmioty, kompetencje i podstawowe funkcje tychże przy realizacji walki z terroryzmem. Określono także charakter pomocy i podmioty zobowiązane do jej udzielenia w walce z terroryzmem^[4]. Kluczowymi organami Federacji Rosyjskiej prowadzącymi walkę z terroryzmem wymienionymi w ustawie są: Federalna Służba Bezpieczeństwa FR, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Służba Wywiadu Zagranicznego FR, Ministerstwo Obrony i Federalna Służba Ochrony Granic^[5]. W trzecim rozdziale pt. *Przeprowadzanie operacji kontrterrorystycznych*, w siedmiu artykułach szczegółowo przedstawione zostały zasady kierowania operacjami kontrterrorystycz-

nymi, siły i środki niezbędne do ich realizacji, kierowanie operacją czy porządek prawny obowiązujący w strefie operacji kontrterrorystycznej. Ustalono także zasady prowadzenia rozmów z terrorystami, informowanie społeczeństwa o akcji terrorystycznej oraz zakończenia operacji kontrterrorystycznej^[6].

W rozdziałach czwartym: *Wynagrodzenie krzywd powstałych w wyniku akcji terrorystycznej i społeczna rehabilitacja osób pokrzywdzonych w wyniku akcji terrorystycznej* i piątym: *Prawna i społeczna ochrona osób uczestniczących w walce z terroryzmem* zawarto obowiązki państwa oraz prawa osób biorących udział w walce z terroryzmem lub będących jego ofiarami^[7].

Rozdział szósty zatytułowany *Odpowiedzialność za uczestnictwo w działalności terrorystycznej* charakteryzuje sposoby osądzania obwinionych w sprawach o działalność terrorystyczną. Zostały w nim również uregulowane sposoby likwidacji organizacji oskarżonej o terroryzm^[8]. W przedostatnim rozdziale: *Kontrola i nadzór zgodności z prawem walki z terroryzmem*, omawianej ustawy przedstawione zostały organy władzy państwowej sprawujące tę kontrolę (prezydent i rząd FR) oraz instytucje nadzorujące w osobie prokuratora generalnego i podległych mu prokuratorów. Ostatni rozdział *Przepisy końcowe* określa sposób wprowadzenia ustawy oraz doprowadzenie do zgodności innych ustaw federalnych z ustawą o walce z terroryzmem.

Omówiona ustawa *O walce z terroryzmem* była szczegółowym rozwiązaniem prawnym regulującym sposoby i metody walki z terroryzmem. Jej zawartość pokazuje podejście władz rosyjskich do zwalczania terroryzmu. W swoich rozwiązaniach była dostosowana do rosyjskiego systemu państwowego i jego oryginalnych uregulowań prawnych. Dla badacza jest przykładem praktycznych rozwiązań w sferze prowadzenia walki z terroryzmem. Ponieważ od jej powstania minęło 18 lat warto byłoby pokusić się o próbę analizy pod kątem jej stosowania w czasie konkretnych zajęć terrorystycznych, mających miejsce na terytorium Rosji. Wartością dla badacza terroryzmu są przede wszystkim przedstawione w niej definicja terroryzmu (cytowana w pierwszym rozdziale) czy pozostałe definicje z jej artykułu trzeciego, w sposób jasny i klarowny charakteryzujące zjawiska i sytuacje związane z problematyką zwalczania terroryzmu.

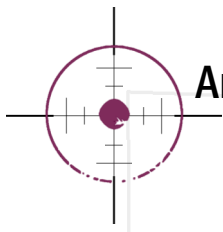
Rosyjska a polska ustawy antyterrorystyczne

Duma Państwa oraz Rada Federacji uchwaliły w 2006 r. kolejną ustawę **О противодействии терроризму**^[9] (**O przeciwdziałaniu terroryzmowi**), której projekt został wniesiony przez grupę deputowanych związanych z **Ogólnorosyjską Partią Polityczną Jedna Rosja**, stanowiącą zaplecze polityczne Wł. Putina w rosyjskim parlamencie.

Uchwalona ustawa liczy jedynie 26 artykułów, bez podziału na rozdziały^[10]. Ustawa weszła w życie z dniem 6 marca 2006 r. Jej artykuły: 18, 19, 21 i 23^[11] weszły w życie 1 stycznia 2007 r. Nie skupiając się na analizie pierwszych artykułów omawianej ustawy, jej podstawowe różnice pomiędzy ustawą z 1998 roku dotyczą przede wszystkim prawnych aspektów wykorzystania sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej w operacjach kontrterrorystycznych. Udział sił zbrojnych opisują artykuły od 6 do 10 omawianej ustawy. Siły zbrojne FR mogą uczestniczyć w walce z terroryzmem w celu: 1. przerwania lotu statków powietrznych wykorzystywanych dla przeprowadzenia aktu terrorystycznego lub porwanego przez terrorystów, 2. przerwania aktu terrorystycznego na wodach i morzach wewnętrznych FR, na morskich obiektach produkcyjnych rozmieszczonych w szelfie kontynentalnym Rosji oraz w celu zabezpieczenia narodowego transportu morskiego, 3. uczestnictwa w przeprowadzeniu operacji kontrterrorystycznej zgodnie z regulacjami omawianej ustawy, 4. przerwania międzynarodowej działalności terrorystycznej za granicami Rosji^[12]. Artykuły 7 i 8 opisują sposób postępowania przy przerywaniu aktów terrorystycznych w powietrzu oraz na wodach terytorialnych, morzach wewnętrznych i szelfie kontynentalnym oraz zapewnienie bezpieczeństwa transportowi morskemu. Dziewiąty artykuł reguluje uczestnictwo sił zbrojnych w prowadzeniu operacji kontrterrorystycznej. Pododdziały i jednostki wojskowe kierowane są do prowadzenia operacji przeciwko terrorystom na mocy decyzji dowodzącego operacją kontrterrorystyczną. Zgrupowania wojskowe uczestniczą w niej na mocy decyzji prezydenta Rosji. Artykuł dziesiąty w swoich jedenastu punktach szczegółowo reguluje udział sił zbrojnych w wypełnianiu zadań w celach przerwania międzynarodowej działalności terrorystycznej poza granicami Rosji. Decyzje o zastosowaniu oddziałów sił zbrojnych do akcji przeciwko bazom oraz terrorystom, poza granicami, podejmuje prezydent FR. Natomiast

decyzje wykorzystywania formacji sił zbrojnych poza granicami Rosji dla realizacji zadań dla przeciwdziałania międzynarodowej działalności terrorystycznej podejmuje prezydent na podstawie odpowiedniego postanowienia Rady Federacji parlamentu rosyjskiego. Decyzję o powrocie sił zbrojnych z operacji zagranicznych podejmuje samodzielnie prezydent informując jedynie o swojej decyzji Radę Federacji. Omawiany artykuł określa również sposób i formę udziału w tych działaniach personelu cywilnego niezbędnego dla zabezpieczenia funkcjonowania sił zbrojnych za granicą. Kolejne artykuły ustawy regulują porządek prawny podczas prowadzenia operacji kontrterrorystycznej^[13], warunki jej przeprowadzania^[14] oraz ustalają kierownictwo tej operacji^[15]. Z ich uregulowań jednoznacznie wynika fakt, że odpowiedzialność za organizację, przeprowadzenie i dowodzenie operacją kontrterrorystyczną ponosi kierownik federalnego organu władzy wykonawczej zapewniającego bezpieczeństwo lub inna wskazana osoba z federalnego organu, jeśli nie było innej decyzji^[16].

W dwunastym artykule analizowanej ustawy pt. *Siły i środki wykorzystywane dla prowadzenia operacji kontrterrorystycznej*, jednoznacznie wskazane jest, że jej podstawową siłą i uczestnikiem są organa Federalnej Służby Bezpieczeństwa, które mogą wykorzystywać inne jednostki federalnych organów władzy wykonawczej (kompetentne w sprawach bezpieczeństwa, prawa, spraw wewnętrznych, obrony cywilnej, sytuacji nadzwyczajnych, pożarnictwa) czy jednostki sił zbrojnych do udziału w przeprowadzeniu operacji. Jednak jednoosobowe kierownictwo sprawuje kierownik operacji kontrterrorystycznej, czyli przedstawiciel FSB. Zgodnie z tą ustawą prezydent Federacji Rosyjskiej określa podstawowe kierunki państwowej polityki oraz ustala kompetencje federalnych organów władzy wykonawczej, którymi kieruje, w sferze przeciwdziałania terroryzmowi^[17]. Ustawą określone są także obowiązki w tej sferze rządu oraz podległych mu organów władzy państwowej oraz władzy samorządowej. Ustawa upoważnia prezydenta FR - dla celów zabezpieczenia koordynacji współpracy federalnych organów władzy, organów podmiotów federacji i organów samorządowych w walce z terroryzmem - do powoływania instytucji, w której uczestniczą przedstawiciele wymienionych organów oraz osoby indywidualne. Tak powołane instytucje mogą wydawać akty normatywne

wspólne i obowiązujące instytucje uczestniczące w nowo powstałym organie^[18] kierującym walką z terroryzmem. Znaczącą cechą odróżniającą tę ustawę od wcześniejszej, jest brak wymienionych według nazw podmiotów, których zadaniem jest walka z terroryzmem, jego przejawami i następstwami. W myśl rozwiązań ustawowych kluczowym dla zwalczania aktów terroryzmu organem władzy federalnej jawi się Federalna Służba Bezpieczeństwa. To ta służba ma być osią i ośrodkiem, wokół którego ma być organizowany system zwalczania terroryzmu. Półtoraroczna debata nad ustawą była szczególnie krytyczna wobec tych części projektu, które ograniczały prawa obywatelskie^[19] oraz swobodę przepływu informacji. Zakończyła się przyjęciem ustawy w bardzo zmienionej formule. Jako ciekawostkę można podać fakt, że od momentu jej przyjęcia przez Dumę Państwową do przegłosowania w Radzie Federacji minęły jedynie cztery dni, w tym tylko dwa robocze. Obecnie główne emocje wzbudzają zapisy ustawy zezwalające na zestrzeliwanie samolotów pasażerskich^[20].

Polska ustawa z dnia 24 czerwca 2016 r. o **działaniach antyterrorystycznych** liczy sobie aż 33 strony i ma 7 rozdziałów podzielonych na 65 artykułów.

Przeanalizujmy ją podobnie, jak to zrobiliśmy z ustawami rosyjskimi. Rozdział pierwszy, **Przepisy ogólne** określa zasady prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz współpracy między organami właściwymi w zakresie prowadzenia tych działań oraz definiuje podstawowe pojęcia. Wskazuje również szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jako odpowiedzialnego za zapobieganie zdarzeń o charakterze terrorystycznym. Drugi wskazany, to *Minister właściwy do spraw wewnętrznych odpowiada za przygotowanie do podejmowania kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowanie w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz odtwarzanie zasobów przeznaczonych do reagowania na te zdarzenia*^[21]. Czyli już ze wstępu widać dwie ścieżki działania, dwóch różnych centralnych organów państwa. W wypadku Rosji, była to pierwsza przyczyna do nieskuteczności działalności prowadzonej przeciwko terrorystom.

Drugi rozdział pt. **Działania antyterrorystyczne zapobiegające zdarzeniom o charakterze terrorystycznym** w artykułach od 4 do 14 – go nakłada określone obowiązki na organa administracji państwowej, samo-

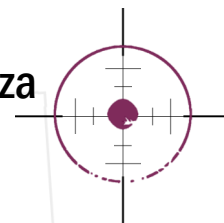
ządowej, właścicieli, posiadaczy infrastruktury krytycznej, infrastruktury administracji publicznej obowiązek współpracy z organami zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa do uczestniczenia w realizacji działań antyterrorystycznych.

Artykuł 4 ust. 2 ustawy mówi, że *Organy i podmioty, o których mowa w ust. 1, przekazują niezwłocznie Szefowi ABW będące w ich posiadaniu informacje dotyczące zagrożeń o charakterze terrorystycznym dla infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej, w tym zagrożeń dla funkcjonowania systemów i sieci energetycznych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych oraz teleinformatycznych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa*^[22].

Kolejny ustęp, trzeci, cytowanego artykułu ustawy upoważnia szefa ABW do wydawania poleceń instytucjom wymienionym w ustępie 1 tegoż artykułu. Ma to na celu *przeciwdziałanie zagrożeniom, ich usunięcie albo minimalizację, oraz przekazywać im informacje niezbędne do tego celu. Organy i podmioty, o których mowa w zdaniu pierwszym, informują Szefa ABW o podjętych działaniach w tym zakresie*^[23]. Ale o tych działaniach szef ABW musi informować ministra - koordynatora służb specjalnych, co moim zdaniem ogranicza jego samodzielność w świetle rozporządzenia dotyczącego zakresu uprawnień tego członka Rady Ministrów.

Zapisy kolejnego, 5 artykułu wskazują, że *Szef ABW koordynuje czynności analityczno-informacyjne podejmowane przez służby specjalne, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, oraz wymianę informacji przekazywanych przez Policję, Straż Graniczną, Biuro Ochrony Rządu, Państwową Straż Pożarną, Służbę Celną, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, Żandarmerię Wojskową i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, dotyczących zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz danych o osobach, o których mowa w art. 6 ust. 1, przez ich gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie*^[24].

To minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym ds. finansów publicznych i ministrem obrony narodowej, po zasięgnięciu opinii szefa ABW określi katalog incydentów o charakterze terrorystycznym, uwzględniając potrzebę klasyfikacji informacji^[25], o których była mowa wyżej w tekście. Informacje te są niezwłocznie przekazywane

Rosyjska a polska ustawy antyterrorystyczne

szefowi ABW zgodnie z ustalonym katalogiem incydentów^[26].

Zgodnie z zapisami ustawy szef ABW prowadzi „bank danych” o osobach podejmujących działalność na rzecz organizacji terrorystycznych, czy związanych z nimi. O osobach poszukiwanych prowadzących działalność terrorystyczną, podejrzewanych o przestępstwo o charakterze terrorystycznym czy o osobach, co, do których istnieje podejrzenie, że mogą prowadzić działania zmierzające do aktu terrorystycznego czy mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego. Do „banku” wprowadzane są dane o osobach uczestniczących w szkoleniach terrorystycznych czy podróżujących w celach popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym^[27]. Oczywiście szef ABW może wymieniać się zgromadzonymi informacjami z innymi służbami i instytucjami administracji publicznej w niezbędnym zakresie^[28].

Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego przekazuje informacje mogące mieć istotne znaczenie dla zapobieżenia aktowi terrorystycznemu in. prezydentowi RP, premierowi, ministrowi spraw wewnętrznych, ministrowi obrony narodowej, ministrowi spraw zagranicznych oraz ministrowi – koordynatorowi służb specjalnych^[29]. Działania operacyjno – rozpoznawcze podejmowane przez służby specjalne oraz Policję, Straż Graniczną, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej oraz Żandarmerię Wojskową koordynuje kierownik ABW. To samo dotyczy zbierania informacji przy użyciu środków technicznych (obserwacja, rejestracja), czy zapis obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, dźwięku towarzyszącemu tym zdarzeniom wykonywanych przez funkcjonariuszy celnych, w tym zdarzeń o charakterze terrorystycznym. Szef ABW może wydawać polecenia służbom specjalnym i innym służbom wymienionym wyżej w zakresie usunięcia bądź minimalizacji zagrożenia terrorystycznego^[30]. Zwierzchnik ABW może podjąć decyzję o podjęciu działań wobec osoby niebędącej obywatelem RP. ABW i Straż Graniczna oraz Policja mają uprawnienia do pobierania obrazu linii papilarnych, utrwalania wizerunku twarzy oraz nieinwazyjnego pobierania materiału biologicznego w celu określenia DNA^[31].

Dla celów realizacji zadań nałożonych na szefa ABW, jako odpowiedzialnego za zapobieganie zdarzeń o charakterze terrorystycznym może on nieodpłatnie

m in. uzyskać dostęp do wielu danych z gromadzonych w rejestrach publicznych, czy w ewidencjach prowadzonych przez np. służby specjalne i inne podmioty określone w art. 5 ust. 1 omawianej ustawy, ministrów kierujących działami administracji rządowej, szefa Urzędu ds. Cudzoziemców, Prezesa UKE, prezesa ULC, ZUS, KRUS, Komisji Nadzoru Finansowego, jednostek samorządu terytorialnego oraz Prokuratora Generalnego^[32]. W razie ustanowienia drugiego stopnia alarmowego o zagrożeniu terrorystycznym szef ABW w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych może wydać Policji zalecenia szczególnego zabezpieczenia poszczególnych obiektów z uwzględnieniem występujących zagrożeń^[33].

Ponieważ nasz artykuł, ze względu na objętość, a mający na celu popularyzację wiedzy na temat ustawy o działaniach antyterrorystycznych nie zajmuje się wszystkimi zagadnieniami i rozwiązaniami prawnymi zawartymi w ustawie na koniec pochyliśmy się nad rozdziałem czwartym ustawy pt. *Działania antyterrorystyczne na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, w tym działania kontrterrorystyczne*. Dowiadujemy się, że kierującym działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia jest funkcjonariusz policji, a gdy dotyczy to instytucji, obiektów czy obszarów podległych komórkom organizacyjnym MON kierującym jest żołnierz żandarmerii wojskowej^[34]. Jeżeli rzecz ma się zagranicą, to w sprawie zdarzenia współdziałają ministrowie spraw zagranicznych, obrony, (jeśli dotyczy sił zbrojnych) oraz minister – koordynator służb specjalnych^[35].

Ustawa w kolejnych artykułach reguluje uprawnienia kierującego operacją antyterrorystyczną, użycie sił zbrojnych, jeżeli Policji jest niezbędne wsparcie, specjalne użycie broni, (czyli przynoszące śmierć lub bezpośrednio zagrożenie utraty zdrowia lub życia) terrorysty^[36].

Kilka wniosków końcowych wynikających z przedstawienia rozwiązań rosyjskich i polskich:

1. Brak faktycznie jedynej instytucji odpowiedzialnej za kompleksowe zwalczanie terroryzmu. W świetle zapisów ustawy szef ABW jest postacią wokół i przy znacznym udziale której odbywają się działania antyterrorystyczne, ale nie jest postacią kluczową, jak dyrektor Federalnej Służby Bezpieczeństwa w Rosji.

DZIENNIK USTAW

2. Nie powołano organu, którego decyzje w zakresie antyterrorystyki byłyby prawem obowiązującym wszelkie instytucje publiczne, bez konieczności uzgodnień międzyresortowych (w Rosji jest to Narodowy Komitet Antyterrorystyczny).
3. Szef ABW dzieli współodpowiedzialność z Komendantem Głównym Policji w zakresie działań kontrterrorystycznych.
4. Szef ABW jest odpowiedzialny za zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, więc logiczne by było, żeby był jedynym odpowiedzialnym za działania kontrterrorystyczne, gdyż potencjalnie dysponuje największą wiedzą i kompetencjami w tym zakresie.
5. Wstępna analiza ustawy, jeszcze bez zbadania aktów wykonawczych (których nie ma) wskazuje, że ustawa zamiast upraszczać system zwalczania terroryzmu w Polsce komplikuje go.
6. Nie pokuszono się o zdefiniowanie terroryzmu, pozostając przy zapisach Kodeksu Karnego (Rosjanie zdefiniowali), co moim zdaniem ułatwiłoby katalogowanie zdarzeń o charakterze terrorystycznym.
7. Nie podjęto sprawy zestrzeliwania statków powietrznych (Rosjanie to zrobili).
8. Zajęto się specjalnymi uprawnieniami pracy operacyjno – rozpoznawczej dla celów zwalczania terroryzmu, uznając dotychczasowe za zbyt małe, co moim zdaniem jest zabiegiem formalnym, a nie realnym. Uprawnienia, bez sprawnego, kompetentnego zarządzania służbami specjalnymi, fachowości ich funkcjonariuszy, będą martwe, a być może będą przeszkodą w rozpoznaniu zagrożenia (zbyt wielka ilość informacji do ewaluacji).
9. Ustawa nic nie mówi o już funkcjonującym Centrum Antyterrorystycznym ABW, które w mojej ocenie powinno być przekształcone w sztab operacyjny i planistyczny operacji antyterrorystycznych i kontrterrorystycznych, stanowić zaplecze dla szefa ABW, jako głównego kierownika operacji kontrterrorystycznych, którym powinien być, a nie został.

Czyli znów stworzyliśmy kolejną ustawę, mogą się założyć, że w krótkim czasie będzie nowelizowana, szczególnie, gdy dojdzie do przewidywanej reformy służb specjalnych.

Przypisy:

- [1] www.fsb.ru/under/terror.html (wydruk tekstu ustawy w posiadaniu autora).
- [2] Najbardziej znanym przykładem jest zaprzeczanie informacjom o użyciu gazu podczas szturmów na Teatr na Dubrowce.
- [3] Zob. artykuł 3 omawianej ustawy.
- [4] Tamże.
- [5] Została włączona w skład Federalnej Służby Bezpieczeństwa w wyniku reformy służb specjalnych z 11 marca 2003 roku zainicjowanej przez prezydenta Wł. Putina.
- [6] www.fsb.ru/under/terror.html (wydruk w posiadaniu autora), art. 10-16.
- [7] **Tamże, art. 17 – 22.**
- [8] **Tamże, art. 25.**
- [9] Tekst zob. Федеральный закон Российской Федерации О противодействии терроризму, www.kremlin.ru.
- [10] Przygotowany projekt liczył 11 rozdziałów, 46 artykułów i był bardzo szczegółowy.
- [11] Wymienione artykuły dotyczą wynagradzania krzywd, socjalnej rehabilitacji osób poszkodowanych oraz uczestniczących w walce z terroryzmem, ulg w sprawach wysługi lat czy rekompensacji związanych ze stratami życia czy zdrowia uczestników operacji kontrterrorystycznej.
- [12] Art. 6 ustawy O przeciwdziałaniu terroryzmowi.
- [13] Art. 11 ustawy O przeciwdziałaniu terroryzmowi.
- [14] **Tamże, art. 12.**
- [15] **Tamże, art. 13.**
- [16] Przepis ten jednoznacznie nakłada obowiązki dowodzenia operacją na dyrektora Federalnej Służby Bezpieczeństwa, jego podwładnych czy szefów regionalnych struktur FSB. Dekret prezydenta FR, który dopuszcza mianowanie dowódcą operacji kontrterrorystycznej kierownika regionalnej struktury ministerstwa spraw wewnętrznych (Regionalny Zarząd SW), gdy w danym podmiocie nie funkcjonuje organ FSB.
- [17] Art. 5 ustawy O przeciwdziałaniu terroryzmowi.
- [18] **Tamże, art. 5, pkt. 4.**
- [19] Np. artykuł 22 projektu pt. Reżim operacji kontrterrorystycznej, art. 23 Reżim stanu wyjątkowego czy art. 29 Informowanie społeczeństwa o okolicznościach związanych z terrorystyczną akcją, zob. więcej www.agentura.ru/timeline/2004/project/text/. Czytaj także dyskusja w Radiu Echo Moskwy z dnia 2.03.2006 r., www.echo.msk.ru/programs/exit/42100/index.phtml.
Dz. U. z 2016 r., poz. 904.
- [21] **Tamże.**
- [22] **Tamże.**
- [23] **Tamże.**
- [24] **Tamże.**
- [25] **Tamże, art. 5, ust. 2.**
- [26] **Tamże, ust. 3.**
- [27] **Tamże, bardziej szczegółowo art. 6 ustawy.**
- [28] **Tamże, art. 6 ust. 3.**
- [29] **Tamże, art. 7 ustawy.**
- [30] **Tamże, art. 8 ustawy.**
- [31] Szerzej zob. **tamże, art. 9 i 10 ustawy.**
- [32] **Zob. tamże, art. 11 ustawy.**
- [33] **Zob. tamże, art. 12 ustawy.**
- [34] **Szczegółowo art. 18 ustawy.**
- [35] **Tamże, art. 19 ustawy.**
- [36] **Zob. art. od 20 do 24.**

TOBIASZ MAŁYSA

Zaopatrzenie logistyczne w zarządzaniu kryzysowym

CZ. II. ZADANIE OCHRONY LUDNOŚCI

Sytuacje kryzysowe

Zapewnienie zorganizowanej pomocy poszkodowanej ludności oraz zapobieganie wystąpieniu zagrożeniom ma za sobą długą historię. Już w 6 r. n. e. cesarz rzymski Oktawian August powołał tzw. Vigiles^[1], specjalizujących się wtedy głównie w zwalczaniu pożarów. W Polsce pierwsza zawodowa straż pożarna została utworzona w 1752 r., a XIX i XX wiek przyniosły dynamiczny rozwój jednostek

Tobiasz Małysa, absolwent kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Słuchacz studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Jego zainteresowania koncentrują się wokół historii (szczególnie starożytności), politologii oraz wydarzeń najnowszych.

przeznaczonych do zwalczania pożarów i zapobiegania im. W miarę rozwoju cywilizacyjnego pojawiały się nowe zagrożenia, a dotychczas znane - przybierały na sile, lub były bardziej zauważane. Rosła konieczność walki z tymi zagrożenia-

mi, ale i wzrastały możliwości technologiczne, pozwalające na skuteczniejsze przeciwstawienie się im. Po I wojnie światowej, która przyniosła pierwsze ataki z użyciem broni chemicznej i lotnictwa pojawiły się w Polsce najpierw Społeczny Komitet Obrony Przeciwgazowej (1921), przekształcone w Towarzystwo Obrony Przeciwgazowej (1924), Liga Obrony Powietrznej Państwa (1923 r.) i wreszcie - utworzona z nich Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (1934). Były to pierwsze w naszym państwie odgórne uregulowania prawne i organizacyjne mające chronić ludność, wtedy jeszcze, poprzez przygotowania w czasie pokoju - na wypadek zagrożeń w czasie konfliktów zbrojnych.

Druga wojna światowa i jej doświadczenia przyniosły ewolucję w zakresie ochrony ludności cywilnej, czego skutkiem było pojawienie się Terenowej Obrony Przeciwlotniczej (1951 r.), przekształconej w Powszechną Samoobronę (1964 r.) i wreszcie - Obronę Cywilną (1973 r.). Celem tej ostatniej stała się wtedy przede wszystkim ochrona ludności przed zagrożeniami wynikającymi

z działań wojennych (także skutkami bombardowań, ataków gazowych i z użyciem broni jądrowej), zapewniając jej niezbędne warunki konieczne do przetrwania. Dalsza ewolucja zorganizowanego systemu ochrony ludności w Polsce nastąpiła w latach 90. XX wieku. Wynikła ona z potrzeby koordynacji działań różnych podmiotów (w tym służb ratunkowych) na rzecz zapobiegania zagrożeniom i przeciwdziałania im w razie ich wystąpienia, nie tylko w czasie wojny ale i pokoju, przed zagrożeniami naturalnymi czy technicznymi. Owoce m. in. tego procesu doskonalenia działań organizacyjnych stało się stworzenie systemu zarządzania kryzysowego, co znalazło swój wyraz w uchwaleniu Ustawy o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007.

Główną ideą systemu zarządzania kryzysowego jest niedopuszczenie do zaistnienia sytuacji kryzysowej, a w razie jej wystąpienia, skuteczne przeciwdziałanie jej negatywnym skutkom poprzez system koordynacji i wsparcia. Taka sytuacja kryzysowa (w myśl przywołanej ustawy) to zdarzenie wpływające wpływa negatywnie na bezpieczeństwo ludzi lub ich mienia, oraz wywołujące jednocześnie znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów oraz służb przewidzianych do przeciwdziałania temu zdarzeniu^[2]. W założeniach wymienionej wcześniej Ustawy o zarządzaniu kryzysowym skuteczne przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym osiągnięte jest przede wszystkim poprzez koordynację biorących udział w zdarzeniu podmiotów oraz wsparcie działań tego organu reagującego, którego siły i środki okazują się niewy-

starzające do przeciwdziałania zdarzeniu które wystąpiło, co groziłoby utratą kontroli nad niebezpiecznym zjawiskiem i wzmożeniem jego negatywnych skutków dla środowiska lub społeczeństwa (mienia albo życia obywateli). Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi leży głównie w rękach lokalnych podmiotów administracyjnych. To siły własne gminy w pierwszej kolejności muszą sprostać pojawiającym się na ich terenie zagrożeniom, a dodatkowe zasoby (np. z innych gmin, powiatów czy województw) będą wzywane dopiero w razie potrzeby, w miarę rozwoju sytuacji i zwiększania się skali zagrożenia, poprzez koordynację działań na odpowiednim szczeblu i zapewnienie wsparcia. Dobre zarządzanie kryzysowe pozwala na zapanowanie nad przebiegiem zdarzeń, nie dopuszczając do pojawienia się sytuacji kryzysowej - kiedy siły podmiotów są niewystarczające, a zdarzenie powoduje znaczne negatywne skutki.

Ze względu na specyficzne uwarunkowania które nagłe zdarzenia o negatywnych skutkach (działania żywiołów natury, katastrofy techniczne, itp.) wywierają na stan i potrzeby zarówno reagujących na nie podmiotów jak i dotkniętych nimi poszkodowanych, wypada bliżej zatrzymać się przy pojęciu sytuacji kryzysowej i związanymi z nią zagadnieniami. Uwarunkowania te nie pozostają bowiem bez wpływu na funkcjonowanie spraw logistyki i zaopatrzenia dla poszkodowanych w wyniku ich oddziaływania. Sytuacje kryzysowe nie biorą się oczywiście znikąd. Są one następstwem

Zadanie ochrony ludności

rozwijającego się zagrożenia. Samo zagrożenie to przeciwieństwo bezpieczeństwa, a więc jego antonim^[3]. Jeśli bezpieczeństwo to stan i proces zaspokajania potrzeb przetrwania i rozwoju podmiotu^[4], to zagrożenie (niebezpieczeństwo) może również być stanem (odczuwaniem) oraz procesem (wywieraniem wpływu), w tym przypadku dla podmiotu negatywnym, uderzającym w jego egzystencję. To zatem zarówno „pewien stan psychiki lub świadomości wywołany postrzeganiem zjawisk ocenianych, jako niekorzystne”^[5] jak i „sytuacja w której pojawia się prawdopodobieństwo powstania stanu niekorzystnego dla otoczenia”^[6]. Otoczeniem tym, czyli podmiotem może być osoba, grupa osób, rodzina, społeczeństwo, przedsiębiorstwo, zbiorowość terytorialna, miasto, państwo, itp. Sama już różnorodność i charakterystyka tych podmiotów implikuje wielorakość możliwych niebezpieczeństw, źródeł ich występowania oraz punktów postrzegania i rozróżniania. Niekiedy też zagrożenie może być rozumiane jednocześnie jako szansa, wyzwanie, możliwość korzystnej, choć obciążonej ryzykiem, zmiany jakiegoś stanu^[7].

Źródła zagrożeń mogą być wielorakie, a rozróżnianie ich zależy też od punktu widzenia z którego są rozpoznawane. Dla tematu który rozważamy istotne są te zagrożenia którymi zajmuje się zarządzanie kryzysowe, w myśl Ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Są to takie zagrożenia, które mogą spowodować sytuację kryzysową, a zatem wpływającą negatywnie na bezpieczeństwo ludzi lub ich mienia oraz wywołującą ograniczenia w działaniu właściwych organów oraz służb. Dzielić moż-

USA. Skutki huraganu Charley. Fot. FEMA

na je na wiele sposobów. Przykładowo, wśród zagrożeń okresowych (naturalnych i nawracających co jakiś czas) raport Rządowego Centrum Bezpieczeństwa z 2013 roku^[8] wymienia powodzie (w tym opadowe, roztopowe, zatorowe i sztormowe), wichury i trąby powietrzne, silne mrozy i zamiecie śnieżne oraz lawiny, upały oraz susze, pożary lasów, osuwiska, oraz epidemie (m. in. grype), i choroby roślin oraz zwierząt. Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego z 2013 roku^[9] dodaje do wymienionych wcześniej zagrożeń jeszcze skażenia chemiczne, zakłócenia w dostawach mediów (w tym energia elektryczna, paliwa płynne, gazu), skażenia radiacyjne, katastrofy budowlane, protesty społeczne oraz zagrożenia terrorystyczne i zagrożenia cyberprzestrzeni. Zwróćmy uwagę, że nie są to wszystkie rodzaje zagrożeń. Wymieniono przede wszystkim te, którymi w razie ich wystąpienia będą zajmować się organy zarządzania i reagowania kryzysowego. Są to niewątpliwie zagrożenia stanowiące potencjalne źródło wystąpienia sytuacji kryzysowych (według pojęć w rozumieniu Ustawy o Zarządzaniu Kryzysowym). Zdarzenia nimi wywołane można następnie stopniować (tzw. kaskada zagrożeń^[10]) na sytuacje rutynowe dla służb, nadzwyczajne (wykraczające poza rutynowe działania), sytuacje kryzysowe (gdzie siły służb są już nieadekwatne do rozmiaru sytuacji) oraz stany nadzwyczajne (gdzie przeciwdziałanie zagrożeniu wymaga wprowadzenia innych niż zwykłe środków prawno-konstytucyjnych).

Nie zważając na formalne spełnianie wymogów ustawowej definicji sytuacji kryzysowej, bardzo wiele negatywnych sytuacji może być dla ich uczestników przeżyciem skrajnym i wyczerpującym, wywołującym dotkliwy stres, pozostawiając psychologiczne urazy. Cechy takich zdarzeń to ich duża społeczna waga, nagły rozwój i przebieg, wywoływanie dużych napięć i sprzeczności interesów, trudność kontroli, możliwość powstawania agresji^[11]. Czy aby do tego doszło, trzeba huraganu lub katastrofy budowlanej, połączonych

W przygotowaniu na katastrofy i klęski żywiołowe ważnym aspektem jest samoświadomość potencjalnie zagrożonej ludności. Na obrazku amerykańska ilustracja przedstawiająca indywidualny zestaw przetrwania. Fot. FEMA

z nieadekwatnością reagujących podmiotów? Niekiedy groźne mogą być zwykłe, rutynowe zdarzenia z którymi przewidziane do reagowania służby sobie poradzą. Nie będąc sytuacją kryzysową dla systemu zarządzania kryzysowego, mogą okazać się te „rutynowe” zdarzenia najbardziej kryzysową sytuacją w życiu dla poszkodowanych, a z kolei nierzadko najpoważniejszym dotychczas wyzwaniem dla uczestniczących w zdarzeniu funkcjonariuszy służb, zwłaszcza niedoświadczonych. W takich warunkach komunikacja jest utrudniona, łatwo o konflikty, co utrudniać może skuteczne zarządzanie i prowadzenie działań.

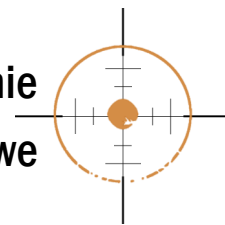
W zależności od terenu dotkniętego sytuacją kryzysową, można wyróżnić poszczególne szczeble administracyjne, związane ze skalą koordynacji działań zarządzania kryzysowego. Są nimi szczebel centralny (krajowy), resortowy (ministerialny), a następnie wojewódzki, powiatowy i gminny. Pod względem etapowym podzielić można natomiast proces zarządzania kryzysowego na cztery fazy. Są to kolejno zapobieganie, przygotowanie, reagowanie oraz odbudowa. Fazy te można całościowo podsumować jako metody kompleksowej działalności organów administracji publicznej, w celu przejęcia kontroli nad sytuacją kryzysową. Główne zadanie tych faz to niedopuszczenie do zaistnienia sytuacji kryzysowej (zapobieganie), osiągnięcie gotowości do przeciwdziałania (przygotowanie), zwalczanie jej i ograniczanie negatywnych skutków (reagowanie) oraz przywracanie dotkniętego nią obszaru do stanu wcześniejszego (odbudowa), przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej. Zależnie od zadań przypisanych przez podmioty zarządzania kryzysowego (np. szczebla gminnego, powiatowego, wojewódzkiego itd.), w poszczególnych fazach zarządzania kryzysowego będą uczestniczyć poszczególne organy i urzędy oraz służby, wykonując przewidziane zadania stosownie do swoich kompetencji, a także sił i środków oraz przyjętych planów oraz procedur. Jednym z zadań realizowanych w procesie zarządzania kryzysowego jest organizowanie ewakuacji poszkodowanej ludności a następnie jej zaopatrzenie w środki niezbędne do przeżycia (żywność, materiały pierwszej potrzeby, ubrania, miejsca noclegów). Ponieważ są to czynności związane z przemieszczaniem osób, obiektów, użyciem środków transportu i miejsc zmagazynowania czy rozlokowania, szczególnego znaczenia niewątpliwie nabiera tu tzw. logistyka kryzysowa.

Na zdjęciu: różne zestawy przetrwania. Fot. FEMA

Potrzeby zaopatrzeniowe poszkodowanej ludności

Potrzeby człowieka są wielorakie. Prosty z podziałów pozwolą rozróżnić je na potrzeby przetrwania (bieżące, biologiczne) i rozwoju (przyszłościowe, psychiczne). Model zaproponowany przez Abrahama Masłowa wymienia pięć poziomów potrzeb, gdzie potrzeby wyższego poziomu „aktywują się” dopiero w przypadku zaspokojenia potrzeb niższego poziomu. Hierarchia ta składa się z potrzeb fizjologicznych, bezpieczeństwa, potrzeby miłości i przynależności, potrzeby szacunku i uznania, oraz najwyższej - potrzeby samorealizacji. Szerszy, siedmio-stopniowy model zaproponowany przez polskiego antropologa Bronisława Malinowskiego obejmuje kolejno wraz tzw. imperatywami^[12] kulturowymi potrzebę metabolizmu (odpowiadający mu imperatyw to zaopatrzenie, rynek), reprodukcji (imperatyw - małżeństwo, rodzina),

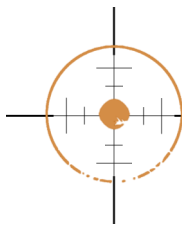
odpowiednich warunków życiowych (mieszkanie, ubranie), bezpieczeństwa (ochrona, obrona), ruchliwości (transport, komunikacja), rozwoju (nauka, szkolenie) i zdrowia (higiena)^[13]. Jeśli w sytuacjach kryzysowych za priorytetowe uznać te potrzeby człowieka które związane są bezpośrednio z zapewnieniem mu przetrwania, to w pierwszej kolejności zaspokajać należy potrzeby fizjologiczne oraz bezpieczeństwa i one powinny być priorytetowe. Swoistymi odpowiednikami imperatywów dla rynku-zaopatrzenia oraz ochrony-obrony staje się wtedy szeroko rozumiana ochrona ludności, system zarządzania kryzysowego.

Wymagania zaopatrzeniowe poszkodowanej ludności (a więc potrzeby fizjologiczne i bezpieczeństwa) można podzielić na trzy grupy, rozumiane jako trzy główne obszary zadaniowe logistyki kryzysowej. Są to „dostawy środków zaopatrzenia i usługi gospodarczo-bytowe, pomoc medyczna oraz usługi transportowe”^[14]. Pierwsza z tych grup, a więc dostawy środków zaopatrzenia wraz z usługami gospodarczo-bytowymi, obejmuje wodę, żywność, odzież, energię, środki higieny i zakwaterowanie. Pomoc medyczna dotyczy z kolei kwalifikowanej pierwszej pomocy, pomoc internistyczną oraz chirurgiczną wraz z kwalifikowaną pomocą medyczną i zabiegi ratujące życie lub zdrowie^[15]. Usługi transportowe związane są natomiast z fizycznym zapewnieniem dostaw wymienionych artykułów i usług poszkodowanej ludności. Taki podział ułatwia m. in. organizację całego procesu logistycznego. Pamiętać przy tym trzeba, że poszkodowana ludność może sama, na własną rękę, zapewnić sobie część swoich potrzeb, co niekiedy wymaga umożliwienia jej np. dostępu do usług handlowych i gotówki (własnej -

bankomaty i karty płatnicze, lub tej otrzymanej jako pomoc materialną). Niektóre z niezbędnych artykułów (np. odzież, lekarstwa) mogą zostać zabrane w bagażu podręcznym w trakcie ewakuacji (powinien zawierać żywność na 3 dni, plus m. in. niezbędne dokumenty i leki, rzeczy osobiste, apteczkę)^[16]. Nie zawsze będzie to jednak możliwe, zważywszy na szybkość i czas wydarzeń. Ograniczeniem jest też wielkość czy ciężar dopuszczonego bagażu.

Zaspokojenie wymagań żywnościowych (w tym dostępu do wody pitnej) jest bardzo istotne. Wchodzą one do kategorii podstawowych potrzeb fizjologicznych (obok m. in. tlenu, snu, itp.). Ich indywidualne zapewnienie w sposób racjonalny powoduje zarazem „zaspokojenie potrzeby zbiorowej, jaką jest optymalny rozwój biologiczny oraz harmonijne współzycie społeczne”^[17]. Ta ostatnia kwestia, związana z harmonijnym współzyciem, nabierać może szczególnego znaczenia w zdarzeniach nadzwyczajnych, burzących ład i normalne życie społeczeństwa. Wystąpienie głodu czy chronicznego pragnienia podczas sytuacji kryzysowej potęgować będzie jej negatywne skutki, przez samo wpływanie na nastroje poszkodowanej ludności, pogarszając stan psychiczny, chęć i wiarę w przetrwanie. Zagrozić to może utratą kontroli nad bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, nie mówiąc o potencjalnych ofiarach śmiertelnych. W przypadku ześrodkowania poszkodowanych w miejscu rozlokowania zbyt mała ilość żywności nawet nie sprowadzając ryzyka śmierci głodowej mogłaby objawić się np. wybuchami agresji czy zamieszkami (np. w celu zdobycia żywności na własną rękę, za wszelką cenę). Podobne następstwa może wywołać zresztą nieodpowiednie za-

Zarządzanie kryzysowe

pewnienie pozostałych potrzeb fizjologicznych. Pamiętajmy, że poszkodowana ludność która została ewakuowana może być dotknięta bardzo dużym stresem. Na odczuwane nastroje wpływa też np. strach o pozostawione mienie, świadomość poniesionych strat materialnych (nierzadko dotkliwych), czy niepewność o los najbliższych. Stres ten będzie pogłębiany zbyt słabym zapewnieniem podstawowych potrzeb, a ześrodkowanie rzadko odbywać się będzie w warunkach „komfortowych”. Sam brak odpowiednich warunków co do zapewnienia higieny czy snu może już bardzo źle rzutować na morale ewakuowanych, zwiększając ich skłonność do negatywnych postępowań. Co dopiero - brak wody albo jedzenia. Z naszych rozważań wynikać więc może, że właściwa realizacja potrzeb fizjologicznych oprócz umożliwienia przetrwania poszkodowanym ważna jest również z punktu widzenia panowania nad sytuacją kryzysową. Skuteczna logistyka zaopatrzeniowa może prowadzić do łatwiejszego ograniczenia dalszych negatywnych skutków sytuacji kryzysowej, oddalając prawdopodobieństwo wystąpienia na tym tle zaburzeń społecznych czy rozruchów, utraty lokalnej kontroli nad bezpieczeństwem publicznym w rejonie akcji ratunkowej, czy w miejscu zakwaterowania większej ilości ewakuowanych osób. Zapewnienie potrzeb poszkodowanych w takim świetle jest w związku z tym nie tylko sprawą „ciała”, lecz także i „ducha”.

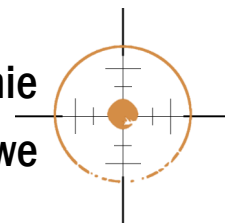
Normy zaopatrzenia (dla wody i żywności) wywodzą się z „uśrednionych”, szacunkowych potrzeb fizjologicznych. Wyróżnia się trzy normy, tj. normalną, zmniejszoną oraz krytyczną^[18]. Jeśli ta pierwsza odpowiada pełne normalne zaspokojenie potrzeb fizjologicznych, to norma zmniejszona oznacza zapewnienie ich połowy (np. 50% ilości wody), a norma krytyczna - ilości niezbędne do przeżycia. Wśród niezbędnych środków najważniejsza do przeżycia jest właśnie woda. Człowiek pozbawiony całkowitego do niej dostępu nie przeżyje dłużej niż od 3 do 5 dni. Woda stanowi do 70% masy ciała, a jej dłuższy brak grozi niebezpiecznym odwodnieniem i śmiercią. Dzielne uśrednione zapotrzebowanie to ok. 2.5 l wody na osobę dorosłą^[19]. Wartość ta nieznacznie zwiększa się tylko dla matek karmiących. Część z tego zapotrzebowania na wodę dostarczana jest bezpośrednio z pożywieniem^[20], reszta w postaci napojów. W sytuacjach krytycznych ilość wody może być mniejsza, od 50% do nawet ok. 0.5 l dziennie, przez pierwsze 3-5 dni^[21]. Pewne ilości wody są też nieodzowne dla przygoto-

Pracownicy Federalnej Agencji Zarządzania Kryzysowego (FEMA).
Fot. FEMA

wywania posiłków (od 3 do 6 l dziennie) czy zapewnienia usług higienicznych oraz sanitarnych (2 do 6 l na dobę), sięgając łącznie 7.5-15 l dziennie na osobę, ze wskazaniem na tą górną wartość^[22].

Człowiek mający zapewnioną wodę, a nie posiadając dostępu do żywności, może przeżyć do kilku tygodni, ale już kilkudniowe jej pozbawienie może nieść ze sobą niebezpieczne dla zdrowia skutki. Zapewnienie żywności to sprawa kluczowej wagi. Jest ona nie tylko budulcem dla organizmu ale i źródłem energii do funkcjonowania. Jej dłuższy brak, nawet jeśli jeszcze nie zagraża biologicznemu przetrwaniu, może fatalnie odbijać się na psychice. Zagrożenia z tym związane zobrazowaliśmy wcześniej. Podobnie jak w przypadku wody, i tutaj istnieją wskaźniki zapotrzebowania na żywność. Podawane są w kilokaloriach^[23]. Można spotkać się z kilkoma rodzajami zaleceń. I tak, Unia Europejska wyróżnia dwie normy dotyczące długoterminowego średniego dziennego spożycia (nie należy tego jednocześnie rozumieć jako koniecznego zapotrzebowania dziennego). Pierwszą jest wskazane dzienne spożycie (GDA) dla zaspokojenia potrzeb energetycznych osoby z prawidłową wagą o typowym trybie życia, przy czym, dla zapobieżenia nadmiernemu spożyciu, punktem wyjścia są potrzeby energetyczne kobiety (a nie mężczyzny), i wynosi 2000 kcal. Drugą normą to zalecane dzienne spożycie (RDA), liczone tak, aby uniknąć wystąpienia niedoboru różnych składników. Norma ta opisuje szczegółowe dzienne ilości witamin i składników mineralnych (w tym m. in. proporcje węglowodanów, białka, tłuszczy), których z racji zakresu tematycznego tej pracy nie będziemy przytaczać. Niemniej, są to tylko punkty odniesienia. Krzysztof Ficoń dla żywienia zbiorowego podaje normy średnie wynoszące od 2200 kcal (dla osób w wieku 18-25 lat), po 2100 kcal (26-60 lat) i 1850 kcal (pow. 60 lat), zwracając dodatkowo uwagę na wpływ wykonywanej pracy oraz warunków klimatycznych na końcowe zbilansowane zapotrzebowanie energetyczne^[24].

Do innych czynników wpływających na wielkość zapotrzebowania człowieka na składniki odżywcze (nie tylko energetyczne) należą kondycja energetyczna organizmu (dotychczasowy stan odżywienia), stan zdrowia, masa ciała, aktywność fizyczna oraz wartość odżywcza (jakość) spożywanych składników w tym przede wszystkim białka^[25]. Wojsko Polskie wyszczególnia z kolei dwie normy wyżywienia, tj. zasadniczą i dodatkową^[26]. Norma zasadnicza dzieli się na żołnierską, szkolną, specjalną i operacyjną. Nacisk kładziony jest na rodzaje produktów spożywczych oraz ich przydzieloną dziennie ich ilość w gramach. Za minimalne wymagania kaloryczne w warunkach ekstremalnych (czy zbliżonych do tych w czasie sytuacji kryzysowej) podawane są nawet wartości rzędu 900 kcal, podczas gdy 500 kcal także powinna zapewnić przeżycie bez uszczerbku na zdrowiu przez co najmniej kilka dni^[27]. Za inny interesujący przykład mogą posłużyć też normy Republiki Federalnej Niemiec ustalone w czasach Zimnej Wojny^[28]. Do podstawowych zapasów żywności dla 1 osoby na okres dwóch tygodni, pomijając gotowe koncentraty spożywcze uzupełniające bilans białka, soli mineralnych i witamin zaliczone zostały takie produkty jak ryż (0.5 kg), produkty mączne (0.5 kg), płatki owsiane (0.5 kg), 1 kg porcjowanego chleba, 1 kg cukru, 0.5 kg oleju (względnie: tłuszczu lub margaryny albo masła), 1 kg konserw mięsnych, 1 kg konserw rybnych (w oleju), oraz 0.5 kg soli, nie licząc wody (napojów, w tym mleka skondensowanego i w proszku). Trzeba nadmienić, że normy RFN podane wraz ze sposo-

bem przechowywania zalecanych produktów to właściwie „domowe zapasy wojenne” (wybrane pod względem łatwości przechowywania i terminów przydatności do spożycia) dla ludności ukrytej (także np. w schronie) po wybuchu broni atomowej. Ogólnie, miałyby one zatem stanowić tylko niezbędne minimum dla przetrwania (przy ustaleniu spożycia 1800-2000 kcal dziennie)^[29]. Czy opisane zalecenia sprzed kilkudziesięciu lat nie zbliżają się swoją charakterystyką w pewnym stopniu do warunków zaopatrzenia ludności w razie sytuacji kryzysowej, gdzie liczy się nie tyle co zapewnienie wszystkich potrzeb żywnościowych, a tylko tych niezbędnych, energetycznych, umożliwiając człowiekowi przetrwanie?

Dostawy zaopatrzenia i usługi gospodarczo-bytowe oprócz wody i żywności obejmują jak wspomniano jeszcze inne elementy. Niezbędne są dostawy odzieży, a zakres jej asortymentu należy dostosować względnie do charakteru sytuacji kryzysowej oraz warunków zarówno klimatycznych (zewnątrznych) jak i zakwaterowania (wewnętrznych). Eugeniusz Nowak proponuje zatem, aby zaopatrzenie poszkodowanych w odzież traktować w związku z tym szeroko, porównując należyte funkcjonowanie tego elementu do zadań realizowanych np. przez wojskową służbę mundurową, dostarczając nie tylko powszechnie używaną codziennie ciepłą lub letnią odzież (w tym ubranie robocze), ale także bieliznę, obuwie, pościel oraz inne niezbędne wyposażenie jak śpiwory czy koce, okulary przeciwsłoneczne, ochronne nakrycia głowy, środki przeciwdeszczowe^[30]. W skład innych

elementów zaliczyć można te związane z usługami gospodarczo-bytowymi^[31]. Zakwaterowanie związane jest z zapewnieniem ciepła i energii (piecyki polowe, koksowniki, centralne ogrzewanie, agregaty prądowórcze) oraz wyposażenia kwaterunkowo-noclegowego (namioty, łóżka polowe, proste meble)^[32]. Zapewnienie dostępu do usług gastronomicznych oprócz żywienia zbiorowego może uwzględniać też przygotowywanie posiłków przez poszkodowanych we własnym zakresie, można więc w miarę możliwości udostępniać potrzebne w tym celu wyposażenie kuchenne (w tym lodówki, kuchenki mikrofalowe). Niezbędne w miejscach zakwaterowania są usługi sanitarne oraz pralnicze, w tym dostawy podstawowych środków higieny osobistej. Trzeba zapewnić funkcjonowanie usług komunalnych (wywóz śmieci, nieczystości). Istotnym uzupełnieniem są usługi medyczne (w tym pierwszej pomocy i opieki lekarskiej) i apteczne, pochówku zmarłych, szewsko-krawieckie, fryzjerskie oraz handlowe. Przydatnymi artykułami mogą okazać się wreszcie np. środki przeciw owadom (repelenty) czy środki ochrony osobistej (np. maski, kamizelki) albo podstawowe narzędzia, wydawane zależnie od uwarunkowań.

Poruszając tak szerokie spektrum potrzeb poszkodowanej ludności, nie można zapomnieć o „asortymencie” niematerialnym, swoistym wymiarze duchowym. Będzie to np. zaopatrzenie w pomoc psychologiczną. W przypadku poszkodowanych dotkniętych ewakuacją, zagadnienie to staje się istotne. Pomoc psychologiczną zapewnić najlepiej przez wykwalifikowanych psychologów, pracujących na miejscu, niekiedy nawet

USA. Pracownicy FEMA koordynują wysyłkę pomocy z logistycznego centrum dystrybucyjnego do obszarów dotkniętych przez huragan Dennis. Fot. FEMA

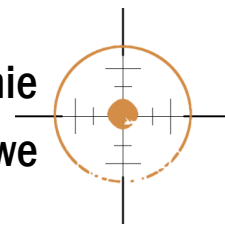
od pierwszych godzin ewakuacji, jeszcze w trakcie jej przeprowadzania. Innym ważnym elementem mającym wpływ na stan psychiczny poszkodowanych może być kwestia dostępu do informacji. Wśród systemów łączności wykorzystywanych w sytuacjach kryzysowych należy łącznie kablowa, radiowa i satelitarna, nakładająca się na usługi funkcjonowania mediów (telewizja, radio), telefonii (także wewnętrznej, służbowej - np. radiotelefonii), oraz Internetu^[33]. W razie wystąpień nagłych i o znacznie negatywnych skutkach dostęp do wiadomości o przebiegu sytuacji staje się rzeczą o wyjątkowym znaczeniu. Informacja w sytuacji kryzysowej to jedna z dość istotnych i pożądaných usług. Całkowite odcięcie poszkodowanych od wiadomości nt. przebiegu zdarzenia i prowadzonych działań ratowniczych może mieć złe skutki. Ułatwić może krążenie plotek mogących mieć działanie destrukcyjne, wywołując np. panikę. Z drugiej strony - można się zastanowić, czy przekazywanie poszkodowanej ludności (a przede wszystkim - mediom) zbyt wielu informacji i szczegółów z przebiegu sytuacji kryzysowej w rejonie jest zawsze pożądane. Wydaje się jednak, że dostęp co najmniej do niektórych mediów (telewizja, radio, prasa codzienna) powinien być zapewniony, oczywiście stosownie do technicznych możliwości w tym zakresie.

Przypisy:

- [1] Tzw. *Militia Vigilum* (łac. *militis* - żołnierz, *vigilare* - czuwać).
- [2] Ustawa o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007, Art. 3., Ust. 1. (Dz.U. z dnia 21 maja 2007 r. nr 89, poz. 590 ze zm.)
- [3] Zob. Kołodziński E., *Wprowadzenie do zarządzania bezpieczeństwem podmiotu*. Czasopismo internetowe Inżynieria Bezpieczeństwa, rok 2009, [z:] <http://www.ptib.pl/pl/component/remository/?func=fileinfo&id=102, 2014-02-05>, str. 2.
- [4] Zakładając, że celem każdego podmiotu oprócz trwania i przetrwania jest także rozwój, można by stwierdzić, że rozwój ten nie może odbywać się bez wykorzystywania sprzyjających okoliczności (szans). Znaczenie tych okoliczności zależeć będzie od charakterystyki ich samych oraz podmiotu, a ich ilość będzie rosła w miarę wydarzeń. W zależności od stopnia przygotowania podmiotu na

Żywność i woda oczekujące na przybycie ewakuowanej ludności. Po spożyciu posiłków ewakuowani zostaną przewiezieni autokarami do miejsc tymczasowego schronienia. Fot. FEMA

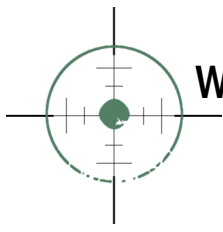

- zdarzenie, podatności i odporności na jego negatywne skutki, dane zdarzenie może przemienić się z szansy w niesprzyjającą okoliczność (zagrożenie). W wyniku ich oddziaływania podmiot może oddalić się od pewności i rozwoju (bezpieczeństwa), a dotyka go regres, nieziszczalność celów (ograniczenia, niestabilność).
- [5] Zob. Kołodziński E., *Wprowadzenie do zarządzania...* dz. cyt., str. 2.
- [6] Kalinowski R., *Monitorowanie Zagrożeń*, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2009, str. 12.
- [7] Przykładowo, inwestorzy giełdowi i walutowi agresywnie zarządzający funduszami na wahania na rynkach mogą patrzeć dwojako. Z jednej strony, duża fluktuacja na giełdzie jest zagrożeniem, gdyż możliwe staje się utracenie znacznych sum zainwestowanych pieniędzy. Jednocześnie, zakup osłabionych spółek czy walut po niskich kursach daje szansę zysków w przypadku ich ponownego wzrostu, choć nadal pozostaje on obciążony ryzykiem strat, w razie pogłębiania się „bessy” czy dalszego jej trwania. Podobnie powódź, będąca zagrożeniem dla mieszkańców czy reagujących służb może być swego rodzaju szansą - jako sprzyjająca okoliczność dla przedsiębiorstw mogących wykorzystać zapotrzebowanie na określone artykuły (np. worki na piasek), poprawiając swój bilans handlowy. Równie dobrze, stan wojny będąc zagrożeniem dla narodu może być szansą dla gospodarki (zamówienia rządowe) albo polityki (jako możliwość uporania się z niewygodnym sąsiadem-przeciwnikiem). To co dla jednych uczestników wydarzenia czyni je zagrożeniem, dla innych może oznaczać wyzwanie, szansę. Obydwie strony przy tym znajdują się w zasięgu ryzyka niekorzystnych skutków danego zjawiska, zależnie od uwarunkowań.
- [8] *Zagrożenia okresowe występujące w Polsce*, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, 2013, [z:] <http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/RCB-Zagrożenia-okresowe-w-Polsce-aktualizacja.pdf>, z dnia 2014-05-19.
- [9] *Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego*, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, 2013, [z:] http://rcb.gov.pl/?page_id=302, z dnia 2014-05-19.
- [10] Por. Skomra W., *Zarządzanie kryzysowe - przewodnik po nowelizacji*, Presscom, Wrocław 2010, str. 25.
- [11] Por. Ziarko J., Walas-Trębacz J., *Podstawy zarządzania kryzysowego, część I*, Kraków 2010, str. 78-79.
- [12] Imperatyw - nakaz, powszechnie przyjęta norma moralna.
- [13] Por. Szacki J., *Historia Myśli Socjologicznej*, Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2002, str. 661-662.
- [14] Nowak E., *Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych*, AON, Warszawa 2008, str. 13.
- [15] Zob. Nowak E., *Zarządzanie logistyczne...* dz. cyt., str. 18-19.
- [16] Por. Ficoń K., *Logistyka kryzysowa*, BEL Studio, Warszawa 2011, str. 243.
- [17] Małyś J., *Bezpieczeństwo żywnościowe, strategiczną potrzebą ludzkości*, Almamer, Warszawa 2008, str. 21.
- [18] Por. Nowak E., *Logistyka w sytuacjach kryzysowych*, AON, Warszawa 2009, str. 46.
- [19] Zob. Jarosz M., (red. nauk.), *Normy żywienia dla populacji polskiej - nowelizacja*, Instytut Żywności i Żywienia, Warszawa 2012, str. 223.
- [20] Najwięcej wody zawierają m. in. warzywa i owoce. Ok. 200/300 ml wody dziennie powstaje jako rezultat spalania tłuszczów, węglowodanów i białek - zob. Jarosz M., Szponar L., Rychlik E., Wierzejska R., *Woda i elektrolity*, [w:] Jarosz M., (red. nauk.), *Normy żywienia dla populacji...* dz. cyt., str. 144.
- [21] Zob. Nowak W., Nowak E., *Podstawy logistyki w sytuacjach kryzysowych z elementami zarządzania logistycznego*, SWSPiZ, Łódź-Warszawa 2009, str. 40.
- [22] Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008 r. w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia. Załącznik - instrukcja, str. 21.
- [23] 1 kcal = 4,184 kJ, 1 kJ = 0,239 kcal.
- [24] Por. Ficoń K., *Logistyka kryzysowa...* dz. cyt., str. 247.
- [25] Zob. Jarosz M., Charzewska J., *Białka*, [w:] Jarosz M., (red. nauk.), *Normy żywienia...* dz. cyt., str. 35.
- [26] Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2000 r. w sprawie żywienia żołnierzy odbywających czynną służbę wojskową, po zmianie z dnia 27 listopada 2007 r., Dz. U. 2007 nr 225 poz. 1664, załącznik.
- [27] Por. Nowak E., *Logistyka w sytuacjach kryzysowych...* dz. cyt., str. 56.
- [28] Zob. Chęciński M., *Rolnictwo i wyżywienie w wojnie współczesnej*, Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa 1967, str. 210-211.
- [29] Tamże, str. 208-209.
- [30] Por. Nowak E., *Zarządzanie logistyczne...* dz. cyt., str. 15.
- [31] Zob. Nowak E., *Logistyka w sytuacjach kryzysowych...* dz. cyt., str. 60-62.
- [32] Por. Nowak W., Nowak E., *Podstawy logistyki w sytuacjach kryzysowych...* dz. cyt., str. 59-61.
- [33] Ficoń K., *Inżynieria zarządzania kryzysowego, podejście systemowe*, BEL Studio, Warszawa 2007, str. 263.

Fot. na wstępie: FEMA

USA. Członkowie Gwardii Narodowej Missouri układają worki z piaskiem obok zagrożonych wałów przecipowodziowych. Fot. FEMA

Polityka Federacji Rosyjskiej w Regionie Europy Azji i Pacyfiku

Nakładem znanego wydawnictwa **Difin** z Warszawy ukazała się książka pt. **Polityka Federacji Rosyjskiej w Regionie Europy Azji i Pacyfiku**. Jest to niewielka pozycja, licząca niespełna dwieście stron.

Autor porusza w niej problematykę jak najbardziej nas interesującą, związaną z polityką zagraniczną naszego wschodniego sąsiada – Rosji.

Bogdan Panek, jest pułkownikiem rezerwy, doktorem habilitowanym w dziedzinie nauk społecznych w zakresie nauk o bezpieczeństwie. Doktorat z nauk wojskowych. Obecnie jest pracownikiem naukowym Społecznej Akademii Nauk w Warszawie. Wcześniej służył w Akademii Obrony Narodowej. Przegląd dorobku naukowego kierownika Katedry Bezpieczeństwa Państwa, wspomnianej wyżej uczelni, wskazuje na koncentrację badań naukowych autora wokół szeroko pojmowanej problematyki bezpieczeństwa. Publikacje autora dotyczyły zagadnień związanych z bezpieczeństwem NATO, problematyką europejskiej polityki bezpieczeństwa, czy wielonarodowych operacji reagowania kryzysowego, jako narzędzia realizacji bezpieczeństwa transatlantyckiego.

Recenzowana książka zawiera cztery rozdziały, wstęp, zakończenie, oraz wyselekcjonowaną bibliografię. We wstępie autor wprowadza Czytelnika w problematykę poruszaną w publikacji, podkreślając, że kryzys bezpieczeństwa w przestrzeni transatlantyckiej jest związany z problemami z budową europejskiej przestrzeni bezpieczeństwa. Z naciskiem na politykę NATO czy UE skierowaną w stronę Federacji Rosyjskiej.

W pierwszym rozdziale pt. *Kryzys na Ukrainie*

Na wysokości zadania stanęło wydawnictwo Difin, które zdecydowało się na wydanie tego opracowania, poświęconego aktualnej i ważnej dla Polski problematyce. Nie jest to pierwsza trafna decyzja wydawnicza, lecz kolejna odpowiadająca na zapotrzebowanie rynku i brak poważnych bieżących opracowań na ten temat.

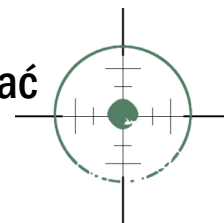
i jego konsekwencje dla Europy Bogdan Panek przedstawia historyczne podłoże kryzysu na linii Rosja – Ukraina, który przerodził się w konflikt na wschodzie Ukrainy. Autor podjął się przedstawienia, jego zdaniem sprzecznej logiki polityki, wojny i władzy, która jest realizowana przez państwa zachodnie i Federację Rosyjską.

Druga część pt. *Konflikt na Ukrainie a bezpieczeństwo euroatlantyckie* jest analizą i oceną konfliktu ukraińskiego zogniskowanego w przestrzeni transatlantyckiej. Autor omawia militarny wymiar konfliktu oraz interesy stron konfliktu z uwzględnieniem roli USA.

Kolejny, trzeci rozdział zatytułowany: *Gwałtowny zwrot w polityce zagranicznej Rosji* stanowi próbę identyfikacji zwrotu w polityce zagranicznej FR, zwrotu w kierunku Chińskiej Republiki Ludowej.

Ostatnia część monografii pt. *Mocarstwowe ambicje Rosji w regionie Azji i Pacyfiku* przedstawia cele oraz warunki rosyjskiej polityki w tym regionie. Bogdan Panek dokonuje wielostronnej analizy ambicji i możliwości Rosji w wymiarze militarnym, politycznym i ekonomicznym.

Zakończenie, w mojej ocenie, nie wnosi do naszej wiedzy nic nowego, jest powtórzeniem, tego, co słyszymy i czytamy u wielu autorów. Jest

najślabszą merytorycznie częścią książki, nieza-kończoną nowymi wnioskami, propozycjami czy postawionymi nowymi tezami bądź hipotezami.

Z kolei analiza *Bibliografii selektywnej* pokazuje, że autor faktycznie nie korzystał z publikacji autorów rosyjskich, chociażby w zakresie ich analiz stosunków międzynarodowych, problematyki wojen nieklasycznych, informacyjnych. Brak odwołań do czołowych polskich specjalistów z zakresu polityki bezpieczeństwa czy polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej, takich jak profesorowie Stanisław Bieleń czy Ryszard Zięba. Innymi znawcami problematyki polityki rosyjskiej niewykorzystanymi przez autora są: Maciej Raś, Ireneusz Topolski, Robert Śmigielski czy Marcin Kaczmarski. Autor nie posłużył się również publikacjami specjalistów Ośrodka Studiów Wschodnich czy poważnymi artykułami w prasie codziennej i tygodniowej (*Polityka, Przegląd*). Należało sięgnąć do niszowych publikatorów, gdzie problematykę konfliktu na Ukrainie opisywali świadkowie wydarzeń jak np. Wojciech Koźmic, bezpośredni obserwator i świadek przebiegu Euromajdanu przez cały okres jego trwania, co przedstawił np. na łamach *e-Terroryzm.pl*, publikując przy okazji swoje zdjęcia.

Dlatego w mojej ocenie najślabszą naukowo część książki stanowi rozdział drugi, jego część pierwsza (2.1) poświęcona eskalacji kryzysu i jego militarnemu wymiarowi. Autor powtarza w niej informacje, które poddane szczegółowej weryfikacji przez autentycznych świadków i obserwatorów tych wydarzeń (nie z pozycji surfowania po Internecie) nie wytrzymają próby krytyki.

Założenia popularno – naukowej recenzji oraz przeznaczone na nią miejsce w miesięczniku nie pozwala recenzentowi na szczegółową polemikę z poglądami autora, czy przedstawienie pomyłek w tekście, które być może częściowa mogą wynikać z pracy redaktora prowadzącego.

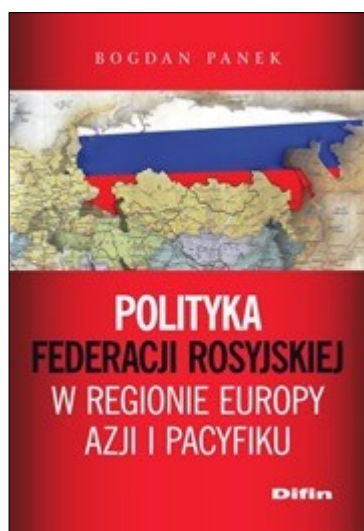
Mimo wspomnianych uchybień oraz tych nieprzedstawionych uwag monografia dr. hab. Bogdana Panka zasługuje na uwagę i lekturę.

Patrząc z pozycji recenzenta może autor powinien w przyszłości podjąć się trudu opracowania nowego, poprawionego, zaktualizowanego i rozszerzonego wydania książki.

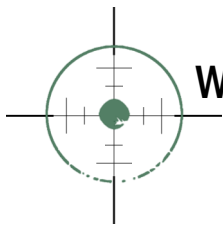
Niewątpliwie na wysokości zadania stanęło wydawnictwo *Difin*, które zdecydowało się na wydanie tego opracowania, poświęconego aktualnej i ważnej dla Polski problematyce. Nie jest to pierwsza trafna decyzja wydawnicza, lecz kolejna odpowiadająca na zapotrzebowanie rynku i brak poważnych bieżących opracowań na ten temat.

Dlatego zachęcam wszystkich zainteresowanych do lektury monografii, spojrzenia na nią, jako przyczynku do zbadania fragmentów rosyjskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

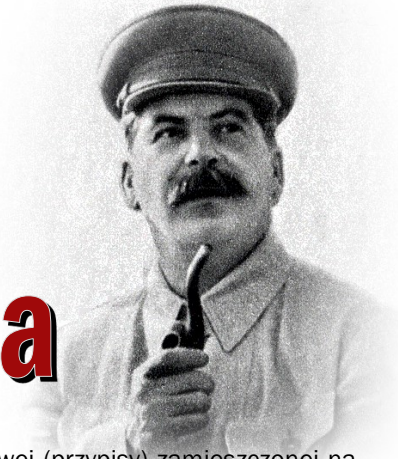
Kazimierz Kraj

B. Panek, Polityka Federacji Rosyjskiej w Regionie Europy Azji i Pacyfiku, Warszawa 2015, ss. 172.

Stalin. Nowa biografia

W pierwszej połowie 2016 r. krakowskie wydawnictwo **Znak Horyzont** wydało książkę wybitnego rosyjskiego historyka średniego pokolenia Olega Witaliewicza Chlewniuka, profesora Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu im. M. Łomonosowa. Profesor Chlewniuk specjalizuje się w historii okresu stalinowskiego. Pracuje również, jako główny specjalista Państwowego Archiwum Federacji Rosyjskiej. Jest także wiodącym pracownikiem naukowym Międzynarodowego Centrum Historii i Socjologii Drugiej Wojny Światowej i jej następstw przy Wyższej Szkole Ekonomiki.

Na początek, dlaczego piszę Oleg Chlewniuk, a nie Oleg Khlevniuk. Uważam, że, mimo że książka została przetłumaczona z języka angielskiego, to nazwisko autora powinno być pisane w polskiej transliteracji. Tym bardziej, że nazwiska w tekście biografii są pisane w polskiej transliteracji.

Dzieło profesora Chlewniuka podzielone zostało na siedem rozdziałów, zawiera przedmowę, przypisy, podziękowania, indeks nazwisk oraz spis źródeł ilustracji.

W krótkiej recenzji trudno omawiać poszczególne rozdziały, aby zachować ich sens. Pierwszą rzeczą wartą podkreślenia jest generalnie znakomita praca tłumaczki książki Doroty Bał, która spisała się doskonale. Książka została napisana językiem barwnym, wartkim, ale i prostym. Oczywiście jest to też zasługa samego autora. Drugi element wart podkreślenia, to przyjęta przez profesora Olega Chlewniuka struktura biografii radzieckiego wodza. Książka pisana jest przy pomocy dwóch naprzemiennych narracji. Biografia Koby jest przedstawiana w dwóch warstwach. Autor opisuje naprzemiennie chronologicznie zdarzenia z życia Józefa Stalina oraz najbardziej istotne cechy jego osobowości i systemu dyktatury, systemu rządzenia w kontekście ostatnich dni przed śmiercią. Stworzony został rodzaj tekstowej ludowej rosyjskiej zabawki – matrioszki. Czytelnik w zależności, która warstwa narracji go interesuje może czytać je naprzemiennie, lub zapoznawać się tylko z jedną z nich.

Tytuły poszczególnych rozdziałów oddają ich zawartość: 1. PRZED REWOLUCJĄ, *Bastiony władzy Stalina*, 2. W CIENIU LENINA, *Świat książek i myśli*, 3. JEGO REWOLUCJA, *Niepokój w najbliższym otoczeniu*, 4. TERROR I NADCHODZĄCA WOJNA, *Pacjent nr 1*. 5. STALIN NA WOJNIE, *Rodzina*, 6. GENERALISSIMUS, *Upadek dyktatury*, 7. POGRZEB, WOŹD', SYSTEM I LUD,

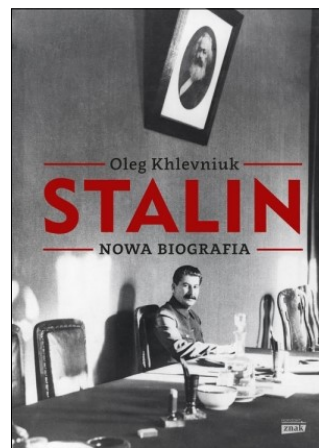
Analiza aparatury naukowej (przypisy) zamieszczonej na końcu książki pozwala ocenić, jak dogłębną pracę nad dziełem wykonał autor. Dwadzieścia lat studiów nad tak skomplikowaną postacią, na dodatek przez kilkadziesiąt lat kierującą supermocarstwem dało wynik w postaci bardzo interesującej biografii.

Pokazuje ona Stalina inaczej niż dziesiątki, o ile nie setki wcześniejszych biografii. Lektura książki pozwala ocenić wielką wiedzę i erudycję autora o epoce i człowieku, którym się zajmuje.

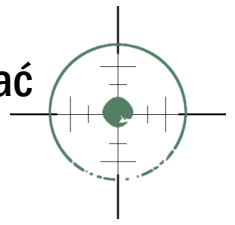
Książka Olega Chlewniuka powinna stać się obowiązkową lekturą dla studentów historii i nauk politycznych, ale również zawodowych historyków. Jej lektura pozwala na wyobrażenie funkcjonowania Związku Radzieckiego, kierowanego żelazną ręką przez Józefa Wissarionowicza Stalina. Po przeczytaniu biografii zdaniem recenzenta należy sięgnąć do innych biografii np. Dmitrija Wołkogonowa, Simona Sebaga Montefiore czy polskiego uczonego Eugeniusza Duraczyńskiego. Konfrontacja tych opracowań pozwoli na zapoznanie się z postępem w dostępie do źródeł archiwalnych, weryfikacji wielu wcześniejszych konkluzji dotyczących tej niezwykle kontrowersyjnej postaci oraz towarzyszy jego walki, jak np. Siergieja Kirowa, Wiaczesława Mołotowa, Łazara Kaganowicza czy innych wykonawców woli Wodza, jak Nikołaj Jeżow i Siemion Ignatiew.

Wydawnictwo **Znak Horyzont** dołożyło staranności w wydaniu tej książki, zaopatrując ją w twarda, sztytą oprawę, starannie dobrane zdjęcia oraz czcionkę przyczyniającą się do przyjemnej lektury biografii.

 Kazimierz Kraj

O. Khlevniuk,
Stalin. Nowa biografia,
Kraków 2016,
ss. 507 + 2 nlb.

ISIS od środka. 10 dni w Państwie Islamskim

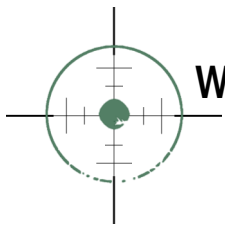

Jürgen Todenhöfer jest osobą, o której życiu można by napisać ciekawą książkę. To między innymi był członek niemieckiej partii CDU, doktor prawa oraz dziennikarz niebojący się łamać zasad politycznej poprawności. Jako reporter był w 1980 roku naocznym świadkiem wojny w Afganistanie z ZSRR a w 2001 r. prowadzonej tam interwencji koalicji antyterrorystycznej. Przyglądał się z bliska także wojnie w Iraku z 2003 r. Nie wahał się rozmawiać z każdą ze stron walczących, za co był krytykowany, szczególnie po zaangażowaniu się przez Todenhöfera w mediacje w sprawie konfliktu syryjskiego.

Swoje najnowsze dzieło *ISIS od środka. 10 dni w „Państwie Islamskim”* poświęcił organizacji nowego typu, która w samym tylko 2014 roku przeprowadziła w pięciu państwach 1083 ataków. Zginęło w nich 6286 osób a rannych zostało 5808. Dało to wzrost aktów terrorystycznych o ponad 60 % w stosunku liczby ataków do poprzedniego roku, a liczba zabitych wzrosła o 72%^[1].

Książka składa się z 10 rozdziałów, które można zgrupować w 3 części. Pierwsza obejmuje rozdziały 1-3 i jest wprowadzeniem do podejmowanej później problematyki. Autor opisuje w niej genezę powstania Państwa Islamskiego, nawiązując do wojny w Iraku rozpoczętej w 2003 r.

Dziennikarz w ostrych słowach opisuje amerykańską propagandę stosowaną w trakcie tej interwencji. Pokazuje, jak pod fasadowymi hasłami ochrony praw człowieka i demokracji państwa zachodnie - a w szczególności Ameryka - od dziesiątek lat realizują swoje gospodarcze interesy, nie bacząc na cierpienie ludności cywilnej, będące skutkiem ubocznym tych działań: *Licząca 500 lat cywilizacja zachodnia nigdy nie kierowała się altruizmem. Altruizm nie stanowił też fundamentu idei cywilizacyjnego rozwoju reszty świata. Opierała się ona na konsekwentnym dążeniu do zabezpieczenia własnych interesów ekonomicznych. I na bezwzględności armii. Żeby jednak zdobyć poparcie poddanych lub wyborców, rządzący zawsze wysuwali na pierwszy plan szlachetne*

motywy. Najpierw wybijali w pień członków innych kultur w imię chrześcijaństwa, potem praw człowieka demokracji^[2]. Dziennikarz podkreśla, że stało się to podwalina nienawiści części świata muzułmańskiego do cywilizacji zachodniej i radykalizacji poglądów i działań jej członków: *Brutalność Zachodu przekraczała wszelkie granice. Często usuwała w cień dzisiejsze okrucieństwo terrorystów i ISIS*^[3] - zaznacza autor dodając, że muzułmanie o tym nie zapomnieli.

Na poparcie swojej tezy przypomina czytelnikom zbrodnie, jakich dopuścili się przedstawiciele cywilizacji zachodniej w Algierii, w koloniach brytyjskich, w Libii, w Iraku oraz w więzieniu Guantanamo. Opisuje także mechanizm manipulacji obrazem islamu jako zła wcielonego i kreowania zachodnich państw na wybawiciel. Po przeczytaniu tej części książki można odnieść wrażenie, że autor chce pokazać Państwo Islamskie jako twór ludzi, którzy byli krzywdzeni wielokrotnie w historii i teraz tylko się bronią. Jest to jednak mylne wrażenie, co zauważamy w trakcie lektury następnych rozdziałów. Dziennikarz sam broniąc się przed zarzutem stronniczości podkreśla, że wszystkie te informacje to wyjaśnienia a nie usprawiedliwienia działań PI, którego okrucieństwa nic nie tłumaczy, jednak bez historycznego kontekstu czytelnik nie będzie miał pełnego obrazu przyczyn powstania tej organizacji.

Todenhöfer postanowił nie poprzestać jedynie na analizie informacji o PI zebranych przez innych badaczy, ale chciał w jak największym stopniu zobaczyć funkcjonowanie organizacji od środka. Dlatego postanowił nawiązać kontakt z jej członkami, by móc przyjrzeć się jej z bliska. Druga część książki (rozdziały 4-6) to zapis tych starań. Ostatnia część to opis wyjazdu dziennikarza i dwóch jego towarzyszy na terytorium opanowane przez Państwo Islamskie, gdzie przebywał 10 dni - od 6 grudnia do 15 grudnia 2014 r.

Dwa ostatnie rozdziały to niejako suplement do książki. Szczególnie ciekawy jest przedostatni – to list otwarty Todenhöfera skierowany do kalifa Państwa Islamskiego i zagranicznych bojowników.

Książka *ISIS od środka. 10 dni w „Państwie Islamskim”* to zapis najważniejszych informacji o PI do 2014 r. Todenhöfer opisał okrucieństwo PI, ale nie epatował nim w nadmiarze. Dodatkowo, autor starał się pokazać, że zarówno ta organizacja jak i państwa zachodnie mają „krew na rękach” – w konfliktach zbrojnych żadna ze stron nie jest bez winy, a świat nie jest czarno-biały z podziałem na złych i dobrych. *ISIS od środka...* ma wartką akcję, a jej mocną stroną jest szczególnie druga i trzecia część, pokazująca ideologię PI. Jest obowiązkową pozycją do przeczytania dla tych osób interesujących się zagadnieniami związanymi z terroryzmem międzynarodowym, które potrafią wyjść poza schemat myślenia zgodny z polityczną poprawnością. Dla reszty Todenhöfer może się jawić jako islamofil, który próbuje usprawiedliwić wszelką działalność przestępczą muzułmanów krzywdami, którzy doznali w przeszłości ze strony Zachodu.

Ewa Wolska - Liśkiewicz

Przypisy:

- [1] *Country Reports on Terrorism 2014*, United States Department of State, Publication Bureau of Counterterrorism Released June 2015, [z:] <http://www.state.gov/documents/organization/239631.pdf>, 13.06.16, s. 12.
- [2] J. Todenhöfer, *ISIS od środka. 10 dni w Państwie Islamskim*, przekład Ewa Kowynia, Wydawnictwo: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016, s.22.
- [3] Tamże.

Jürgen Todenhöfer -
ISIS od środka.
10 dni w Państwie Islamskim,
Kraków 2016, ss. 304.

Współczesne systemy walki z terroryzmem w Polsce i na świecie

- Rzeszów 18 - 20 maja 2016 r.

Instytut Studiów nad Terroryzmem jest nauką jednostką organizacyjną Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania zajmującą szerokim spectrum zagadnień związanych z badaniem tego fenomenu. W jego dotychczasowym, już sześćdziesięcioletnim dorobku są między innymi książki poświęcone zróżnicowanym przejawom terroryzmu oraz organizacja kilku seminariów i konferencji naukowych. Pracownicy Instytutu są autorami dziesiątków artykułów naukowych i popularnonaukowych, w których zajmują się problematyką terroryzmu oraz powiązаныmi tematami, jak działalność służb specjalnych i policyjnych, zarządzanie kryzysowe, prawa człowieka i wiele innych.

Kontynuując swoją działalność Instytut zaplanował kolejną konferencję naukową, tym razem w międzynarodowym formacie. Tak zaczęło się w Rzeszowie unikalne spotkanie naukowców zajmujących się terroryzmem z Federacji Rosyjskiej, Szwecji, Serbii oraz Polski. Obrady międzynarodowej konferencji **Współczesne systemy walki z terroryzmem w Polsce i na świecie** trwały od 18 do 20 maja bieżącego roku. Współorganizatorami przedsięwzięcia były: The International Center for Socio - Political Studies and Consulting (ICSPSC), Instytut Analizy Ryzyka Sp. z o.o. z Rzeszowa oraz International Police Association (IPA) KMP Rzeszów. Partnerem w przygotowaniach organizacyjnych zostało Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego WSiLiZ. Patronat medialny nad konferencją objął miesięcznik *e-Terroryzm.pl*.

Swoją obecnością Radę Naukową konferencji zaszczylicili wybitni polscy i zagraniczni naukowcy, znawcy problematyki bezpieczeństwa, stosunków międzynarodowych i zagadnień zwalczania terroryzmu. Wśród nich m.in. profesorowie: Erhard Cziomer, Jewgienij Paszen-

cew, Dragan Simuenović, Kuba Jałoszyński, Piotr Mickiewicz, Marcin Lasoń, Andrzej Żebrowski i Leszek F. Korzeniowski. Wsparli ich doktorzy Daria Bazarkina, Maria Dżorić i Greg. J. Simons.

Tematyki konferencji obejmowała następującą problematykę: prawno - organizacyjnych sposobów zwalczania terroryzmu, roli i znaczenia komunikacji dla terrorystów i zwalczania terroryzmu. Pozostałymi zagadnie-

niami, które miały być omawiane w trakcie obrad były: systemy antyterrorystyczne i metody zwalczania terroryzmu oraz współpraca międzynarodowa w tym zakresie.

Obrady konferencji odbywały się w centrum Rzeszowa, w Hotelach Prezydenckich. Pierwszy dzień konferencji to przyjazdy uczestników, zwiedzanie zabytków Rzeszowa i uroczysta kolacja zapoznawcza.

Jednym z ważniejszych naukowych celów konferencji było poznanie poglądów partnerów zagranicznych i nawiązanie roboczych kontaktów naukowych, które w opinii organizatorów konferencji powinny zaowocować wspólnymi badaniami i publikacjami.

W tym celu w trakcie nieformalnych spotkań odbyły się rozmowy przedstawiciela Instytutu Studiów nad Terroryzmem dr Kazimierza Kraja i rosyjskich partnerów. Ich owocem są wspólne konkluzje i wstępne ustalenia, zarys planów związany z kontynuowaniem rozpoczętej bezpośrednimi kontaktami współpracy naukowej.

Wśród referentów konferencji byli przedstawiciele uczelni polskich i zagranicznych, w wśród nich: Akademii Dyplomatycznej MSZ Federacji Rosyjskiej, Szwedzkiego Uniwersytetu Obrony i Uniwersytetu w Uppsali ze Szwecji, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, Uniwersytetu Belgradzkiego, Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego, Uniwersytetu Śląskiego i Akademii Bezpieczeństwa Narodowego z Serbii oraz Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej.

Trójka wybitnych naukowców reprezentowała Akademię Dyplomatyczną Ministerstwa Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej. Byli to prof. dr hab. Marina Kukarcewa – szefowa departamentu koordynacji prac badawczych Akademii, prof. dr hab. Jewgienij Paszencew, jednocześnie dyrektor The International Center for Socio – Political Studies and Consulting oraz prof. dr Iwan Surma z Katedry Zarządzania Państwowego i Bezpieczeństwa Narodowego, ekspert Dumy FR. Przedstawicielem międzynarodowej społeczności naukowej był dr Greg J. Simons, Nowozelandczyk, wykładowca uczelni szwedzkich i znawca problematyki rosyjskiej. Młodsze pokolenie naukowców reprezentowali: znawczyni problematyki terroryzmu z Moskwy doc. dr Daria Bazarkina, mgr Ewa Wolska – Liśkiewicz oraz dr Tomasz Wójtowicz z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania.

Obrady odbywały się w roboczych językach konferencji: (angielskim, rosyjskim i polskim). Zapewnione zostało tłumaczenie symultaniczne.

Dyrektor Instytutu Studiów nad Terroryzmem dr inż. Tomasz Bąk otwiera konferencję

Przed konferencją

Profesor Marina Kukarcewa z Akademii Dyplomatycznej MSZ Rosji wygłasza referat

Grupa gości zainteresowanych tematyką obrad

Współczesne systemy walki z terroryzmem w Polsce i na świecie

Konferencję oficjalnie otworzył gen. bryg. rez. dr Tomasz Bąk - dyrektor Instytutu Studiów nad Terroryzmem. Obrady podczas roboczych dni konferencji prowadził dr Kazimierz Kraj z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania. Tematyka wygłoszonych podczas pierwszego panelu konferencji referatów obejmowała zagadnienia terroryzmu, jako socjologiczno – psychologicznego fenomenu (M. Kukarcewa), przemyśleń nad komunikacją w globalnej wojnie z terroryzmem (G. J. Simons), nowych zagrożeń ze strony organizacji terrorystycznych związanych z technologiami przyszłości (J. Paszencew). Ostatni występujący w tej części konferencji Daria Bazarkina i Kazimierz Kraj, przedstawili problematykę informacyjno – psychologicznych ataków quasi religijnych organizacji terrorystycznych na władze państwowe w UE oraz ewolucję rosyjskiego systemu antyterrorystycznego. Po wystąpieniach referentów rozpoczęła się dyskusja, w której udział brali: dr Maciej Milczanowski kierownik Katedry Bezpieczeństwa Wewnętrznego WSliZ, dr G. J. Simons, dr Karolina Libront z Uniwersytetu Warszawskiego, doc. dr Daria Bazarkina oraz dr Kazimierz Kraj. Dyskusja nad poruszonymi w referatach zagadnieniami oraz wynikłymi pytaniami przeniosła się podczas przerwy kawowej do kularów, gdzie ją kontynuowano w różnych konfiguracjach. Uczestniczyli w niej goście konferencji i studenci przysłuchując się obradom. Ze względu na nieobecność, z przyczyn losowych części prelegentów, przewidzianych do wystąpień w pierwszym roboczym dniu konferencji jej obrady zostały zakończone po pierwszym planowanym panelu

Podczas drugiego dnia obrad swoje referaty wygłosili Ewa Wolska – Liśkiewicz, która podjęła tematykę strategii komunikacyjnych Państwa Islamskiego. O tym jak pokonać Państwo islamskie mówił Tomasz Wójtowicz. Dr hab. Jarosław Tomaszewicz przedstawił niezwykle interesujący i nieznanym szerzej problem komunikacji w strategii oporu niekierowanego na przykładzie anarchistów – insurekcjonistów. Obrady zakończył swoim wystąpieniem profesor Iwan Surma przedstawiając zagadnienie wirtualnych wojen o realną przestrzeń geopolityczną oraz etiologię dżihadu i cyberdżihadu.

W ostatniej części obrad wystąpili profesor Jewgienij Paszencew i docent Daria Bazarkina przedstawiając książkę *Komunikacja i terroryzm* (wydawca The International Center for Socio – Political Studies and Consulting), której byli współautorami wraz z Draganem Simeunoviciem i Marią Dżorić. Recenzentem wydawniczym monografii był kolejny z uczestników konferencji Kazimierz

Doktor Greg J. Simons,
Nowozelandczyk z Akademii Obrony Szwecji

Profesor dr hab. Jewgienij Paszencew
z Akademii Dyplomatycznej MSZ Rosji

Docent doktor Daria Bazarkina z Moskiewskiego
Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego

Profesor dr hab. Marina Kukarcewa

Kraj, pracownik Instytutu Studiów nad Terroryzmem WSiIZ.

Po wymianie poglądów i podsumowaniu obrady konferencji zamknął dr Leszek Baran prodziekan ds. kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne Wydziału Administracji i Nauk Społecznych WSiIZ

Konferencję znakomicie podsumowała w wywiadzie dla TVP Rzeszów profesor Marina Kukarcewa z Akademii Dyplomatycznej MSZ Rosji stwierdzając: *Międzynarodowy terroryzm ma charakter globalny, więc ani Polska ani żaden inny kraj nie mogą się tutaj czuć bezpiecznie. Widzimy tego przykład w tym, co wydarzyło się wczoraj we Wrocławiu. Oczywiście nie zostało to jeszcze zbadane, nie mniej jednak jest to pewien niepokojący symptom. Tym bardziej, że Polska ma przed sobą dwa duże wydarzenia: szczyt NATO i Światowe Dni Młodzieży i tu jest konieczne zaangażowanie służb specjalnych całej Unii Europejskiej oraz szerzenie wiedzy wśród społeczeństwa. Społeczeństwo powinno rozumieć to zagrożenie i stosować się do wytycznych tych służb i policji.*

Wnioski, wynikające z konferencji to: kontynuowanie tak rozpoczętej współpracy, wspólne przedsięwzięcia wydawnicze i badawcze, wymiana informacji i udział w konferencjach naukowych organizowanych przez instytucje reprezentowane przez uczestników obrad. Namacalnym osiągnięciem obrad będzie obszerna, recenzowana publikacja pokonferencyjna. Znajdą się w niej również artykuły nadesłane przez referentów, których wydarzenia losowo zmusiły do opuszczenia obrad sympozjum.

Należy zaznaczyć, że była to prawdopodobnie jedyna, przynajmniej w ostatnich latach, konferencja poświęcona terroryzmowi z udziałem przedstawicieli jednej z czołowych i opiniotwórczych uczelni Rosji – Akademii Dyplomatycznej MSZ Rosji. Wieloletnie rosyjskie doświadczenia w walce z działalnością ekstremistyczną i terrorystyczną, tak w aspekcie rozwiązań prawnych jak i organizacyjnych, są w opinii piszącego te słowa nie do przecenienia, a rzadko z nich korzystamy, skupiając swoje zaangażowanie badawcze na rozwiązaniach w tym zakresie państw szeroko pojętego Zachodu.

Kazimierz Kraj

POLECAMY WIDEO:

Jak zwalczać międzynarodowy terroryzm? Debata w WSiIZ

<https://www.youtube.com/watch?v=oFD9WDpkWYk>

Fot: TVP3 Rzeszów

Początek dyskusji, dr Maciej Milczanowski prosi o głos

Kolejny dyskutant dr Karolina Libront z Uniwersytetu Warszawskiego

Końcowe wypowiedzi – dr Kazimierz Kraj

Program obrad konferencji
Współczesne systemy walki
z terroryzmem w Polsce i na świecie
w dniach 19 – 20 maja 2016 r.

18 maja 2016 r.

godz. 17⁰⁰ - Uroczysta kolacja

19 maja 2016 r.

9⁰⁰ – 9⁵⁰ Rejestracja uczestników konferencji

10⁰⁰ – 10¹⁵ Otwarcie konferencji

Obrady prowadzi dr Tomasz Bąk

10¹⁵ – 10³⁰ prof. dr hab. Marina Kukarcewa - Akademia Dyplomatyczna MSZ Federacji Rosyjskiej

Terroryzm jako socjologiczno – psychologiczny fenomen

10³⁰ – 10⁴⁵ dr Greg Simons – Szwedzki Uniwersytet Obrony

Przemyślenia nad komunikacją w globalnej wojnie z terroryzmem

10⁴⁵ – 11⁰⁰ prof. dr hab. Jewgienij Paszencew – Akademia Dyplomatyczna MSZ Federacji Rosyjskiej

Technologie przyszłości i nowe zagrożenia ze strony organizacji terrorystycznych: aspekt informacyjno - psychologiczny

11⁰⁰ – 11¹⁵ dr Krzysztof Mroczkowski – Uniwersytet Rzeszowski

Regularna armia przeciwko armii terrorystów - wojskowe działania antyterrorystyczne Izraelskich Sił Obrony w Libanie w 1982 r. i 2006 r.

11¹⁵ – 11³⁰ dr Kazimierz Kraj – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania Rzeszów

Ewolucja rosyjskiego systemu antyterrorystycznego 1998 - 2016

11³⁰ – 12⁰⁰ Dyskusja

12⁰⁰ – 12³⁰ Przerwa kawowa

Obrady prowadzi dr Kazimierz Kraj

12⁴⁰ – 12⁵⁵ dr Magdalena Łuczowska – Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna

Działania Unii Europejskiej w zakresie zwalczania terroryzmu

12⁵⁵ – 13¹⁰ doc. dr Daria Bazarkina – Moskiewski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny

Informacyjno – psychologiczne ataki quasi religijnych

organizacji terrorystycznych na władze państwowe w Państwach Unii Europejskiej

13¹⁰ – 13²⁵ dr Marija Djorić – Uniwersytet Belgradzki
Ideologia prawicowych ekstremistów i europejski kryzys migracyjny

13²⁵ – 13⁴⁰ dr Tomasz Bąk – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania Rzeszów

Udział Europejczyków w działaniach Państwa Islamskiego

13⁴⁰ – 14¹⁰ Dyskusja

15⁰⁰ – 16⁰⁰ Obiad

20 maja 2016 r.

Obrady prowadzi dr Tomasz Wójtowicz i dr Kazimierz Kraj

9⁰⁰ – 9¹⁵ prof. dr Dragan Simuenović – Akademia Bezpieczeństwa Narodowego Serbia

Współczesny dżihadizm jako ideologia wykorzystywana przez Państwo Islamskie i AI – Kaideę

9¹⁵ – 9³⁰ mgr Ewa Wolska Liśkiewicz – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania Rzeszów

Strategie komunikowania Daesh

9³⁰ – 9⁴⁵ prof. dr Iwan Surma – Akademia Dyplomatyczna MSZ Federacji Rosyjskiej

Wirtualne wojny o realną przestrzeń geopolityczną: etiologia dżihadu i cyberdżihadu

9⁴⁵ – 10⁰⁰ dr Tomasz Wójtowicz – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania Rzeszów

Jak pokonać ISIS. Metody walki z Państwem Islamskim

10⁰⁰ – 10¹⁵ dr hab. Jarosław Tomasiewicz - Uniwersytet Śląski

Komunikacja w strategii oporu niekierowanego na przykładzie terroryzmu anarchistów-insurekcjonistów

10¹⁵ – 10⁴⁵ Dyskusja

10⁴⁵ – 11¹⁵ Przerwa kawowa

11²⁰ – 12⁰⁰ Panel dyskusyjny

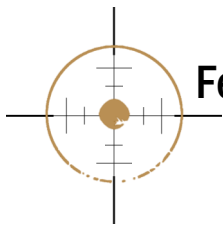
Prowadzi dr Tomasz Bąk

Czy możliwe jest powstanie skutecznej międzynarodowej koalicji antyterrorystycznej?

12⁰⁰ – 12¹⁵

Zakończenie konferencji

14⁰⁰ – 15⁰⁰ Obiad

ZE WSPOMNIEŃ EMERYTA

Pomysł kącika zrodził się podczas praktyk studenckich w Katedrze Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Dwie studentki kierunku bezpieczeństwa wewnętrznego, zainteresowały się felietonami „Starszego dzielnicowego”, które mają swoją historię nie tylko dlatego, że pokryte były grubą warstwą kurzu. Najpierw odkurzyły zbiór tych felietonów, a następnie utrwaliły w formie umożliwiającej ponowną ich publikację. Niekiedy sformułowały pytania, w kwestiach, które je najbardziej zainteresowały.

W naszej ocenie, z uwagi na specyficzny czas, w jakim się ukazywały te felietony oraz poruszaną problematykę, poprzez fakt, że mimo upływu lat, niektóre felietony pozwalają poszerzyć wiedzę jak zwalczano przestępczość kiedyś, warto kontynuować podjętą próbę edukacji na przykładach. Materiały mogą okazać się pomocne w utrwalaniu wiedzy z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa uwzględniając dzisiejsze realia. Okoliczność, że do poruszanych kwestii, uwarunkowań prawnych i społecznych uzupełniają nieraz komentarze, do publikowania takich materiałów jeszcze bardziej przekonuje. Zatem zapraszamy do lektury, refleksji

i poszukiwaniu innych źródeł informacji odnoszące się do tej problematyki. Redakcja zaprasza do współredagowania kącika, nie tylko studentów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym.

Zapraszamy i zachęcamy także tych, którym marzy się dziennikarstwo śledcze oraz inne osoby. Czytelników zapraszamy do dzielenia się spostrzeżeniami, uwagami oraz opiniami, nie tylko w wymiarze historycznym. Zachęcamy także do zainteresowania się studentów możliwością publikacji własnego artykułu, życząc połamania pióra. Próba wypowiedzenia się w obrębie problematyki poruszanej w biuletynie, może być dla niektórych studentów doskonałym treningiem, przed większym wyzwaniem, to jest pisaniem pracy dyplomowej z takiej lub zbliżonej problematyki.

Miło nam poinformować Państwa, że z artykułów zamieszczonych w biuletynie e-Teroryzm.pl, zaczęli korzystać autorzy piszący artykuły o charakterze naukowym oraz studenci piszący prace dyplomowe.

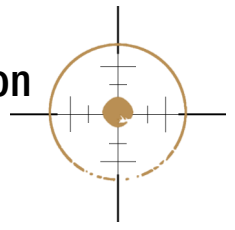

rys. Andrzej Zaręba

Kradzione nie tuczy...

Znajomość zachowania i przyczajeń ludzi, mocne nerwy, spostrzegawczość, trochę praktyki i doprowadzona do perfekcji sprawność palców, to niektóre z elementów gwarantujące bezkarność złodziei kieszonkowych. Niestety dla złodzieja, gdy któryś z tych elementów zawiedzie, ale ryzyko kalkulowane jest w zyski. Jeden z kieszonkowców ze szkoły lwowskiej przez czterdzieści lat został złapany tylko dwa razy, a średnio dokonywał sześciu kradzieży tygodniowo.

Może to prawda, może przechwałki, faktem jest, iż ujęcia na gorącym uczynku kradzieży kieszonkowych należą do rzadkości. Jeżeli złodzieje działają w grupie, ryzyko jest jeszcze mniejsze. Tycer – ten zasłaniający, tworzący dogodne warunki, aby złodziej kieszonkowy (krawiec) mógł dokonać kradzieży oraz ten na atandzie (złodziej obserwujący) tworzą zgrany, dobrze rozumiejący się zespół. Tycer robi tłok, zasłania krawca, a trzeci odbiera łup. Nawet jeżeli ofiara zorientuje się, że zostanie okradzona,

Kradzione nie tuczy...

główni sprawcy nie posiadają kompromitującego dowodu, czyli skradzionego przedmiotu, ten najczęściej jest na zewnątrz pomieszczenia. Gdy ten trzeci nie zdoła opuścić miejsca kradzieży, korzystając z tego, że nikt nie zwraca na niego uwagi w krytycznej sytuacji, podrzuca komuś „zgrabę”.

W trójkę ryzyko mniejsze, ale zyski również, chociaż podział łupu nie jest dokonywany w równych częściach. Nie ma gwarancji, że ten trzeci jest „uczciwym złodziejem”, zawsze ma możliwość oszukania pozostałych współników. Z tej to przyczyny poddawany jest różnym sprawdzianom, a kodeks złodziejski przewiduje różne sankcje. Nigdy nie wydają nieuczciwego w ręce milicji, swoje sprawy załatwiają we własnym gronie. Wydanie współnika jest równoznaczne z eliminacją z kręgu złodziei kieszonkowych. Nie uwodzą sobie żon oraz dziewczyn, w miarę możliwości pomagają sobie wzajemnie.

Co było przyczyną, że czterdziestoletni Andrzej M. działał sam, tego trudno dociec. Na rozmowę nie miał chęci, można więc tylko snuć przypuszczenia. Faktem jest, że z Krosna do Dębicy przyjechał sam i tutaj kolejny raz powinęła mu się noga. Dokonał kradzieży kosmetyczki z niewielką sumą pieniędzy. Został zauważony przez dwóch żołnierzy przebywających na przepustce. W sklepie nie było dużego ruchu, gdy Andrzej M. zbliżył się do upatrzonej ofiary. Przez jej ramię zapytał o coś ekspedientkę, a następnie odszedł kierując się do wyjścia. Ta krótka chwila wystarczyła, aby otworzyć torebkę i wyciągnąć kosmetyczkę. Złodziej tak umiejętnie „zrobił sobie ścianę” (zasłonił operującą rękę), że świadkowie nie widzieli momentu

kradzieży. Domyślając się jedynie, że mógł to być złodziej kieszonkowy, zapytali kobietę, czy jej coś nie zginęło. Gdy zatrzymali złodzieja obok sklepu, okazał wielkie zdziwienie. Dopiero po wyjęciu z kosza na śmieci ukradzonej kosmetyczki rozmowę skierował na właściwy temat. Panowie – twierdził – wzięłem z lady przez pomyłkę, a gdy stwierdziłem z przerażeniem, że to nie moja, wyrzuciłem kosmetyczkę do kosza. Nie jestem złodziejem, w Dębicy robię zakupy na Mikołaja. Co też panom przyszło do głowy!

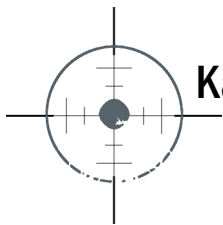
Twierdzenie takie nie przekonało świadków, tym bardziej, że poszkodowana stwierdziła brak pieniędzy. Nie pomogły przeprosiny oraz chęć dania swoich pieniędzy. Złodzieja przekazano milicji. W dniu następnym nie pamiętał on już nic. Nie wiedział po co przyjechał do Dębicy i co robił w kilku sklepach. Jak mówią złodzieje „jechał na kota” – czyli symulował chorobę psychiczną. Nie przypominał sobie, gdzie chodził za swoją ofiarą, nawet, gdy ta w oczy mówiła mu, gdzie go wcześniej widziała. Wówczas nie przypuszczała, że taki uprzejmy, elegancki pan może być złodziejem kieszonkowym. Tylko z przeczności podobnej kosmetyczki z dużą sumą pieniędzy nie włożyła do torebki. W złodziejskim życiorysie Andrzej M. ma jedenaście wyroków sądowych. Jako niespełna osiemnastolatek był już skazany na siedem miesięcy więzienia i dwa tysiące grzywny. Następnie skazany był na wyrok pozbawienia wolności. W marcu 1964 roku ponownie został skazany, tym razem na osiem miesięcy pozbawienia wolności, pięć tysięcy złotych grzywny i utratę praw obywatelskich na dwa lata. W sierpniu 1965 roku na karę czterech lat pozbawienia wolności, grzywnę i utratę praw obywatelskich. Następne wyroki orzekały sądy w Tarnowie, Wrocławiu, Jarosławiu, Oświęcimiu, Leżajsku, Przemyślu i Lesku. W sumie ponad 10 lat pozbawienia wolności.

Następnego wyroku należy oczekiwać w Dębicy, gdyż prokurator postawił zarzut Andrzejowi M. o dokonanie kradzieży szczególnie zuchwałej i prokuratorskim postanowieniem tymczasowo aresztował sprawcę kradzieży. Z dotychczasowej przeszłości wnioskować należy, że nie ma on co liczyć na złagodzenie kary, tym bardziej, że w Krośnie i w Bieczu toczą się postępowania przygotowawcze o inne przestępstwa dokonane wcześniej.

Starszy Dzielnicy

Kalendarium

KWIECIEŃ 2016

- 1 kwietnia - brytyjski premier David Cameron ostrzegł, że terroryści chcą przechwycić materiał jądrowy, by „zabić tylu ludzi, ilu dadzą radę”.
- 1 kwietnia - podczas pobytu w USA na szczycie nuklearnym w Waszyngtonie prezydent Andrzej Duda spotkał się z Barackiem Obamą. Przywódcy rozmawiali m.in. o NATO i Trybunale Konstytucyjnym.
- 2 kwietnia - w Górskim Karabachu, kontrolowanej przez Ormian enklawie na terytorium Azerbejdżanu, doszło do walk zbrojnych, w których obie strony poniosły spore straty w ludziach.
- 2 kwietnia - premier Belgii Charles Michel stwierdził, że jego zdaniem dojdzie do kolejnych zamachów terrorystycznych w Europie, być może w samej Belgii.
- 3 kwietnia - międzynarodowe lotnisko w Zaventem pod Brukselą zostało częściowo otwarte. Port lotniczy był zamknięty po zamachach z 22 marca.
- 4 kwietnia - poinformowano, że Rosyjska Izba Społeczna skierowała do OBWE i UNESCO zawiadomienie w sprawie „konieczności ochrony sowieckich pomników w Polsce”.
- 4 kwietnia - polska prasa podała, że w połowie marca do ABW przesłano ostrzeżenia od CIA o groźbie jednoczesnych zamachów podczas imprez masowych m.in. w Berlinie, Budapeszcie i Warszawie. Na liście imprez, które mogłyby stać się celem zamachowców znalazły się Światowe Dni Młodzieży, zaplanowane w Krakowie pod koniec lipca.
- 5 kwietnia - azerskie ministerstwo obrony zagroziło zaatakowaniem miasta Stepanakert, jeśli ormiańscy separatyści nie zaprzestaną walk o sporny Górski Karabach.

- 5 kwietnia - myśliwce należące do koalicji pod wodzą Arabii Saudyjskiej zbombardowały pozycje Al-Kaidy w mieście Zindżibar na południu Jemenu.

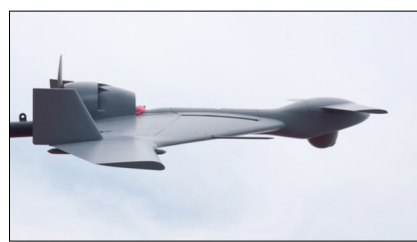

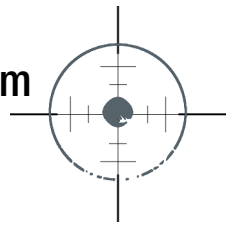
- 6 kwietnia - władze Białorusi zdecydowały się po 14 latach zmienić doktrynę wojenną. Minister obrony generał Andrej Raukou stwierdził przez Izbę Reprezentantów, że zmiany w doktrynie to „odpowiedź państwa na sytuację na świecie i kolorowe rewolucje”.

- 6 kwietnia - w walkach w mieście al-Karjatajn na południu Syrii zabity został jeden z liderów sryjskiej gałęzi Hezbollahu. Bilal Nadir Khairuddin znany także jako „Abu Jafaar”, miał zginąć w wyniku walk z dżihadystami z Państwa Islamskiego.

- 6 kwietnia - w referendum Holendrzy wypowiedzieli się przeciwko umowie stowarzyszeniowej UE z Ukrainą. Przeciw umowie zagłosowało aż 61 proc. wyborców.

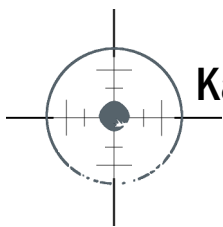
- 7 kwietnia - amerykańska prasa podała, że izraelski dron IAI Harop, którego zastosowanie polega na „samobójczym” ataku na cel, został użyty w walkach o Górski Karabach. Drona użyto w ataku na autobus wiozący ochotników z Armenii, którzy zmierzali do Górskiego Karabachu, aby wspomóc separatystów.

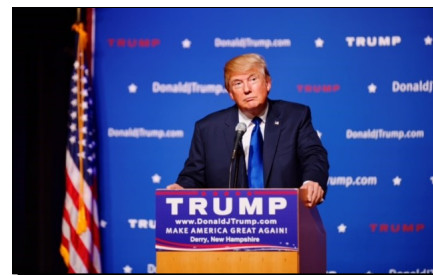
- 7 kwietnia – dżihadyści z tzw. Państwa Islamskiego uprowadzili 300 pracowników cementowni w mieście Dmeir na północ od Damaszku w Syrii.
- 8 kwietnia – w Ministerstwie Obrony Narodowej podpisano umowę, na mocy której komandosi z Polski i Gruzji mieli szkolić się wspólnie.
- 8 kwietnia – „Stany Zjednoczone przeznaczają w tym roku ponad 120 milionów dolarów na pomoc wojskową dla Filipin” - powiedział filipiński ambasador w Waszyngtonie Jose Cuisia. Było to znacznie więcej niż w latach poprzednich, a wzrost pomocy spowodowany był eskalacją napięcia w regionie.
- 9 kwietnia – poinformowano, że posłanka PiS Małgorzata Gosiewska przygotowała specjalny raport dotyczący łamania praw człowieka podczas konfliktu na Ukrainie. Dokument zatytułowany „Rosyjskie zbrodnie wojenne we Wschodniej Ukrainie” miał zostać przesłany do Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze.
- 9 kwietnia – północnokoreańskie media podały, że w kraj ten udanie przetestował silnik przeznaczony dla międzykontynentalnej rakiety balistycznej. Test nadzorował Kim Dzong Un.
- 10 kwietnia – w zasadzce przygotowanej przez bojowników powiązanych z Państwem Islamskim na południu Filipin zginęło co najmniej 18 żołnierzy, a ponad 50 odniosło ciężkie rany. Czterech żołnierzy zostało ściętych przez islamistów.
- 10 kwietnia – podczas obchodów kolejnej rocznicy katastrofy smoleńskiej prezydent Andrzej Duda zaapelował o wybaczenie i porozumienie.
- 11 kwietnia – minister obrony narodowej Antoni Macierewicz odwiedził polskich żołnierzy służących w ramach III zmiany Polskiego Kontyngentu Wojskowej misji Resolute Support w Afganistanie.
- 11 kwietnia – rzecznik irańskiego ministerstwa spraw zagranicznych Hossein Jaberri -Ansari poinformował, że Rosja dostarczyła Iranowi pierwszą partię przeciwlotniczych wyrzutni raketowych S-300.
- 11 kwietnia – podczas amerykańsko-polskich ćwiczeń na Morzu Bałtyckim rosyjskie samoloty kilkakrotnie przeleciały blisko amerykańskiego niszczyciela raketowego USS „Cook”, na którego pokładzie przeprowadzono próbę tankowania polskiego śmigłowca. Przeloty powtórzyły się następnego dnia.
- 12 kwietnia – Bell Helicopter planuje wystartować w przetargu na dostawę śmigłowców szturmowych dla Polskich Sił Zbrojnych w ramach programu „Kruk”, poinformował wiceprezes firmy Robert T. Hastings. Spółka popierana przez rząd USA zaoferowała około 30 sztuk modelu AH-1Z „Viper”, które miałyby być składane w jednym z polskich zakładów.
- 12 kwietnia – rząd przyjął projekt ustawy regulującej zmianę nazwy Akademii Obrony Narodowej na Akademię Sztuki Wojennej.
- 12 kwietnia – podczas wstąpienia przed amerykańskim senatem lider zespołu U2 Bono wymienił Polskę i Węgry jako kraje „przesuwające się w stronę hipernacjonalizmu”.
- 13 kwietnia – Litwa jako pierwsza wśród krajów UE wprowadziła tzw. „listę Sawczenko”, na której znalazły się osoby związane z aresztowaniem i procesem sądowym ukraińskiej pilotki Nadiji Sawczenko. 46 figurujących na liście osób obłożono zakazem wjazdu na Litwę w ciągu najbliższych 10 lat.

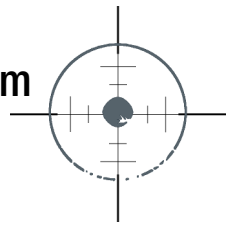

Kalendarium

- 13 kwietnia - dziennik „New York Times” podał, że w prowadzonych przez USA nalotach przeciw Państwu Islamskiemu w Syrii i Iraku zginęło dotychczas 25 tys. bojowników, a kilkadziesiąt milionów dolarów zagrabionych przez tę organizację spłonęło.
- 13 kwietnia - w syryjskich wyborach parlamentarnych, które odbyły się na obszarach kontrolowanych przez reżim, wygrała partia Baas prezydenta Baszara el-Asada.
- 14 kwietnia - Marynarka Wojenna Stanów Zjednoczonych opublikowała nagrania symulacji ataku na niszczyciel rakietowy USS „Cook” dokonanej na Bałtyku przez rosyjskie samoloty myśliwsko-bombowe Su-24.
- 14 kwietnia - „Międzynarodowa koalicja pod egidą USA zepchnęła dżihadystyczne Państwo Islamskie w Syrii i Iraku do defensywy” - powiedział prezydent USA Barack Obama.
- 15 kwietnia - poinformowano, że Szwajcaria rozważa wysłanie czołgów na granicę z Włochami w celu zapobieżenia napływu fali imigrantów.
- 15 kwietnia - z prognoz rządu w Sztokholmie wynikało, że Szwecja przeznaczy w roku 2016 na imigrantów więcej niż na wojsko i obronę cywilną.
- 15 kwietnia - dla uczczenia jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski w Poznaniu odbyło się uroczyste posiedzenie Zgromadzenia Narodowego.
- 16 kwietnia - Narodowe Centrum Studiów Strategicznych opublikowało raport dotyczący obrony terytorialnej.
- 16 kwietnia - Nowa analiza Pentagonu dotycząca baz oraz innych obiektów wojskowych szacuje, że jedna trzecia infrastruktury armii i sił lotniczych będzie „niepotrzebną nadwyżką” do 2019 r. - poinformował rzecznik amerykańskiego resortu obrony.
- 17 kwietnia - minister obrony Republiki Federalnej Niemiec Ursula von der Leyen podczas wystąpienia na forum GLOBSEC 2016 w Bratysławie poinformowała, że NATO nie zbuduje stałych baz w Polsce. Jej słowa potwierdził urzędnik Pentagonu Jason Townsend.
- 17 kwietnia - podczas obchodów Dnia Armii w Iranie na defiladzie zaprezentowano nowe rosyjskie rakietowe zestawy przeciwlotnicze S-300.
- 18 kwietnia - prezydent Korei Płd. Park Geun Hie powiedziała, że są oznaki świadczące o tym, że reżim w Pjongjangu przygotowuje się do nowej próby jądrowej. Świadczyć o tym miała wzmożona aktywność w północnokoreańskim ośrodku testowym.
- 18 kwietnia - amerykańscy i kurdyjscy komandosi zabili na północy Iraku członka rady wojennej tzw. Państwa Islamskiego oraz jego dwóch zastępców.
- 18 kwietnia - Doniecka Agencja Informacyjna podała jakoby w pobliżu Doniecka, blisko linii demarkacyjnej, walczył oddział snajperów, w skład którego wchodził polscy najemnicy.
- 19 kwietnia - Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej zdelegalizowało samorząd Tatarów krymskich.
- 19 kwietnia - co najmniej 28 osób zginęło w samobójczym ataku na kwatery główną afgańskich sił bezpieczeństwa w Kabulu. Ponad 300 osób odniosło rany.
- 19 kwietnia - z miażdżącą przewagą Donald Trump wygrał prawyborzy republikańskie w stanie Nowy Jork.

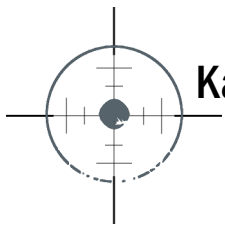

- 20 kwietnia – szef MON Antoni Macierewicz poinformował, że liczebność polskiej armii wzrośnie w ciągu najbliższych lat o 50 proc. Powstaną też trzy brygady obrony terytorialnej kraju na flance wschodniej.
- 20 kwietnia – sprawca masakry na wyspie Utoya i w Oslo Anders Breivik wygrał pozew przeciwko Norwegii i miał otrzymać odszkodowanie w wysokości 330 tys. koron. Morderca zarzucał władzom „niehumanitarne traktowanie” w więzieniu.
- 21 kwietnia – królowa brytyjska Elżbieta II obchodziła 90 urodziny.
- 21 kwietnia – przedstawiciele Ministerstwa Obrony Narodowej podczas niejawnego posiedzenia sejmowej komisji obrony zaprezentowali wyniki audytu przeprowadzonego w resorcie. Raport opisywał m.in. powiązania korupcyjne, niski wskaźnik możliwości mobilizacyjnych oraz wydatki na promocję, w ramach których zakupiono 10 tys. tablic Mendelejewa.
-
- 22 kwietnia – gen. Curtis M. Scaparrotti, który ma objąć funkcję głównodowodzącego Sił NATO oraz US Army w Europie podczas przesłuchania przed senacką komisją obrony w Waszyngtonie powiedział, że najlepszym sposobem na skuteczne odstraszenie Rosji w Europie oraz zapewnienie bezpieczeństwa Sojuszowi byłoby rozmieszczenie ciężkiej brygady na wschodzie na stałe.
- 22 kwietnia – na rosyjskim Dalekim Wschodzie rozpoczęły się ćwiczenia antyterrorystyczne z udziałem ponad 2 tys. żołnierzy i 500 jednostek sprzętu.
- 23 kwietnia – rząd w Seulu poinformował, że armia Korei Północnej przeprowadziła test rakiety balistycznej. Pocisk został wystrzelony z pokładu łodzi podwodnej.
- 23 kwietnia – amerykańskie bombowce strategiczne B-52 dołączyły do bombardowań pozycji dżihadystów z Państwa Islamskiego w Iraku.
- 24 kwietnia – na Powązkach Wojskowych w Warszawie odbył się pogrzeb odnalezionych szczątków dowódcy 5. Wileńskiej Brygady AK płk. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. W pogrzebie wzięli udział prezydent Andrzej Duda i szef MON Antoni Macierewicz.
- 24 kwietnia – armia Jemenu wspierana przez jednostki specjalne Arabii Saudyjskiej i Zjednoczonych Emiratów Arabskich zdobyła miasto Al-Mukalla kontrolowane przez Al-Kaidę od kwietnia 2015 r.
- 24 kwietnia – polskie MSWiA poinformowało, że 60 funkcjonariuszy Straży Granicznej, 40 policjantów i 20 ekspertów Urzędu do Spraw Cudzoziemców wyjedzie do Grecji. Ich zadaniem będzie wsparcie agencji Frontex (Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej) w zabezpieczaniu zewnętrznej granicy UE.
- 25 kwietnia – poinformowano, że prezydent Barack Obama podjął decyzję o wysłaniu do Syrii dodatkowego kontyngentu wojskowego złożonego z około 250 żołnierzy.

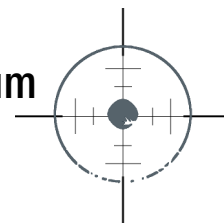
MAJ 2016

- 1 maja – jeden policjant zginął, a 13 osób zostało rannych w eksplozji samochodu wyładowanego materiałami wybuchowymi przed komisariatem policji w położonym w pobliżu granicy z Syrią mieście Gaziantep w Turcji.
- 1 maja – Siedmioro członków grupy

Kalendarium

- motocyklowej Nocne Wilki nie zostało wpuszczonych na teren Polski - poinformował rzecznik Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 2 maja - rząd Danii przedłużył o 30 dni, tj. do 2 czerwca, tymczasowe wyrwykowe kontrole podróżnych na granicy z Niemcami.
- 2 maja - poinformowano, że szwajcarski wywiad NDB monitoruje online aktywność około 400 prawdopodobnych dżihadystów, którzy mogą stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego w tym kraju.
- 3 maja - prezydent RP Andrzej Duda podpisał mianowanie szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Na stanowisko to ponownie wyznaczony został generał Mieczysław Gocul.
-
- 3 maja - w Polsce obchodzono Święto Narodowe Konstytucji 3 Maja.
- 4 maja - zastępca dowódcy irańskiej Armii Strażników Rewolucji Islamskiej gen. Hosejn Salami zapowiedział zamknięcie strategicznej cieśniny Ormuz, jeżeli Amerykanie i ich sojusznicy „będą zagrażać” Iranowi.
-
- 4 maja - minister obrony Siergiej Szojgu poinformował, że Rosja planuje utworzenie trzech nowych dywizji wojskowych. Dwie z nich miałyby stacjonować na zachodzie kraju. Decyzja była reakcją na umacnianie się NATO wzdłuż rosyjskich granic.
- 5 maja - sekretarz stanu USA John Kerry skrytykował gazociąg Nord Stream 2, twierdząc, że będzie miał „negatywny wpływ” na Europę Wschodnią.
- 5 maja - amerykański generał Curtis Scaparrotti objął dowództwo sił NATO w Europie, zastępując na tym stanowisku generała Philipa Breedlove'a. Przekazanie odbyło się w Kwaterze Głównej NATO w Casteau na południu Belgii.
- 6 maja - rosyjska Federalna Służba Bezpieczeństwa ogłosiła, że jej agentom udało się zapobiec zaplanowanym na maj aktom terrorystycznym w Krasnojarsku.
- 6 maja - komendant główny policji Jarosław Szymczyk zapowiedział, że w zabezpieczeniu szczytu NATO i Światowych Dni Młodzieży pomoże wojskowa jednostka GROM.
- 6 maja - Główny Urząd Wywiadowczy Ministerstwa Obrony Ukrainy poinformował, że Rosjanie przetrucili do Doniecka brygadę sił specjalnych GRU z Togliatti nad Wołgą.
- 7 maja - polskie Ministerstwo Obrony Narodowej opublikowało spot promujący zaplanowany na lipiec szczyt NATO.
- 7 maja - ulicami Warszawy przeszedł wielotysięczny marsz Komitetu Obrony Demokracji.
- 7 maja - jak przekazała ONZ, w Iraku na terenach odbitych z rąk tzw. Państwa Islamskiego znaleziono ponad 50 masowych grobów.
- 7 maja - poseł Partii Pracy Sadiq Khan został wybrany na nowego burmistrza Londynu, zdobywając ponad 1,3 mln głosów. Khan to pierwszy muzułmanin na czele stolicy państwa Unii Europejskiej.

8 maja – byli szefowie brytyjskich służb wywiadowczych MI5 i MI6 stwierdzili, że wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej może negatywnie wpłynąć na jej bezpieczeństwo. 8 maja – na zjeździe rządzącej Partii Pracy Korei przywódca Korei Północnej Kim Dzong Un przedstawił pięcioletni plan rozwoju gospodarczego kraju. Zapowiedział też, że Pjongjang nie użyje broni nuklearnej jako pierwszy, jeżeli jego suwerenność nie zostanie naruszona. 9 maja – z okazji 71. rocznicy Dnia Zwycięstwa na Placu Czerwonym w Moskwie odbyła się defilada wojskowa. Wzięło w niej udział ponad 130 jednostek sprzętu wojskowego, około 10 tys. żołnierzy i 71 samolotów. 9 maja – więziona w Rostowie nad Donem ukraińska pilotka Nadia Sawczenko zapłaciła 30 tys. rubli grzywny, którą sąd nałożył na nią za „nielegalne przekroczenie granicy”. 10 maja – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju rozpoczęło nowy projekt „INNOSBZ”. Jego celem było zapewnienie wsparcia dla nowoczesnych rozwiązań podejmowanych w polskim przemyśle systemów bezzałogowych (SBZ). 10 maja – rosyjska gazeta „Izwestia” ujawniła szczegóły kremlowskiego planu wzmocnienia obecności wojsk na granicach z państwami NATO. 11 maja – rząd Niemiec zapowiedział, że utrzyma i wzmocni kontrolę granicy z Austrią do czasu, aż granice zewnętrzne Unii Europejskiej staną się szczelne. 11 maja – Na szczycie NATO Kanada potwierdzi konieczność wzmocnienia wschodniej flanki Sojuszu – takie zapewnienie otrzymał w Ottawie prezydent Andrzej Duda podczas rozmowy z kanadyjskim premierem Justinem Trudeau. 12 maja – brytyjski Sekretariat Obrony poinformował o przechwyceniu przez myśliwce Royal Air Force trzech rosyjskich samolotów wojskowych, które zbliżyły się do granic państw bałtyckich.	12 maja – rosyjskie służby specjalne zostały postawione w stan pełnej mobilizacji, by przeprowadzić akcję wymierzoną w Polskę w związku ze szczytem NATO, który w lipcu odbędzie się w Warszawie. Informację taką podali przedstawiciele wywiadu na posiedzeniu sejmowej komisji ds. służb specjalnych. 13 maja – rząd PiS przedstawił w Sejmie wyniki audytu oceniającego działania poprzedniej ekipy rządzącej PO-PSL. Prezentacja audytu trwała kilkanaście godzin i była niezwykle krytyczna dla byłej koalicji. 13 maja – marynarka wojenna Stanów Zjednoczonych poinformowała, że zwolniono Erica Rascha, dowódcę dziesięciu amerykańskich marynarzy, którzy w styczniu na około 15 godzin zostali zatrzymani przez Gwardię Rewolucyjną za naruszenie wód terytorialnych Iranu. 13 maja – w Redzikowie w województwie pomorskim odbyła się uroczystość rozpoczęcia budowy elementu amerykańskiej tarczy antyrakietowej w Europie. 14 maja – Agencja Moody’s utrzymała rating wiarygodności kredytowej Polski na poziomie A2. Ze stabilnej na negatywną zmieniła się jednak jego prognoza. 14 maja – Władimir Putin ostrzegł, że rozmieszczenie w Europie elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej to zagrożenie dla pokoju na kontynencie oraz początek nowego wyścigu zbrojeń. 14 maja – w kolejnej edycji ekstremalnego biegu z przeszkodami Runmageddon w Poznaniu udział wzięła drużyna Szkoły Podoficerskiej Wojsk Łądowych. 14/15 maja – w ramach wydarzeń Nocy Muzeów 2016 Dowództwo Garnizonu Warszawa udostępniło dla zwiedzających Salę Tradycji, a Centrum Weterana swoją siedzibę w Warszawie.

Autorzy e-Terroryzm.pl

Marcin Gawęda, Jakub Górniak, Wojciech Koźmic,
Kazimierz Kraj i Andrzej Zaręba,

zapraszają do lektury:

07
LIPIEC
2016
www.altair.com.pl
Broń
amunicja
magazyn strzelecki

POLSKA TO SPADOCHRONIARSKI KRAJ!

Wojna Weekendowa cz.II

To wyglądało jak '41 rok...

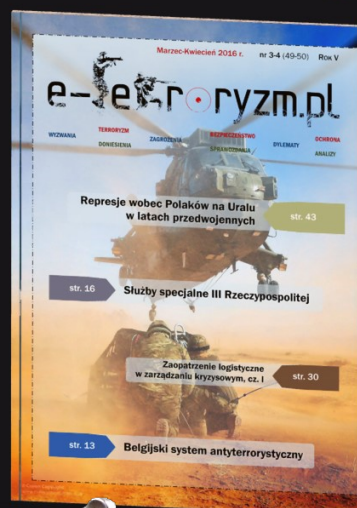
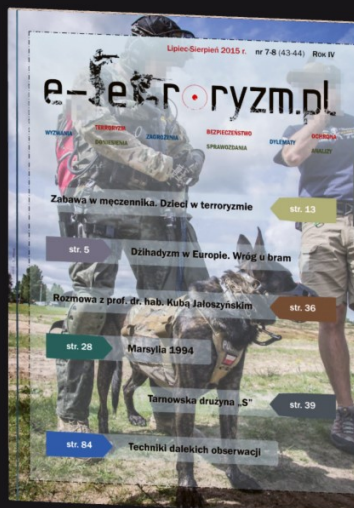
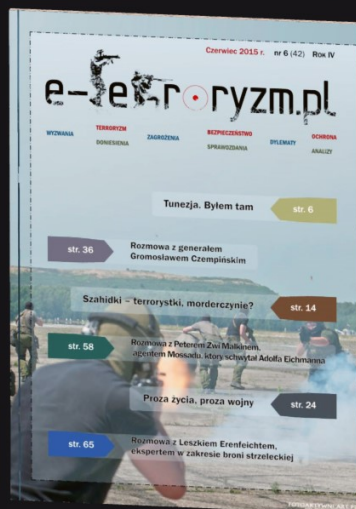
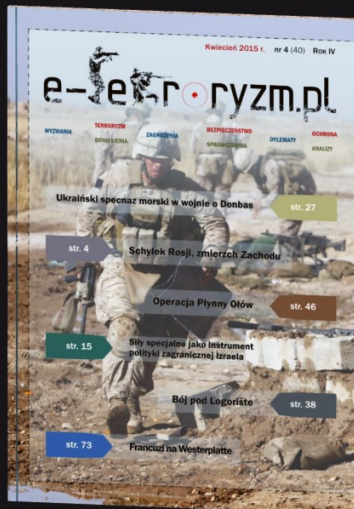
Szpiedzy w przedpokoju prezydenta

Rosyjskie siły specjalnego przeznaczenia cz.III

Wojna w skalnym pustkowiu. Bałkany

INDEX 373362
Cena 12,00 zł (w tym 5% VAT) nakład: 14.900
ISSN 1644-339X 07
9 1771644 339115

Archiwalne numery?

Znajdź nas na:

WWW.E-TERRORYZM.PL

Wybierz Bezpieczeństwo wewnętrzne

WYŻSZA SZKOŁA
INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA
z siedzibą w Rzeszowie

wsiz.rzeszow.pl

Partnerzy kierunku

Komenda Główna Policji
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie
Związek Strzelecki „Strzelec” Józefa Piłsudskiego
Urząd Miasta Rzeszowa

studia I stopnia (licencjackie)

– stacjonarne/niestacjonarne (6 semestrów)

Interaktywne elementy, zostały oznaczone specjalnym symbolem
Możesz je zobaczyć dzięki aplikacji helloWSiZ! Kiedy znajdą się w zasięgu kamery Twojego smartfona, zobaczysz to, czego nie widzą inni.

Pobierz helloWSiZ, zobacz więcej!
wsiz.rzeszow.pl/hello

Poznaj KIERUNEK

wsiz.rzeszow.pl/bezpieczenstwo

Na maturze zdawaj:

jęz. polski | jęz. obcy | matematykę

Dodatkowe punkty uzyskasz za:

historię lub wiedzę o społeczeństwie

Nauczymy Cię, jak zabezpieczać ślady pozostawiane przez przestępców, przygotowywać dokumentację fotograficzną miejsca przestępstwa, weźmiesz udział w komputerowej grze decyzyjnej z zakresu postępowania w sytuacji kryzysowej „Emergency”, poznasz techniki samoobrony oraz interwencji. Zostaniesz też przeszkolony w zakresie sztuki negocjacji i udzielania pierwszej pomocy.

Umiejętności niezbędne do pracy w służbach mundurowych zdobędziesz z wykorzystaniem strzelnicy multimedialnej i ASG. Dowiesz się, jak używać dronów w działaniach z zakresu bezpieczeństwa, a swoją wiedzę sprawdzisz podczas ćwiczeń praktycznych z ich użyciem.

SPECJALNOŚCI:

- Bezpieczeństwo i obronność państwa
- Bezpieczeństwo i porządek publiczny
- Kryminologia i kryminalistyka

Rekrutacja trwa

od 1 kwietnia do 30 lipca 2016 roku.

BEZPŁATNE STUDIA DLA NAJLEPSZYCH

Dzięki stypendium wypłacanemu z własnego funduszu stypendialnego WSiIZ możesz otrzymać 100% lub 50% zniżki na czesne. Wszystko zależy od wyników jakie uzyskasz na egzaminie maturalnym. W kalkulatorze stypendialnym dostępnym na wsiz.rzeszow.pl/stypendia sprawdzisz na jaką zniżkę możesz liczyć.

CZESNE (płatne w 10 ratach w ciągu roku akademickiego)	
STACJONARNE – jedna rata	NIESTACJONARNE – jedna rata
487 zł	382 zł

Dlaczego Bezpieczeństwo wewnętrzne we WSiIZ?

Wszystkiego nauczą Cię eksperci, którzy doświadczenie zdobywali w armii, policji i Państwowej Straży Pożarnej. Zajęcia we WSiIZ prowadzą m.in.: gen. Wojska Polskiego, uczestnik misji stabilizacyjnych na Bałkanach i w Iraku – dr inż. Tomasz Bąk; kpt. WP, uczestnik misji ONZ i NATO na Bliskim Wschodzie – dr inż. Maciej Milczanowski; były komendant wojewódzki policji w Rzeszowie, dziś znany profesor, specjalista prawa policyjnego - insp. Stanisław Pieprzny; były Komendant Główny PSP, dziś uznany ekspert Rządowego Centrum Bezpieczeństwa – st. bryg. dr inż. Witold Skomra.

Masz szansę skorzystać z zajęć w zakresie walki wręcz i strzelectwa. Do Twojej dyspozycji oddajemy Laboratorium Kryminalistyki, z profesjonalnymi walizkami kryminalistycznymi i mikroskopami, tor paintball'owy, strzelnicę ASG oraz nowoczesną elektroniczną strzelnicę multimedialną z pistoletami z symulacją odrzutu. Doświadczona kadra i profesjonalne zaplecze dydaktyczne dadzą Ci wszystko, co niezbędne aby stać się specjalistą, który stawia czoła współczesnym wyzwaniom.

Dlaczego WSiIZ? Bo to miejsce dla kogoś takiego jak TY!

OPINIA EKSPERTA

Z pełną odpowiedzialnością mogę polecić studentów WSiIZ jako przyszłych pracowników. Są osobami, które sprostają wielu ambitnym zadaniom i spełniają oczekiwania najbardziej wymagających pracodawców.

st. kpt. mgr inż. Grzegorz WÓJCICKI

Rzecznik Prasowy Komendanta Miejskiego
Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie

Zapraszamy
na stronę
internetową:

www.e-terroryzm.pl

Zobacz także
archiwalne
numery

Internetowy Biuletyn
e-Terroryzm.pl
wydawany jest
od stycznia 2012 r.

Czasopismo tworzą studenci
Wyższej Szkoły Informatyki
i Zarządzania w Rzeszowie,
pracownicy Instytutu Studiów
nad Terroryzmem
i zaprzyjaźnieni entuzjaści
poruszanej problematyki

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 24 czerwca 2016 r.

Poz. 904

USTAWA

z dnia 10 czerwca 2016 r.

o działaniach antyterrorystycznych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz współpracy między organami właściwymi w zakresie prowadzenia tych działań.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) działaniach antyterrorystycznych – należy przez to rozumieć działania organów administracji publicznej polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie;
- 2) działaniach kontrterrorystycznych – należy przez to rozumieć działania wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. poz. 553, z późn. zm.²⁾), prowadzone w celu wyeliminowania

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się następujące ustawy: ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, ustawę z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, ustawę z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawę z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, ustawę z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, ustawę z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, ustawę z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz ustawę z dnia 18 marca 2016 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z organizacją wizyty Jego Świątobliwości Papieża Franciszka w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Światowych Dni Młodzieży – Kraków 2016.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. poz. 840, z 1999 r. poz. 729 i 931, z 2000 r. poz. 548, 1027 i 1216, z 2001 r. poz. 1071, z 2003 r. poz. 1061, 1142, 1750, 1935 i 2255, z 2004 r. poz. 219, 626, 889 i 2426, z 2005 r. poz. 732, 757, 1109, 1363, 1479 i 1493, z 2006 r. poz. 1409, 1592 i 1648, z 2007 r. poz. 589, 850, 859 i 1378, z 2008 r. poz. 560, 782, 1056, 1080 i 1344, z 2009 r. poz. 504, 533, 1317, 1323, 1474, 1540 i 1589, z 2010 r. poz. 46, 227, 229, 625, 626, 842, 857, 1018, 1021, 1228, 1474 i 1602, z 2011 r. poz. 78, 130, 202, 245, 381, 549, 678, 767, 964, 1135, 1280, 1381 i 1431, z 2012 r. poz. 611, z 2013 r. poz. 849, 905, 1036 i 1247, z 2014 r. poz. 538, z 2015 r. poz. 396, 541, 1549, 1707 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 189, 428, 437 i 862.

bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób lub mienia przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania;

- 3) infrastrukturze administracji publicznej – należy przez to rozumieć systemy oraz obiekty niezbędne dla zapewnienia bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania organów administracji publicznej;
- 4) infrastrukturze krytycznej – należy przez to rozumieć infrastrukturę krytyczną, o której mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1166, z 2015 r. poz. 1485 oraz z 2016 r. poz. 266);
- 5) Ministrze Koordynatorze Służb Specjalnych – należy przez to rozumieć Ministra – Członka Rady Ministrów, którego zakres działania, wyznaczony na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2012 r. poz. 392 oraz z 2015 r. poz. 1064), obejmuje zadania związane z działalnością służb specjalnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147 i 437);
- 6) miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć przestrzeń otwartą lub zamkniętą, w której nastąpiło zdarzenie o charakterze terrorystycznym lub w której wystąpił lub miał wystąpić jego skutek, oraz przestrzeń, w której występują zagrożenia związane ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym;
- 7) zdarzeniu o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć sytuację, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub zagrożenie zaistnienia takiego przestępstwa.

Art. 3. 1. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwany dalej „Szefem ABW”, odpowiada za zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odpowiada za przygotowanie do przejmowania kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowanie w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz odtwarzanie zasobów przeznaczonych do reagowania na te zdarzenia.

Rozdział 2

Działania antyterrorystyczne zapobiegające zdarzeniom o charakterze terrorystycznym

Art. 4. 1. Organy administracji publicznej, właściciele i posiadacze obiektów, instalacji, urządzeń infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej współpracują z organami, służbami i instytucjami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego przy realizacji działań antyterrorystycznych.

2. Organy i podmioty, o których mowa w ust. 1, przekazują niezwłocznie Szefowi ABW będące w ich posiadaniu informacje dotyczące zagrożeń o charakterze terrorystycznym dla infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej, w tym zagrożeń dla funkcjonowania systemów i sieci energetycznych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych oraz teleinformatycznych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa.

3. W przypadku powzięcia informacji o możliwości wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym zagrażającego infrastrukturze administracji publicznej lub infrastrukturze krytycznej, życiu lub zdrowiu ludzi, mieniu w znacznych rozmiarach, dziedzictwu narodowemu lub środowisku, Szef ABW może wydawać polecenia organom i podmiotom, o których mowa w ust. 1, z wyłączeniem podmiotów, o których mowa w art. 7, zagrożonym tymi zdarzeniami, mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom, ich usunięcie albo minimalizację, oraz przekazywać im informacje niezbędne do tego celu. Organy i podmioty, o których mowa w zdaniu pierwszym, informują Szefa ABW o podjętych działaniach w tym zakresie.

4. Szef ABW o podjętych działaniach, o których mowa w ust. 3, informuje niezwłocznie Ministra Koordynatora Służb Specjalnych, jeżeli został powołany.

Art. 5. 1. W celu realizacji zadania, o którym mowa w art. 3 ust. 1, Szef ABW koordynuje czynności analityczno-informacyjne podejmowane przez służby specjalne, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, oraz wymianę informacji przekazywanych przez Policję, Straż Graniczną, Biuro Ochrony Rządu, Państwową Straż Pożarną, Służbę Celną, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, Żandarmerię Wojskową i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, dotyczących zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz danych o osobach, o których mowa w art. 6 ust. 1, przez ich gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych i Ministrem Obrony Narodowej oraz po zasięgnięciu opinii Szefa ABW, określi, w drodze rozporządzenia, katalog incydentów o charakterze terrorystycznym, uwzględniając potrzebę klasyfikacji informacji, o których mowa w ust. 1.

3. Podmioty i służby specjalne, o których mowa w ust. 1, przekazują Szefowi ABW, niezwłocznie po uzyskaniu, informacje służące realizacji działań antyterrorystycznych, klasyfikowane zgodnie z katalogiem incydentów o charakterze terrorystycznym.

Art. 6. 1. W celu realizacji zadania, o którym mowa w art. 3 ust. 1, Szef ABW, z zachowaniem wymogów dotyczących ochrony informacji niejawnych, prowadzi wykaz zawierający informacje o:

- 1) osobach podejmujących działalność na rzecz organizacji terrorystycznych lub organizacji związanych z działalnością terrorystyczną lub członkach tych organizacji;
- 2) poszukiwanych osobach prowadzących działalność terrorystyczną lub osobach podejrzewanych o popełnienie przestępstw o charakterze terrorystycznym, wobec których w Rzeczypospolitej Polskiej zostało wydane zarządzenie o zatrzymaniu, poszukiwaniu lub postanowienie o poszukiwaniu listem gończym, a także poszukiwanych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania;
- 3) osobach, wobec których istnieje uzasadnione podejrzenie, że mogą prowadzić działania zmierzające do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w tym o osobach stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego;
- 4) osobach uczestniczących w szkoleniach terrorystycznych lub podejmujących podróże w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

2. Szef ABW, stosownie do potrzeb, przekazuje informacje, o których mowa w art. 5 ust. 3, oraz informacje zawarte w wykazie, o którym mowa w ust. 1, także w postaci bieżących analiz stanu zagrożenia zdarzeniem o charakterze terrorystycznym:

- 1) podmiotom i służbom specjalnym, o których mowa w art. 5 ust. 1,
- 2) innym organom administracji publicznej

– w zakresie ich właściwości.

3. Szef ABW określi, w drodze zarządzenia, z uwzględnieniem wymogów dotyczących ochrony informacji niejawnych:

- 1) zakres informacji gromadzonych w wykazie, o którym mowa w ust. 1;
- 2) sposób prowadzenia wykazu, o którym mowa w ust. 1;
- 3) tryb przekazywania podmiotom oraz służbom specjalnym, o których mowa w art. 5 ust. 1, informacji z wykazu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 7. Szef ABW przekazuje niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Ministrowi Obrony Narodowej, ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, Ministrowi Koordynatorowi Służb Specjalnych, jeżeli został powołany, informacje mogące mieć istotne znaczenie dla zapobiegania zdarzeniom o charakterze terrorystycznym. Przepis art. 18 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu stosuje się odpowiednio.

Art. 8. 1. W celu realizacji zadania, o którym mowa w art. 3 ust. 1, Szef ABW koordynuje:

- 1) czynności operacyjno-rozpoznawcze podejmowane przez służby specjalne, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, przez Policję, Straż Graniczną, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej i Żandarmerię Wojskową oraz
- 2) czynności obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom podejmowane przez funkcjonariuszy celnych

– dotyczące zdarzeń o charakterze terrorystycznym.

2. Szef ABW może wydawać podmiotom i służbom specjalnym, o których mowa w ust. 1, zalecenia mające na celu usunięcie bądź minimalizację zaistniałego zagrożenia terrorystycznego.

Art. 9. 1. W celu rozpoznawania, zapobiegania lub zwalczania przestępstw o charakterze terrorystycznym Szef ABW może zarządzić wobec osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, w stosunku do której istnieje obawa co do możliwości prowadzenia przez nią działalności terrorystycznej, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, niejawne prowadzenie czynności polegających na:

- 1) uzyskiwaniu i utrwalaniu treści rozmów prowadzonych przy użyciu środków technicznych, w tym za pomocą sieci telekomunikacyjnych;

- 2) uzyskiwaniu i utrwalaniu obrazu lub dźwięku osób z pomieszczeń, środków transportu lub miejsc innych niż miejsca publiczne;
- 3) uzyskiwaniu i utrwalaniu treści korespondencji, w tym korespondencji prowadzonej za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- 4) uzyskiwaniu i utrwalaniu danych zawartych na informatycznych nośnikach danych, telekomunikacyjnych urządzeniach końcowych, systemach informatycznych i teleinformatycznych;
- 5) uzyskiwaniu dostępu i kontroli zawartości przesyłek.

2. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy oraz usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną są obowiązani do zapewnienia nieodpłatnie warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwaną dalej „ABW”, czynności, o których mowa w ust. 1.

3. Usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną, będący mikroprzedsiębiorcą lub małym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.³⁾), zapewnia warunki techniczne i organizacyjne umożliwiające prowadzenie przez ABW czynności, o których mowa w ust. 1, stosownie do posiadanej infrastruktury.

4. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, wraz z uzasadnieniem Szef ABW niezwłocznie przekazuje Ministrowi Koordynatorowi Służb Specjalnych, jeżeli został powołany, oraz Prokuratorowi Generalnemu. Prokurator Generalny może nakazać zaprzestanie czynności, o których mowa w ust. 1.

5. Czynności, o których mowa w ust. 1, mogą być przedłużane na zasadach określonych w art. 27 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

6. Szef ABW informuje Prokuratora Generalnego o wynikach czynności, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po ich zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tych czynności, przedstawiając zebrane w ich toku materiały.

7. Szef ABW przekazuje Prokuratorowi Generalnemu wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1. Prokurator Generalny podejmuje decyzję o zakresie i sposobie wykorzystania przekazanych materiałów. Przepisy art. 238 § 3–5 oraz art. 239 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 555, z późn. zm.⁴⁾) stosuje się odpowiednio.

8. Prokurator Generalny zarządza zniszczenie materiałów uzyskanych w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, które nie zawierają dowodów popełnienia przestępstwa albo nie są istotne dla bezpieczeństwa państwa.

9. Szef ABW dokonuje niezwłocznie komisyjnego i protokolarnego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 8. O zniszczeniu materiałów Szef ABW powiadamia Prokuratora Generalnego.

10. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, oraz przechowywania i przekazywania zarządzeń i informacji, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tych czynności oraz wzory stosowanych druków i rejestrów, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów.

Art. 10. 1. Funkcjonariusze ABW, Policji i Straży Granicznej są uprawnieni do pobierania obrazu linii papilarnych lub utrwalania wizerunku twarzy lub nieinwazyjnego pobierania materiału biologicznego w celu oznaczenia profilu DNA osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy:

- 1) istnieje wątpliwość co do tożsamości osoby lub
- 2) istnieje podejrzenie nielegalnego przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej albo wątpliwość co do deklarowanego celu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 699, 875, 978, 1197, 1268, 1272, 1618, 1649, 1688, 1712, 1844 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 65, 352, 615, 780 i 868.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. poz. 931, z 2000 r. poz. 580, 717, 852 i 1027, z 2001 r. poz. 1071 i 1149, z 2002 r. poz. 676, z 2003 r. poz. 155, 1061 i 1188, z 2004 r. poz. 514, 626, 889, 2405 i 2641, z 2005 r. poz. 70, 461, 680, 821, 1181, 1203, 1363, 1416 i 1479, z 2006 r. poz. 118, 467, 659, 708, 711, 1009, 1013, 1192, 1647 i 1648, z 2007 r. poz. 116, 432, 539, 589, 664, 766, 849 i 903, z 2008 r. poz. 162, 648, 686, 802, 1133, 1308, 1344, 1485, 1571 i 1651, z 2009 r. poz. 39, 104, 171, 585, 716, 1051, 1178, 1323, 1375, 1474 i 1589, z 2010 r. poz. 46, 626, 669, 826, 842, 1228 i 1307, z 2011 r. poz. 245, 246, 273, 654, 678, 829, 1135, 1280, 1430, 1431, 1438 i 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529, z 2013 r. poz. 480, 765, 849, 1247, 1262, 1282 i 1650, z 2014 r. poz. 85, 384, 694, 1375 i 1556, z 2015 r. poz. 21, 290, 396, 1185, 1186, 1334, 1788, 1855 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 178 i 437.

- 3) istnieje podejrzenie co do zamiaru nielegalnego przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) istnieje podejrzenie związku osoby ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym, lub
- 5) osoba mogła uczestniczyć w szkoleniu terrorystycznym.

2. Organ, który pobrał obraz linii papilarnych lub utrwalił wizerunek twarzy, przekazuje Komendantowi Głównemu Policji:

- 1) obraz linii papilarnych lub wizerunku twarzy;
- 2) dane osobowe osoby, której pobrano obraz linii papilarnych lub utrwalono wizerunek;
- 3) informację o podstawie prawnej pobrania obrazu linii papilarnych lub utrwalenia wizerunku.

3. Organ, który pobrał materiał biologiczny, przekazuje go do właściwego laboratorium kryminalistycznego w celu oznaczenia profilu DNA.

4. Właściwe laboratorium kryminalistyczne przekazuje Komendantowi Głównemu Policji:

- 1) oznaczony profil DNA;
- 2) dane osobowe osoby, od której pobrano materiał biologiczny;
- 3) informację o podstawie prawnej pobrania materiału biologicznego.

5. Komendant Główny Policji:

- 1) włącza przekazane obrazy, oznaczone profile DNA, dane osobowe, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i ust. 4 pkt 2 oraz informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i ust. 4 pkt 3, do baz danych Policji;
- 2) zapewnia dostęp do przekazanych obrazów, wizerunków, informacji i danych organom wymienionym w ust. 1 oraz umożliwia ich przetwarzanie i aktualizację przez te organy na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb:

- 1) pobierania obrazów linii papilarnych, materiału biologicznego oraz utrwalania wizerunku twarzy osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) przekazywania Komendantowi Głównemu Policji pobranych obrazów linii papilarnych i wizerunków twarzy oraz oznaczonych profili DNA, a także danych i informacji określonych w ust. 2 i 4

– uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego pobierania obrazów linii papilarnych, materiału biologicznego oraz utrwalania wizerunku twarzy, wiernego zobrazowania linii papilarnych, profilu DNA i wizerunków twarzy oraz niezwłocznego ich przekazania.

Art. 11. W celu realizacji zadania, o którym mowa w art. 3 ust. 1, Szef ABW może nieodpłatnie uzyskać dostęp do:

- 1) danych i informacji zgromadzonych w rejestrach publicznych i ewidencjach prowadzonych przez:
 - a) podmioty oraz służby specjalne, o których mowa w art. 5 ust. 1,
 - b) ministrów kierujących działami administracji rządowej,
 - c) Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców,
 - d) Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
 - e) Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego,
 - f) Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki,
 - g) Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
 - h) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
 - i) Komisję Nadzoru Finansowego,
 - j) Głównego Geodetę Kraju,
 - k) jednostki samorządu terytorialnego,
 - l) Prokuratora Generalnego

– oraz jednostki organizacyjne im podległe lub przez nie nadzorowane,

- 2) obrazu zdarzeń rejestrowanego przez urządzenia rejestrujące obraz umieszczone w obiektach użyteczności publicznej, przy drogach publicznych i innych miejscach publicznych oraz otrzymywać nieodpłatnie kopię zarejestrowanego zapisu tego obrazu

– z uwzględnieniem zasad i trybu określonych w art. 34 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

Art. 12. 1. W przypadku wprowadzenia w trybie art. 16 ust. 1 drugiego stopnia alarmowego lub stopnia wyższego dokonuje się sprawdzenia zabezpieczeń obiektów na obszarze objętym stopniem alarmowym. Sprawdzenie zabezpieczeń przeprowadza:

- 1) Policja – w obiektach infrastruktury krytycznej;
- 2) Żandarmeria Wojskowa – w obiektach należących do komórek i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych albo administrowanych przez te komórki i jednostki organizacyjne.

2. Szef ABW, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, może wydać Policji zalecenie szczególnego zabezpieczenia poszczególnych obiektów uwzględniające rodzaj zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

Art. 13. 1. W celu realizacji obowiązku zapewnienia telekomunikacji, o którym mowa w art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243, z późn. zm.⁵⁾), przez zapewnienie łączności, w szczególności z numerami alarmowymi, w związku z wydarzeniami, w szczególności imprezami masowymi lub zgromadzeniami, podczas których może wystąpić zdarzenie o charakterze terrorystycznym albo zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego, operator telekomunikacyjny jest uprawniony, a na żądanie ministra właściwego do spraw informatyzacji lub organu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i porządek publiczny obowiązany, do instalowania, na okres nie dłuższy niż 30 dni, także na obiektach budowlanych niezwiązanych trwale z gruntem, tymczasowych instalacji radiokomunikacyjnych wraz z antenowymi konstrukcjami wsporczymi, w szczególności stacji bazowych ruchomej sieci telekomunikacyjnej.

2. Minister właściwy do spraw informatyzacji lub organ odpowiedzialny za bezpieczeństwo i porządek publiczny, nakładając obowiązek, o którym mowa w ust. 1, bierze pod uwagę informacje operatorów telekomunikacyjnych dotyczące możliwości zabezpieczenia łączności w szczególności z numerami alarmowymi, w związku z wydarzeniami, w szczególności imprezami masowymi lub zgromadzeniami, podczas których może wystąpić zdarzenie o charakterze terrorystycznym albo zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego, oraz przewidywane koszty instalowania tymczasowych instalacji radiokomunikacyjnych wraz z antenowymi konstrukcjami wsporczymi, w szczególności stacji bazowych ruchomej sieci telekomunikacyjnej.

3. Instalowanie tymczasowych instalacji, o których mowa w ust. 1, nie wymaga pozwolenia na budowę, o którym mowa w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290), lub zgłoszenia, o którym mowa w art. 30 ust. 1 tej ustawy.

4. Przystąpienie do eksploatacji instalacji, o których mowa w ust. 1, jest możliwe po doręczeniu właściwemu organowi ochrony środowiska zgłoszenia, o którym mowa w art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, 831 i 903), wraz z wynikami pomiarów, o których mowa w art. 122a ust. 1 tej ustawy, potwierdzającymi utrzymywanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych.

5. Na rzecz operatora telekomunikacyjnego, który instaluje tymczasową instalację, nieruchomości można obciążyć służebnością polegającą na tym, że może on zainstalować tymczasową instalację i korzystać w okresie, o którym mowa w ust. 1, z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń, o których mowa w ust. 1.

6. Jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności, o której mowa w ust. 5, operator telekomunikacyjny składa wniosek do właściwego miejscowo starosty o ustanowienie służebności.

7. Starosta, w drodze decyzji administracyjnej, zobowiązuje do ustanowienia służebności na okres, o którym mowa w ust. 1. Starosta wydaje decyzję nie później niż w terminie 7 dni, licząc od dnia złożenia wniosku.

8. Decyzji, o której mowa w ust. 7, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

9. Służebność wygasa najpóźniej z upływem okresu, o którym mowa w ust. 1.

10. Po wygaśnięciu służebności na operatorze telekomunikacyjnym ciąży obowiązek usunięcia tymczasowej instalacji.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 827 i 1198, z 2015 r. poz. 1069, 1893 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 147, 542 i 903.

11. Z tytułu służebności oraz za szkody powstałe w wyniku zajęcia nieruchomości przysługuje odszkodowanie w wysokości uzgodnionej między właścicielem, użytkownikiem wieczystym lub osobą, której przysługują inne prawa rzeczowe do nieruchomości, a operatorem telekomunikacyjnym, któremu udostępniono nieruchomość. Jeżeli do uzgodnienia nie dojdzie w terminie 30 dni, licząc od dnia, w którym upłynął termin udostępnienia nieruchomości, starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej wszczyna postępowanie w sprawie ustalenia odszkodowania.

12. Organem wyższego stopnia w sprawie decyzji, o której mowa w ust. 7, jest wojewoda.

Art. 14. 1. Podmioty i służby specjalne, o których mowa w art. 5 ust. 1, w porozumieniu z Szefem ABW, mogą oddelegować pracowników lub funkcjonariuszy jednostek i organów im podległych lub przez nich nadzorowanych, a także żołnierzy wyznaczonych na stanowiska służbowe w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego albo Służbie Wywiadu Wojskowego do pracy lub służby w ABW w celu realizacji zadania, o którym mowa w art. 3 ust. 1, na zasadach określonych w porozumieniu zawartym między kierownikiem podmiotu oddelegowującego a Szefem ABW.

2. Do oddelegowania pracowników do pracy w ABW nie stosuje się art. 42 § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.⁶⁾).

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki i tryb oddelegowania pracownika, funkcjonariusza lub żołnierza, a także miejsce oraz charakter i zakres zadań służbowych wykonywanych przez oddelegowanego pracownika, funkcjonariusza lub żołnierza,
- 2) sposób wypłacania uposażenia albo wynagrodzenia i innych świadczeń pieniężnych przysługujących oddelegowanemu pracownikowi, funkcjonariuszowi albo żołnierzowi, z uwzględnieniem podziału na uposażenie albo wynagrodzenie i należności wypłacane przez ABW oraz jednostkę organizacyjną, z której pracownik, funkcjonariusz albo żołnierz został oddelegowany

– uwzględniając potrzebę efektywnego organizowania wykonywania obowiązków służbowych przez oddelegowanych pracowników, funkcjonariuszy i żołnierzy.

Rozdział 3

Stopnie alarmowe

Art. 15. 1. W przypadku zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym albo w przypadku wystąpienia takiego zdarzenia można wprowadzić jeden z czterech stopni alarmowych:

- 1) pierwszy stopień alarmowy (stopień ALFA);
- 2) drugi stopień alarmowy (stopień BRAVO);
- 3) trzeci stopień alarmowy (stopień CHARLIE);
- 4) czwarty stopień alarmowy (stopień DELTA).

2. W przypadku zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym dotyczącego systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej lub systemów teleinformatycznych wchodzących w skład infrastruktury krytycznej albo w przypadku wystąpienia takiego zdarzenia można wprowadzić jeden z czterech stopni alarmowych CRP:

- 1) pierwszy stopień alarmowy CRP (stopień ALFA–CRP);
- 2) drugi stopień alarmowy CRP (stopień BRAVO–CRP);
- 3) trzeci stopień alarmowy CRP (stopień CHARLIE–CRP);
- 4) czwarty stopień alarmowy CRP (stopień DELTA–CRP).

3. Pierwszy stopień, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1, można wprowadzić w przypadku uzyskania informacji o możliwości wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym, którego rodzaj i zakres jest trudny do przewidzenia.

4. Drugi stopień, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 oraz w ust. 2 pkt 2, można wprowadzić w przypadku zaistnienia zwiększonego i przewidywalnego zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym, jednak konkretny cel ataku nie został zidentyfikowany.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1662, z 2015 r. poz. 1066, 1220, 1224, 1240, 1268 i 1735 oraz z 2016 r. poz. 868.

5. Trzeci stopień, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, można wprowadzić w przypadku:

- 1) wystąpienia zdarzenia potwierdzającego prawdopodobny cel ataku o charakterze terrorystycznym, godzącego w:
 - a) bezpieczeństwo lub porządek publiczny albo
 - b) bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej, albo
 - c) bezpieczeństwo innego państwa lub organizacji międzynarodowej oraz stwarzającego potencjalne zagrożenie dla Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) uzyskania wiarygodnych i potwierdzonych informacji o planowanym zdarzeniu o charakterze terrorystycznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) uzyskania wiarygodnych i potwierdzonych informacji o planowanym zdarzeniu o charakterze terrorystycznym, którego skutki mogą dotyczyć obywateli polskich przebywających za granicą lub instytucji polskich albo polskiej infrastruktury mieszczących się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Czwarty stopień, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 oraz w ust. 2 pkt 4, można wprowadzić w przypadku:

- 1) wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym powodującego zagrożenie:
 - a) bezpieczeństwa lub porządku publicznego albo
 - b) bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, albo
 - c) bezpieczeństwa innego państwa lub organizacji międzynarodowej oraz stwarzającego zagrożenie dla Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 2) gdy uzyskane informacje wskazują na zaawansowaną fazę przygotowań do zdarzenia o charakterze terrorystycznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) gdy uzyskane informacje wskazują na zaawansowaną fazę przygotowań do zdarzenia o charakterze terrorystycznym, które ma być wymierzone w obywateli polskich przebywających za granicą lub w instytucje polskie albo polską infrastrukturę mieszczące się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a zebrane informacje wskazują jednocześnie na nieuchronność takiego zdarzenia.

7. Wyższy albo niższy stopień alarmowy i stopień alarmowy CRP mogą być wprowadzone z pominięciem stopni pośrednich.

8. Stopnie wymienione w ust. 1 i 2 mogą być wprowadzane rozdzielnie lub łącznie.

9. W przypadku wprowadzenia różnych stopni alarmowych i różnych stopni alarmowych CRP należy wykonać zadania przewidziane dla stopnia wyższego.

10. Stopnie alarmowe i stopnie alarmowe CRP odwołuje się niezwłocznie po minimalizacji zagrożenia lub skutków zdarzenia będącego przesłanką do ich wprowadzenia.

Art. 16. 1. Stopnie alarmowe lub stopnie alarmowe CRP wprowadza, zmienia i odwołuje, w drodze zarządzenia, w zależności od rodzaju zagrożenia zdarzeniem o charakterze terrorystycznym, Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Szefa ABW, a w przypadkach niecierpiących zwłoki – minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Szefa ABW, informując o tym niezwłocznie Prezesa Rady Ministrów:

- 1) na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) na obszarze jednej lub kilku jednostek podziału terytorialnego kraju;
- 3) na obszarze określonym w sposób inny niż przez odniesienie do jednostek podziału terytorialnego kraju;
- 4) dla określonych obiektów jednostek organizacyjnych administracji publicznej, prokuratury, sądów lub innych obiektów infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej;
- 5) w przypadku gdy skutki zdarzenia o charakterze terrorystycznym mogą dotyczyć obywateli polskich przebywających za granicą Rzeczypospolitej Polskiej lub instytucji polskich albo polskiej infrastruktury mieszczących się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej innych niż placówki zagraniczne Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. poz. 1403, z późn. zm.⁷⁾).

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. poz. 2703, z 2006 r. poz. 1217, 1218 i 1600, z 2008 r. poz. 1505, z 2009 r. poz. 1277, z 2015 r. poz. 1220 i 1274 oraz z 2016 r. poz. 34.

2. Stopnie alarmowe lub stopnie alarmowe CRP wprowadza, zmienia i odwołuje, w drodze zarządzenia, w zależności od rodzaju zagrożenia zdarzeniem o charakterze terrorystycznym, Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych i Szefa Agencji Wywiadu, a w przypadkach niecierpiących zwłoki – minister właściwy do spraw zagranicznych, po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Wywiadu, informując o tym niezwłocznie Prezesa Rady Ministrów:

- 1) dla określonych placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej;
- 2) w odniesieniu do systemów teleinformatycznych ministra właściwego do spraw zagranicznych.

3. Prezes Rady Ministrów niezwłocznie informuje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o wprowadzeniu, zmianie lub odwołaniu stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP.

4. Wprowadzenie stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP stanowi podstawę do realizacji przez organy administracji publicznej oraz kierowników służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego:

- 1) przedsięwzięć określonych przepisami wydanymi na podstawie ust. 5 albo 6, wynikających z ich kompetencji ustawowych;
- 2) przedsięwzięć i procedur zarządzania kryzysowego, jeżeli zostały przewidziane dla danego stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP w związku z wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym i nie zostały określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 albo 6.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres przedsięwzięć wykonywanych w ramach kompetencji ustawowych przez organy administracji publicznej oraz kierowników służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w poszczególnych stopniach alarmowych wprowadzanych w trybie ust. 1 i stopniach alarmowych CRP, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawności przepływu informacji oraz minimalizacji skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym.

6. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres przedsięwzięć wykonywanych przez kierowników placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej w poszczególnych stopniach alarmowych lub stopniach alarmowych CRP wprowadzanych w trybie ust. 2, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawności przepływu informacji oraz minimalizacji skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym.

Art. 17. 1. W przypadku wprowadzenia stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP w trybie art. 16 ust. 1 Szef ABW powołuje sztab koordynacyjny, w skład którego wchodzi przedstawiciele wyznaczeni przez służby specjalne oraz podmioty, o których mowa w art. 5 ust. 1.

2. Szef ABW może powołać do udziału w pracach sztabu koordynacyjnego, w zależności od rodzaju zdarzenia o charakterze terrorystycznym, przedstawiciele innych organów, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2, oraz przedstawiciela Prokuratora Generalnego, wyznaczonych przez te organy.

3. Do zadań sztabu koordynacyjnego należy rekomendowanie zmiany lub odwołania stopnia alarmowego oraz form i zakresu współdziałania służb i organów wchodzących w skład sztabu koordynacyjnego i biorących udział w jego pracach.

Rozdział 4

Działania antyterrorystyczne na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, w tym działania kontrterrorystyczne

Art. 18. Kierującym działaniami antyterrorystycznymi podejmowanymi przez właściwe służby lub organy w ramach ich ustawowych zadań na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, zwanym dalej „kierującym działaniami”, jest:

- 1) wyznaczony przez Komendanta Głównego Policji, a w przypadkach niecierpiących zwłoki – przez właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Policji funkcjonariusz Policji, w szczególności w przypadku obecności na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym innych służb i organów;
- 2) wyznaczony przez Ministra Obrony Narodowej, a w przypadkach niecierpiących zwłoki – przez Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej żołnierz Żandarmerii Wojskowej, w przypadku zdarzenia o charakterze terrorystycznym na obszarach lub w obiektach należących do komórek i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych albo administrowanych przez te komórki i jednostki organizacyjne.

Art. 19. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych, we współpracy z Ministrem Koordynatorem Służb Specjalnych, jeżeli został powołany, koordynuje działania właściwych służb i organów w przypadku zdarzenia o charakterze terrorystycznym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wymierzonego przeciwko obywatelom lub mieniu Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem zdarzeń, o których mowa w ust. 2.

2. Minister Obrony Narodowej, we współpracy z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, koordynuje działania właściwych służb i organów w przypadku zdarzenia o charakterze terrorystycznym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wymierzonego przeciwko personelowi lub mieniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wykonując zadanie, o którym mowa w ust. 1 albo 2, minister właściwy do spraw zagranicznych albo Minister Obrony Narodowej może w szczególności żądać od właściwych służb i organów przedstawienia informacji, sprawozdań i wariantów proponowanych rozwiązań, a także konsultowania z nim podejmowanych działań.

Art. 20. 1. Jeżeli jest to uzasadnione sytuacją na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, kierujący działaniami, mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa osób i mienia, może, w zakresie oraz na czas niezbędny do skutecznego prowadzenia działań antyterrorystycznych:

- 1) zarządzić ewakuację osób lub mienia z miejsca zdarzenia o charakterze terrorystycznym i z jego otoczenia do wskazanego miejsca, obiektu lub obszaru;
- 2) wstrzymać albo ograniczyć ruch pieszych, a także wprowadzić zakaz przebywania osób postronnych w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym i w jego pobliżu;
- 3) wstrzymać albo ograniczyć ruch pojazdów w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub w jego otoczeniu, a także kursowanie środków publicznego transportu zbiorowego w porozumieniu z organem kierującym ruchem tych środków transportu albo skierować pojazd w określone miejsce;
- 4) zażądać od organu kierującego ruchem kolejowym wstrzymania albo ograniczenia ruchu kolejowego w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub w jego otoczeniu albo zatrzymania pojazdu kolejowego lub skierowania go w określone miejsce;
- 5) zażądać od organu kierującego ruchem jednostek pływających wstrzymania albo ograniczenia ruchu jednostek pływających w porcie lub akwenu będącym miejscem zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub akwenu sąsiadującym z nimi albo zatrzymania jednostki pływającej lub skierowania jej w określone miejsce;
- 6) zażądać od organu kierującego ruchem lotniczym wstrzymania albo ograniczenia ruchu lotniczego na lotnisku będącym miejscem zdarzenia o charakterze terrorystycznym;
- 7) żądać nieodpłatnego korzystania z nieruchomości lub nieodpłatnego przejścia do używania ruchomości, w tym środków transportu, a także przedmiotów i urządzeń, koniecznych do przeprowadzenia działań kontrterrorystycznych;
- 8) żądać udzielenia pomocy od instytucji, organizacji, przedsiębiorców i osób fizycznych lub wydawać im polecenia inne niż określone w pkt 1–7, zmierzające do minimalizacji lub usunięcia skutków zdarzenia o charakterze terrorystycznym, zapobieżenia powstaniu kolejnych zdarzeń o charakterze terrorystycznym lub wykrycia i ujęcia osób odpowiedzialnych za spowodowanie tych zdarzeń.

2. Instytucje, organizacje, przedsiębiorcy i osoby fizyczne są obowiązani wykonać skierowane do nich polecenia i żądania kierującego działaniami wymienione w ust. 1.

3. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone wykorzystaniem uprawnień określonych w ust. 1 pkt 7 i 8 na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380 i 585).

Art. 21. 1. Po wprowadzeniu trzeciego lub czwartego stopnia alarmowego minister właściwy do spraw wewnętrznych, z inicjatywy własnej albo na wniosek Szefa ABW lub Komendanta Głównego Policji, może zarządzić zakaz odbywania zgromadzeń lub imprez masowych na obszarze lub w obiekcie objętym stopniem alarmowym, na czas obowiązywania tego stopnia, jeżeli jest to konieczne dla ochrony życia i zdrowia ludzi lub bezpieczeństwa publicznego, o czym niezwłocznie informuje Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, którzy przekazują tę informację odpowiednio posłom i senatorom.

2. Niezwłocznie po ogłoszeniu zarządzenia, o którym mowa w ust. 1:

- 1) organ gminy wydaje decyzję o zakazie zgromadzenia albo o rozwiązaniu zgromadzenia, w trybie określonym odpowiednio w art. 15 albo art. 20 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. poz. 1485),

2) wojewoda, w drodze decyzji administracyjnej, wprowadza zakaz przeprowadzenia imprezy masowej lub przerywa imprezę masową, w trybie określonym odpowiednio w art. 34 albo art. 34a ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2139)

– w odniesieniu do wszystkich zgromadzeń oraz imprez masowych w czasie obowiązywania stopnia alarmowego i na obszarze jego obowiązywania w części objętej właściwością miejscową organu administracji publicznej.

3. Od decyzji wydanych przez właściwe organy administracji publicznej na podstawie ust. 2 przysługują odpowiednie środki odwoławcze określone w przepisach ustaw wymienionych w ust. 2.

Art. 22. 1. W przypadku wprowadzenia trzeciego lub czwartego stopnia alarmowego w trybie art. 16 ust. 1, jeżeli użycie oddziałów i pododdziałów Policji okaże się niewystarczające lub może okazać się niewystarczające, do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji mogą być użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, stosownie do ich przygotowania specjalistycznego, posiadanego sprzętu i uzbrojenia oraz zaistniałych potrzeb.

2. Przygotowanie do użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności rozpoczęcie planowania, pozyskiwania informacji i współpracy z organami administracji publicznej, może nastąpić po wprowadzeniu trzeciego lub czwartego stopnia alarmowego i przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 3.

3. Decyzję o użyciu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej niepodlegającą ogłoszeniu, w przypadkach, o których mowa w ust. 1, wydaje Minister Obrony Narodowej, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych określający zakres i formę pomocy. Minister Obrony Narodowej informuje niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów o wydaniu decyzji.

4. Decyzja, o której mowa w ust. 3, określa:

- 1) skład oddziałów i pododdziałów, które mają być użyte do pomocy, oraz ich zadania i liczebność;
- 2) obszar, na jakim oddziały i pododdziały, które mają być użyte do pomocy, będą wykonywały zadania oraz czas ich wykonywania;
- 3) ewentualne ograniczenia dotyczące użycia posiadanych środków własnych będących w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów, które mają być użyte do pomocy.

5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może wydać postanowienie o zmianie lub uchyleniu decyzji, o której mowa w ust. 3.

6. Oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej użyte do pomocy oddziałom lub pododdziałom Policji mogą użyć i wykorzystać środki przymusu bezpośredniego i broń palną na zasadach przewidzianych dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej.

7. Oddziały i pododdziały Wojsk Specjalnych użyte do pomocy oddziałom lub pododdziałom Policji mogą użyć i wykorzystać w działaniach kontrterrorystycznych środki przymusu bezpośredniego i broń palną w sposób przewidziany w art. 3 ust. 2a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.⁸⁾), z zastrzeżeniem dopuszczalności użycia broni palnej w przypadkach określonych w art. 23 ust. 1.

8. Oddziały lub pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej użyte do pomocy oddziałom lub pododdziałom Policji pozostają w systemie dowodzenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Organem koordynującym działania podejmowane przez oddziały i pododdziały Policji oraz oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku, o którym mowa w ust. 1, jest:

- 1) właściwy miejscowo komendant wojewódzki Policji – w przypadku działań podejmowanych przez oddziały i pododdziały Policji oraz oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze jednego województwa;
- 2) Komendant Główny Policji – w przypadku działań podejmowanych przez oddziały i pododdziały Policji oraz oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze większym niż jedno województwo.

10. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób organizacji współdziałania oddziałów i pododdziałów Policji z oddziałami i pododdziałami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, mając na uwadze ochronę wymienianych informacji oraz zakres logistycznego wsparcia.

Art. 23. 1. W ramach działań kontrterrorystycznych, jeżeli jest to niezbędne do przeciwdziałania bezpośredniemu, bezprawnemu, gwałtownemu zamachowi na życie lub zdrowie człowieka lub do uwolnienia zakładnika, a użycie broni

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1220, 1224, 1830, 2183 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 178.

palnej w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę jest niewystarczające i przeciwdziałanie takiemu zamachowi lub uwolnienie zakładnika w inny sposób nie jest możliwe, dopuszcza się, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zdarzenia o charakterze terrorystycznym oraz możliwości działań kontrterrorystycznych, użycie broni palnej przeciwko osobie dokonującej zamachu albo biorącej lub przetrzymującej zakładnika, którego skutkiem może być śmierć lub bezpośrednio zagrożenie życia lub zdrowia tej osoby, zwane dalej „specjalnym użyciem broni”.

2. Specjalne użycie broni odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628 i 1165 oraz z 2014 r. poz. 24 i 1199), z zastrzeżeniem odrębności przewidzianych w niniejszym artykule oraz w art. 22 ust. 7.

3. Do specjalnego użycia broni nie stosuje się przepisów art. 7 ust. 1 i art. 48 ustawy, o której mowa w ust. 2.

4. Specjalne użycie broni może być dokonane przez funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, żołnierzy Żandarmerii Wojskowej lub żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wchodzących w skład grupy wykonującej działania kontrterrorystyczne, zwanej dalej „grupą kontrterrorystyczną”.

5. Decyzję o dopuszczalności specjalnego użycia broni może podjąć oraz cofnąć kierujący działaniami. Kierujący działaniami niezwłocznie przekazuje decyzję dowódcy grupy kontrterrorystycznej oraz informuje o podjętej decyzji organ wyznaczający kierującego działaniami.

6. Po otrzymaniu decyzji o dopuszczalności specjalnego użycia broni dowódca grupy kontrterrorystycznej może wydać rozkaz specjalnego użycia broni przez funkcjonariuszy lub żołnierzy grupy kontrterrorystycznej, określając cel i sposób specjalnego użycia broni.

7. Specjalne użycie broni dokumentuje dowódca grupy kontrterrorystycznej, który niezwłocznie po zakończeniu działań kontrterrorystycznych sporządza, stosując odpowiednio art. 54 ust. 1 i 2 ustawy, o której mowa w ust. 2, protokół specjalnego użycia broni i przekazuje go kierującemu działaniami.

Art. 24. 1. Działania antyterrorystyczne na zasadach określonych w ustawie, mogą być prowadzone również poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, na akwenach w polskiej strefie odpowiedzialności SAR, zgodnie z Międzynarodową konwencją o poszukiwaniu i ratownictwie morskim, sporządzoną w Hamburgu dnia 27 kwietnia 1979 r. (Dz. U. z 1988 r. poz. 184 i 185).

2. Służby ratownicze prowadzą w zakresie swoich kompetencji działania w polskiej strefie odpowiedzialności SAR zmierzające do usunięcia skutków zdarzenia o charakterze terrorystycznym i w tym zakresie współdziałają ze sobą oraz ze służbami prowadzącymi działania antyterrorystyczne.

Rozdział 5

Przepisy szczególne dotyczące postępowania przygotowawczego

Art. 25. 1. W przypadku podejrzenia lub usiłowania popełnienia albo przygotowania przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w celu wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzewanej, a także w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym, prokurator może postanowić o:

- 1) przeprowadzeniu przeszukania pomieszczeń i innych miejsc znajdujących się na wskazanym w postanowieniu obszarze,
- 2) zatrzymaniu osoby podejrzewanej

– jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że osoba podejrzewana lub wymienione rzeczy na tym obszarze się znajdują.

2. W celu znalezienia rzeczy wymienionych w ust. 1 można też dokonać przeszukania znajdujących się na wskazanym w postanowieniu obszarze osób, ich odzieży i podręcznych przedmiotów.

3. Przeszukania i zatrzymania, o których mowa w ust. 1 i 2, można dokonać o każdej porze doby.

4. Postanowienie prokuratora należy okazać osobie, u której przeszukanie ma być przeprowadzone.

5. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym artykule do przeszukania i zatrzymania stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

Art. 26. 1. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, jeżeli wymaga tego dobro postępowania przygotowawczego, postanowienie o przedstawieniu zarzutów można sporządzić na podstawie informacji uzyskanych w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych, w tym czynności, o których mowa w art. 9.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sąd, na wniosek prokuratora, może zastosować tymczasowe aresztowanie na okres nieprzekraczający 14 dni. Samoistną przesłanką zastosowania tymczasowego aresztowania jest uprawdopodobnienie popełnienia, usiłowania lub przygotowania do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

3. Tymczasowe aresztowanie można przedłużyć na zasadach określonych w art. 263 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

4. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym artykule do tymczasowego aresztowania stosuje się przepisy rozdziału 28 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach

Art. 27. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) prowadzenie działań kontrterrorystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904);”;
- 2) w art. 18:
 - a) w ust. 1:
 - pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) zagrożenia przestępstwem o charakterze terrorystycznym mogącym skutkować niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uczestników wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym lub religijnym, w tym zgromadzeń lub imprez masowych”;
 - część wspólna otrzymuje brzmienie:
„– jeżeli użycie oddziałów lub pododdziałów Policji okaże się lub może okazać się niewystarczające, do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji mogą być użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „Siłami Zbrojnymi”.”;
 - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może być udzielona również w formie prowadzonego samodzielnie przez oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych przeciwdziałania zagrożeniu, w przypadku gdy oddziały i pododdziały Policji nie dysponują możliwościami skutecznego przeciwdziałania tym zagrożeniom.”;
- 3) w art. 18a ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, jeżeli siły Policji są niewystarczające lub mogą okazać się niewystarczające do wykonania ich zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych uzgodniony z Ministrem Obrony Narodowej, może zarządzić użycie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej do udzielenia pomocy Policji.”;
- 4) w art. 18b ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego, jeżeli użycie Policji okaże się niewystarczające lub może okazać się niewystarczające, minister właściwy do spraw wewnętrznych może zarządzić użycie funkcjonariuszy Straży Granicznej do udzielenia pomocy Policji.”;
- 5) w art. 18c ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1 niniejszej ustawy lub w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić zastosowanie przez Policję urządzeń uniemożliwiających telekomunikację na określonym obszarze, przez czas niezbędny do wyeliminowania zagrożenia lub jego skutków, z uwzględnieniem konieczności minimalizacji skutków braku możliwości korzystania z usług telekomunikacyjnych.”;

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 529, 1045, 1066, 1217, 1268, 1890, 2023 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 147, 437, 669 i 862.

6) w art. 20:

a) po ust. 2ab dodaje się ust. 2ac w brzmieniu:

„2ac. Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe, o osobach, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, także bez wiedzy i zgody tych osób, a także udostępnić i przekazuje te informacje uprawnionym służbom, organom lub podmiotom na zasadach i w trybie określonym w tej ustawie.”,

b) w ust. 2b wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Informacje, o których mowa w ust. 1, 2a, 2aa–2ac, dotyczą osób o których mowa w ust. 2 i 2ac i mogą obejmować:”,

c) ust. 19 otrzymuje brzmienie:

„19. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb gromadzenia, sposoby przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, o których mowa w ust. 2a, 2aa–2ac, w zbiorach danych, rodzaje służb policyjnych uprawnionych do korzystania z tych zbiorów, wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych oraz sposób oceny danych pod kątem ich przydatności w prowadzonych postępowaniach, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem i przesłanki zaniechania zbierania określonych rodzajów informacji, a w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2aa i 2ab, uwzględniając konieczność dostosowania się do wymogów określonych przez organy innych państw lub przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnych – INTERPOL wskazane w ust. 2aa w związku z pobieraniem lub uzyskiwaniem tych informacji.”.

Art. 28. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 930 i 1336) w art. 16:

1) w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zarządzić czasowe zawieszenie lub ograniczenie ruchu na określonych przejściach granicznych, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa publicznego albo ochronę przed zagrożeniem życia lub zdrowia ludzi, a także zapobieganie szerzeniu się epidemii chorób zwierząt.”;

2) po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:

„3b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może wydać decyzję o czasowym, nie dłuższym niż 7 dni, zawieszeniu lub ograniczeniu ruchu na określonych przejściach granicznych, w przypadku wprowadzenia drugiego lub wyższego stopnia alarmowego, o którym mowa w art. 15 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904). Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.”.

Art. 29. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1402, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9e ust. 10a otrzymuje brzmienie:

„10a. Komendant Główny Straży Granicznej albo komendant oddziału Straży Granicznej może upoważnić swojego zastępcę do składania wniosków, o których mowa odpowiednio w ust. 1, 4, 9 i 10, lub do zarządzania kontroli operacyjnej w trybie ust. 4.”;

2) w art. 9f po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1, pojawią się nowe okoliczności istotne dla sprawdzenia uzyskanych wcześniej, wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, Komendant Główny Straży Granicznej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1, a komendant oddziału Straży Granicznej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5, może, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, zarządzić kontynuowanie czynności przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 4.”;

3) w art. 11d ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego oraz w strefie nadgranicznej, jeżeli siły Straży Granicznej są niewystarczające lub mogą okazać się niewystarczające do wykonania ich zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub uzasadnia to stopień zagrożenia, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych uzgodniony

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1822, z 2015 r. poz. 529, 1045, 1066, 1217, 1268, 1322, 1336, 1607, 1642, 1830, 1890, 2023 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 147, 437, 615 i 669.

z Ministrem Obrony Narodowej, może zarządzić użycie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej do udzielenia pomocy Straży Granicznej.”.

Art. 30. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 191 i 298) w art. 14:

1) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Krajowy system ratowniczo-gaśniczy w ramach posiadanych sił i środków współpracuje z właściwymi organami i podmiotami podczas zdarzeń nadzwyczajnych wywołanych zagrożeniem czynnikiem biologicznym, w tym podczas zdarzeń o charakterze terrorystycznym.”;

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółową organizację krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w szczególności w zakresie:

- 1) funkcjonowania na obszarze powiatu, województwa i kraju,
- 2) walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi,
- 3) ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego i medycznego,
- 4) dysponowania do działań ratowniczych,
- 5) kierowania działaniem ratowniczym,
- 6) współpracy, o której mowa w ust. 1a,
- 7) prowadzenia dokumentacji zdarzeń określonych w art. 2 pkt 2 oraz dokumentacji funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego,
- 8) organizacji odwołów operacyjnych,
- 9) organizacji stanowisk kierowania

– mając na uwadze potrzebę zapewnienia optymalnej skuteczności działań ratowniczych.”.

Art. 31. W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909, 1338 i 1695) w art. 7 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przepisu, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do terenów, dla których miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie sporządza się.”.

Art. 32. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. poz. 553, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 117 uchyla się § 2;

2) w art. 118 uchyla się § 3;

3) po art. 126b dodaje się art. 126c w brzmieniu:

„Art. 126c. § 1. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 117, art. 118 lub art. 120, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 2. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 118a § 1 lub § 2, art. 122 lub art. 123, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 124 § 1 lub art. 125, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”;

4) po art. 224a dodaje się art. 224b w brzmieniu:

„Art. 224b. W razie skazania za przestępstwo określone w art. 224a sąd orzeka:

1) niewiązkę na rzecz Skarbu Państwa w wysokości co najmniej 10 000 zł oraz

2) świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 w wysokości co najmniej 10 000 zł.”;

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. poz. 840, z 1999 r. poz. 729 i 931, z 2000 r. poz. 548, 1027 i 1216, z 2001 r. poz. 1071, z 2003 r. poz. 1061, 1142, 1750, 1935 i 2255, z 2004 r. poz. 219, 626, 889 i 2426, z 2005 r. poz. 732, 757, 1109, 1363, 1479 i 1493, z 2006 r. poz. 1409, 1592 i 1648, z 2007 r. poz. 589, 850, 859 i 1378, z 2008 r. poz. 560, 782, 1056, 1080 i 1344, z 2009 r. poz. 504, 533, 1317, 1323, 1474, 1540 i 1589, z 2010 r. poz. 46, 227, 229, 625, 626, 842, 857, 1018, 1021, 1228, 1474 i 1602, z 2011 r. poz. 78, 130, 202, 245, 381, 549, 678, 767, 964, 1135, 1280, 1381 i 1431, z 2012 r. poz. 611, z 2013 r. poz. 849, 905, 1036 i 1247, z 2014 r. poz. 538, z 2015 r. poz. 396, 541, 1549, 1707 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 189, 428, 437 i 862.

5) w art. 255a dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Tej samej karze podlega, kto w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym uczestniczy w szkoleniu mogącym umożliwić popełnienie takiego przestępstwa.”;

6) po art. 259 dodaje się art. 259a i art. 259b w brzmieniu:

„Art. 259a. Kto przekracza granicę Rzeczypospolitej Polskiej w celu popełnienia na terytorium innego państwa przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub przestępstwa określonego w art. 255a lub art. 258 § 2 lub 4,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 259b. Na wniosek prokuratora sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może warunkowo zawiesić jej wykonanie w stosunku do sprawcy przestępstwa określonego w art. 259a, który dobrowolnie odstąpił od:

- 1) popełnienia na terytorium innego państwa przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub przestępstwa określonego w art. 255a lub art. 258 § 2 lub 4 i ujawnił przed organem powołanym do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności popełnienia czynu lub zapobiegł popełnieniu zamierzonego przestępstwa;
- 2) pomocnictwa innym osobom w popełnieniu przestępstwa określonego w art. 259a i ujawnił przed organem powołanym do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności popełnienia czynu, w szczególności informacje o osobach, które popełniły przestępstwa określone w art. 259a.”.

Art. 33. W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1099, z 2015 r. poz. 1505 oraz z 2016 r. poz. 65) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w ust. 2 w pkt 4 w lit. d kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.”;

2) w art. 7:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kierownik jednostki, który bezpośrednio zarządza obszarami, obiektami i urządzeniami umieszczonymi w ewidencji, o której mowa w art. 5 ust. 5, albo upoważniona przez niego osoba są obowiązani uzgadniać plan ochrony tych obszarów, obiektów i urządzeń z właściwym terytorialnie komendantem wojewódzkim Policji, a w zakresie zagrożeń o charakterze terrorystycznym, z właściwym terytorialnie dyrektorem delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.”,

b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zawierać analizę stanu potencjalnych zagrożeń, w tym zagrożeń o charakterze terrorystycznym, i aktualnego stanu bezpieczeństwa jednostki;”;

3) w art. 36 w ust. 1 w pkt 5 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) w granicach chronionych obiektów i obszarów – w przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i pkt 2 oraz art. 47 pkt 3, 6 i 7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, z wyłączeniem przypadków przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachów, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c tej ustawy.”.

Art. 34. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128, z późn. zm.¹²⁾) w art. 105 w ust. 1 w pkt 2 w lit. y średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. z w brzmieniu:

„z) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w trybie i na zasadach określonych w art. 34a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147, 437 i 904);”.

Art. 35. W ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 719 i 831) w art. 54 w ust. 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w trybie i na zasadach określonych w art. 34a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147, 437 i 904);”.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 559, 978, 1166, 1223, 1260, 1311, 1348, 1357, 1513, 1634, 1830, 1844, 1854, 1864 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 615.

Art. 36. W ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2016 r. poz. 552) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 14 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”;

- 2) w art. 128 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, pkt 3 lit. a i pkt 4 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, strażnicy Straży Marszałkowskiej mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”.

Art. 37. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 96, 147, 178 i 437) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) prowadzenie działań antyterrorystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904) na obszarach lub w obiektach należących do komórek i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych albo administrowanych przez te komórki i jednostki organizacyjne;”;

- 2) w art. 17 w ust. 1 po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych prowadzonych na podstawie ustawy – także dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;”;

- 3) w art. 31 ust. 10a otrzymuje brzmienie:

„10a. Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej albo komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej może upoważnić swojego zastępcę do składania wniosków, o których mowa odpowiednio w ust. 1, 4, 9 i 10, lub do zarządzania kontroli operacyjnej w trybie ust. 4.”;

- 4) w art. 42 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 pkt 1–3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”.

Art. 38. W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147 i 437) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie zagrożeń godzących w bezpieczeństwo, istotnych z punktu widzenia ciągłości funkcjonowania państwa systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej lub systemu sieci teleinformatycznych objętych jednolitym wykazem obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, a także systemów teleinformatycznych właścicieli i posiadaczy obiektów, instalacji lub urządzeń infrastruktury krytycznej, o których mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1166, z 2015 r. poz. 1485 oraz z 2016 r. poz. 266);”;

- 2) w art. 6 w ust. 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) rozpoznawanie, przeciwdziałanie i zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym wymierzonym przeciwko obywatelom lub mieniu Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, z wyłączeniem zdarzeń o charakterze terrorystycznym wymierzonych przeciwko personelowi lub mieniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;”;

- 3) po art. 22a dodaje się art. 22b w brzmieniu:

„Art. 22b. 1. Jeżeli informacje lub materiały uzyskane przez ABW podczas realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1:

1) wskazują na popełnienie przestępstwa szpiegostwa albo

2) uprawdopodobniają działalność zmierzającą do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym

– Szef ABW może, w przypadku gdy jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa państwa, odstąpić od obowiązku zawiadomienia właściwego prokuratora o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia tego przestępstwa oraz osobie, która według uzyskanych przez ABW informacji lub materiałów może być jego sprawcą.

2. Szef ABW może odstąpić od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, w przypadku gdy sprawca przestępstwa szpiegostwa albo podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym świadomie i dobrowolnie:

- 1) ujawnił wszelkie okoliczności popełnionego czynu lub prowadzonej działalności;
- 2) zobowiązał się do podjęcia tajnej współpracy z ABW.

3. Szef ABW może odstąpić od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego oraz ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych, jeżeli został powołany.

4. Odstąpienie od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, dotyczy funkcjonariuszy publicznych wykonujących czynności w postępowaniu określonym w niniejszym artykule.

5. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym:

- 1) popełnił umyślne przestępstwo przeciwko życiu albo inne przestępstwo umyślne, którego skutkiem jest śmierć człowieka, ciężki uszczerbek na zdrowiu, albo
- 2) współdziałał w popełnieniu takiego przestępstwa lub usiłował je popełnić albo
- 3) nakłaniał inną osobę do popełnienia czynu zabronionego, o którym mowa w pkt 1.

6. W przypadku gdy sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym, mimo podjęcia tajnej współpracy z ABW, prowadzi nadal działalność na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z warunkami tej współpracy albo popełnił jedno z przestępstw, o których mowa w ust. 5, lub współdziałał w popełnieniu takiego przestępstwa albo nakłaniał do jego popełnienia, Szef ABW powiadamia o tym właściwego prokuratora.

7. Szef ABW powiadamia właściwego prokuratora także w przypadku, gdy zostanie ujawnione, że sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym, który podjął tajną współpracę z ABW, świadomie nie ujawnił wszelkich okoliczności czynu lub działalności, o których mowa w ust. 1.

8. W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia osoby, o której mowa w ust. 1, lub osób przez nią wskazanych Szef ABW stosuje wobec tej osoby lub osób przez nią wskazanych odpowiednie do zagrożenia środki ochronne, a także zapewnia niezbędne środki pomocy, w tym, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, także pomoc finansową. Przepisy art. 35 ust. 3 i art. 36 stosuje się odpowiednio.

9. Szef ABW cofa ochronę lub pomoc w przypadku:

- 1) umyślnego naruszania przez osobę objętą ochroną lub pomocą, o której mowa w ust. 8, zasad albo zaleceń w zakresie tej ochrony lub pomocy;
- 2) zaistnienia co najmniej jednej z okoliczności, o których mowa w ust. 5–7.

10. W razie cofnięcia ochrony lub pomocy w przypadkach, o których mowa w ust. 9, sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym jest obowiązany do zwrotu Szeftowi ABW równowartości świadczeń otrzymanych w ramach pomocy, a także zwrotu dokumentów określonych w art. 35 ust. 3, jeżeli zostały mu wydane. Przepis stosuje się odpowiednio do osób chronionych, o których mowa w ust. 8.”;

- 4) w art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a, b i lit. c tiret pierwsze oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a i pkt 3–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz ABW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”;

- 5) w art. 26 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, 6 i 7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz AW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”;

- 6) po art. 32 dodaje się art. 32a–32e w brzmieniu:

„Art. 32a. 1. W celu zapobiegania i przeciwdziałania oraz zwalczania zdarzeń o charakterze terrorystycznym dotyczących istotnych z punktu widzenia ciągłości funkcjonowania państwa systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej lub sieci teleinformatycznych objętych jednolitym wykazem obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, a także systemów teleinformatycznych właścicieli, posiadaczy samoistnych i zależnych obiektów, instalacji lub urządzeń infrastruktury krytycznej, o których mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, lub danych przetwarzanych w tych systemach oraz zapobiegania i wykrywania przestępstw o charakterze terrorystycznym w tym obszarze oraz ścigania ich sprawców ABW może przeprowadzać ocenę bezpieczeństwa tych systemów teleinformatycznych, zwaną dalej „oceną bezpieczeństwa”.

2. Oceny bezpieczeństwa są przeprowadzane zgodnie z rocznym planem przeprowadzania ocen bezpieczeństwa, opracowywanym w terminie do 30 września roku poprzedzającego przez Szefa ABW w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji. W uzasadnionych przypadkach ocena bezpieczeństwa może zostać przeprowadzona z pominięciem planu.

3. ABW informuje podmiot zarządzający systemem teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 1, o włączeniu tego systemu do rocznego planu przeprowadzania ocen bezpieczeństwa.

4. Ocena bezpieczeństwa polega na przeprowadzeniu testów bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego w celu identyfikacji podatności, przez które rozumie się słabość zasobu lub zabezpieczenia systemu teleinformatycznego, która może zostać wykorzystana przez zagrożenie, wpływających na integralność, poufność, rozliczalność i dostępność tego systemu.

5. Ocena bezpieczeństwa powinna być prowadzona z uwzględnieniem zasady minimalizacji zakłócenia pracy systemu teleinformatycznego lub ograniczenia jego dostępności i nie może prowadzić do nieodwracalnego zniszczenia danych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym podlegającym tej ocenie.

6. W celu minimalizacji negatywnych następstw oceny bezpieczeństwa ABW uzgadnia z podmiotem, o którym mowa w ust. 1, ramowe warunki przeprowadzania tej oceny, w szczególności datę rozpoczęcia, harmonogram oraz zakres i rodzaj przeprowadzanych w ramach oceny bezpieczeństwa testów bezpieczeństwa.

7. ABW może wytwarzać lub pozyskiwać urządzenia lub programy komputerowe, o których mowa w art. 269b Kodeksu karnego, oraz ich używać w celu określenia podatności ocenianego systemu na możliwość popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 165 § 1 pkt 4, art. 267 § 3, art. 268a § 1 albo § 2 w związku z § 1, art. 269 § 2 albo art. 269a Kodeksu karnego.

8. Używając urządzeń lub programów komputerowych, o których mowa w ust. 7, ABW może uzyskać dostęp do informacji dla niej nieprzeznaczonej, przełamując albo omijając elektroniczne, magnetyczne, informatyczne lub inne szczególne jej zabezpieczenie, lub może uzyskać dostęp do całości lub części systemu teleinformatycznego.

9. Informacje uzyskane przez ABW w wyniku przeprowadzania oceny bezpieczeństwa stanowią tajemnicę prawnie chronioną i nie mogą być wykorzystane do realizacji innych zadań ustawowych ABW oraz podlegają one niezwłocznemu, komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu.

10. Po przeprowadzeniu oceny bezpieczeństwa ABW sporządza i przekazuje podmiotowi, którego system podlegał ocenie bezpieczeństwa, raport zawierający podsumowanie przeprowadzonych w ramach oceny bezpieczeństwa czynności oraz wskazanie wykrytych podatności systemu teleinformatycznego.

11. Jeżeli wykryta podatność może wystąpić w innych systemach teleinformatycznych, ABW informuje niezwłocznie ministra właściwego do spraw informatyzacji o wykrytej podatności oraz o możliwości jej wystąpienia w innych systemach teleinformatycznych.

12. Szef ABW określi, w drodze zarządzenia, rodzaje dokonywanych w ramach oceny bezpieczeństwa testów bezpieczeństwa, uwzględniając potrzebę kompletności dokonywanej oceny bezpieczeństwa.

13. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób niszczenia przez Szefa ABW materiałów zawierających informacje, o których mowa w ust. 9, a także wzory niezbędnych druków, mając na uwadze rodzaj materiałów podlegających zniszczeniu.

14. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki przeprowadzania oceny bezpieczeństwa, mając na uwadze określenie czynności niezbędnych do jej przeprowadzenia, w tym dokonywanie uzgodnień, o których mowa w ust. 6.

Art. 32b. 1. W przypadku powzięcia informacji o wystąpieniu zdarzenia o charakterze terrorystycznym dotyczącego systemów lub danych, o których mowa w art. 32a ust. 1, Szef ABW może żądać od podmiotów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2a, przedstawienia informacji o budowie, funkcjonowaniu oraz zasadach eksploatacji posiadanych systemów teleinformatycznych, w tym informacji obejmujących hasła komputerowe, kody dostępu i inne dane umożliwiające dostęp do systemu oraz ich używanie, w celu zapobiegania, reagowania na zdarzenia o charakterze terrorystycznym dotyczące systemów lub danych, o których mowa w art. 32a ust. 1, a także zapobiegania i wykrywania przestępstw o charakterze terrorystycznym w tym obszarze oraz ścigania ich sprawców.

2. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie funkcjonariuszom ABW prowadzącym w danym postępowaniu czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad tymi czynnościami.

3. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisu ust. 2 na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 32c. 1. W celu zapobiegania, przeciwdziałania i wykrywania przestępstw o charakterze terrorystycznym oraz ścigania ich sprawców sąd, na pisemny wniosek Szefa ABW, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora

Generalnego, w drodze postanowienia, może zarządzić zablokowanie przez usługodawcę świadczącego usługi drogą elektroniczną dostępności w systemie teleinformatycznym określonych danych informatycznych mających związek ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym lub określonych usług teleinformatycznych służących lub wykorzystywanych do spowodowania zdarzenia o charakterze terrorystycznym, zwane dalej „blokadą dostępności”.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania blokady dostępności.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje Sąd Okręgowy w Warszawie.

4. W przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłaby ona spowodować zdarzenie o charakterze terrorystycznym, Szef ABW, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może zarządzić blokadę dostępności, zwracając się jednocześnie do sądu, o którym mowa w ust. 3, z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie.

5. Usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną jest obowiązany do natychmiastowego dokonania czynności określonych w postanowieniu sądu lub przekazanym mu żądaniu Szefa ABW.

6. Wniosek Szefa ABW, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać w szczególności:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis zdarzenia o charakterze terrorystycznym z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę blokady dostępności;
- 4) szczegółowe określenie rodzaju danych informatycznych lub usług teleinformatycznych mających podlegać zablokowaniu;
- 5) dane pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie blokada dostępności, ze wskazaniem sposobu jej stosowania;
- 6) cel i czas prowadzonej blokady dostępności.

7. Blokadę dostępności zarządza się na okres nie dłuższy niż 30 dni. Sąd, o którym mowa w ust. 3, może, na piśmie wniosek Szefa ABW, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu blokady dostępności na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny jej zarządzenia.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 4 i 7, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 i 6. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, 4 i 7, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wniosek.

9. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 4 i 7, sąd rozpoznaje jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznawaniem tych wniosków powinny być realizowane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i Szef ABW.

10. Na postanowienia sądu, o których mowa w ust. 1, 4 i 7, przysługuje zażalenie Szefowi ABW i Prokuratorowi Generalnemu. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

11. Blokady dostępności zaprzestaje się w przypadku:

- 1) nieudzielenia przez sąd, w terminie 5 dni od złożenia wniosku w trybie ust. 4, zgody na zarządzenie przez Szefa ABW blokady dostępności;
- 2) nieudzielenia przez sąd zgody na przedłużenie blokady dostępności w trybie ust. 7;
- 3) upływu okresu, na który blokada dostępności została wprowadzona.

12. Sąd, Prokurator Generalny oraz Szef ABW prowadzą w formie elektronicznej, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, rejestry postanowień, pisemnych zgód, zarządzeń i wniosków dotyczących blokady dostępności.

13. O zastosowaniu blokady dostępności Szef ABW powiadamia ministra właściwego do spraw informatyzacji, jeżeli usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

14. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania blokady dostępności oraz przechowywania i przekazywania postanowień, pisemnych zgód, zarządzeń i wniosków, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów.

Art. 32d. 1. Szef ABW prowadzi rejestr zdarzeń naruszających bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2a.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane obejmujące:

- 1) identyfikację podmiotu, na rzecz którego działa system teleinformatyczny, oraz dane administratora systemu;

- 2) datę i czas wykrycia naruszenia bezpieczeństwa systemu oraz prawdopodobną początkową datę i czas naruszenia bezpieczeństwa systemu;
- 3) identyfikację źródła zdarzenia naruszającego bezpieczeństwo systemu;
- 4) opis stwierdzonego zdarzenia naruszającego bezpieczeństwo systemu oraz sposób działania podmiotu powodującego naruszenie bezpieczeństwa;
- 5) opis szkód w systemie powstałych lub mogących powstać wskutek zdarzenia naruszającego bezpieczeństwo systemu.

3. Dane, o których mowa w ust. 2, przekazuje Szefowi ABW administrator systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2a, niezwłocznie po wykryciu zdarzenia naruszającego bezpieczeństwo tego systemu.

4. Dane z rejestru są udostępniane ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji.

Art. 32e. 1. Szef ABW przeprowadza analizę zdarzeń naruszających bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych i wydaje podmiotom, o których mowa w art. 32d ust. 3, rekomendacje zmierzające do podniesienia poziomu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych w celu zapewnienia ich integralności, poufności, rozliczalności i dostępności, zwane dalej „rekomendacjami”.

2. Podmioty, o których mowa w art. 32d ust. 3, mogą wnieść do Szefa ABW zastrzeżenia do rekomendowanych sposobów podniesienia poziomu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych z uwagi na negatywny wpływ rekomendowanych działań na funkcjonalność systemu lub powstanie nowych podatności, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania rekomendacji.

3. Szef ABW odnosi się do zastrzeżeń otrzymanych w trybie ust. 2 niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania i podtrzymuje rekomendacje lub przekazuje zmienione rekomendacje.

4. Podmioty, którym Szef ABW przekazał rekomendacje, w terminie miesiąca od dnia ich otrzymania informują Szefa ABW o sposobie i zakresie ich uwzględnienia.

5. Nieuwzględnienie rekomendacji stanowi podstawę do wystąpienia przez Szefa ABW do organu sprawującego nadzór nad podmiotem, o którym mowa w ust. 4, z informacją o nieuwzględnieniu rekomendacji lub z wnioskiem o podjęcie działań mających na celu wykonanie rekomendacji.”;

- 7) w art. 34 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Administrator zbioru danych, o którym mowa w ust. 2, udostępni Szefowi ABW w drodze teletransmisji informacje zgromadzone w zbiorach danych bez konieczności każdorazowego przedstawiania imiennego upoważnienia wydanego przez Szefa ABW, okazywanego przez funkcjonariusza ABW wraz z legitymacją służbową, o których mowa w ust. 2, jeżeli jednostka organizacyjna ABW będąca odbiorcą informacji spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiada zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) specyfika lub zakres wykonywanych zadań uzasadnia takie udostępnienie.”;

- 8) po art. 34 dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. 1. W zakresie swojej właściwości ABW, jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom określonym w art. 5 ust. 1 pkt 2 lub ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, może korzystać z przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, świadczenia usług płatniczych lub zawieranych z uczestnikami funduszy inwestycyjnych, a w szczególności z przetwarzanych przez uprawnione podmioty danych osób, które zawarły takie umowy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do:

- 1) podmiotów wykonujących działalność na podstawie ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 719, 831 i 904);
- 2) podmiotów wykonujących działalność ubezpieczeniową;

- 3) podmiotów wykonujących działalność w zakresie obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94, z późn. zm.¹³⁾);
- 4) instytucji obowiązanych i podmiotów świadczących usługi finansowe w rozumieniu ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2016 r. poz. 299 i 615);
- 5) podmiotów wykonujących działalność z zakresu usług płatniczych na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 873 i 1916 oraz z 2015 r. poz. 1764, 1830 i 1893);
- 6) funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych wykonujących działalność na podstawie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 157, z późn. zm.¹⁴⁾);
- 7) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

3. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, oraz informacje związane z przekazywaniem tych informacji i danych podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie funkcjonariuszom ABW prowadzącym w danym postępowaniu czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad tymi czynnościami. Akta postępowań zawierające te informacje i dane udostępnia się również sądom i prokuratorom, jeżeli następuje to w celu ścigania karnego.

4. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, udostępnia się na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek Szefa ABW przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, zawiera:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji i danych;
- 4) wskazanie podmiotu, którego informacje i dane dotyczą;
- 5) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych;
- 6) rodzaj i zakres informacji i danych.

6. Po rozpatrzeniu wniosku Sąd Okręgowy w Warszawie, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych, o których mowa w ust. 1, określając ich rodzaj, zakres oraz podmiot zobowiązany do ich udostępnienia, albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji i danych. Przepis art. 27 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

7. Szefowi ABW na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie, o którym mowa w ust. 6, przysługuje zażalenie.

8. W przypadku wyrażenia przez Sąd Okręgowy w Warszawie zgody na udostępnienie informacji i danych, o których mowa w ust. 1, Szef ABW pisemnie informuje podmiot, o którym mowa w ust. 5 pkt 5, o wydaniu przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowienia, wskazując jego datę i sygnaturę, oraz o rodzaju i zakresie informacji i danych, które mają być udostępnione, podmiocie, którego informacje i dane dotyczą, oraz o osobie funkcjonariusza ABW upoważnionego do ich odbioru.

9. W terminie do 120 dni od dnia przekazania informacji i danych, o których mowa w ust. 1, Szef ABW informuje podmiot, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, o postanowieniu Sądu Okręgowego w Warszawie wyrażającym zgodę na udostępnienie informacji i danych.

10. Sąd Okręgowy w Warszawie, na wniosek Szefa ABW, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może odroczyć, w drodze postanowienia, na czas oznaczony, z możliwością dalszego przedłużania, obowiązek, o którym mowa w ust. 9, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że poinformowanie podmiotu, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, może zaszkodzić wynikom podjętych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepis art. 27 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

11. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 9 lub 10, zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze, podmiot, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, jest powiadamiany o postanowieniu Sądu Okręgowego w Warszawie o udostępnieniu informacji i danych przez prokuratora lub, na jego polecenie, przez Szefa ABW przed zamknięciem postępowania przygotowawczego albo niezwłocznie po jego umorzeniu.

12. Jeżeli informacje i dane, o których mowa w ust. 1, nie dostarczyły podstaw do wszczęcia postępowania przygotowawczego, Szef ABW niezwłocznie pisemnie zawiadamia o tym podmiot, o którym mowa w ust. 5 pkt 5.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 586, z 2015 r. poz. 73, 978, 1045, 1223, 1260, 1348, 1505, 1513, 1634, 1844 i 1890 oraz z 2016 r. poz. 65 i 615.

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 73, 978, 1260, 1357, 1634 i 1844 oraz z 2016 r. poz. 615.

13. Materiały zgromadzone w trybie, o którym mowa w ust. 1–10, niestanowiące informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa, podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef ABW.

14. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisu ust. 3 na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

15. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposoby przetwarzania danych i informacji, o których mowa w ust. 1, w zbiorach danych, rodzaje jednostek organizacyjnych ABW uprawnionych do korzystania z tych zbiorów oraz wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem.”;

9) w art. 43:

a) w ust. 2 w pkt 6 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) zniszczenia, unieruchomienia lub przejęcia kontroli lotu bezzałogowego statku powietrznego, w tym modelu latającego”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 4, 6 i 7, mogą być wykonywane również w miejscu bezpośrednio sąsiadującym z chronionymi urządzeniami, obszarami lub obiektami, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia ich bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa przebywających w nich osób.”;

10) w art. 44 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiadająca obywatelstwo polskie;”;

11) w art. 60:

a) w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) utraty obywatelstwa polskiego.”;

b) w ust. 2 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) nabycia obywatelstwa innego państwa.”.

Art. 39. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 605) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 126 dodaje się art. 126a w brzmieniu:

„Art. 126a. 1. Bezzałogowy statek powietrzny, w tym model latający, może zostać zniszczony, unieruchomiony albo nad jego lotem może zostać przejęta kontrola, w przypadku gdy:

1) przebieg lotu lub działanie bezzałogowego statku powietrznego:

a) zagraża życiu lub zdrowiu osoby,

b) stwarza zagrożenie dla chronionych obiektów, urządzeń lub obszarów,

c) zakłóca przebieg imprezy masowej albo zagraża bezpieczeństwu jej uczestników,

d) stwarza uzasadnione podejrzenie, że może zostać użyty jako środek ataku terrorystycznego;

2) bezzałogowy statek powietrzny wykonuje lot w przestrzeni powietrznej w części, w której wprowadzono ograniczenia lotów albo znajdującej się nad terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w której lot statku powietrznego jest zakazany od poziomu terenu do określonej wysokości.

2. Do zniszczenia lub unieruchomienia bezzałogowego statku powietrznego albo przejęcia kontroli nad jego lotem w przypadku, o którym mowa w:

1) ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d – są uprawnieni funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Celnej i Służby Więziennej, strażnicy Straży Marszałkowskiej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej i Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracownicy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych,

2) ust. 1 pkt 1 lit. c – są uprawnieni funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, żołnierze Żandarmerii Wojskowej oraz pracownicy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych,

3) ust. 1 pkt 2 – są uprawnieni żołnierze Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

– na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”;

2) w art. 186b:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Zarządzający lotniskiem realizuje zadania w zakresie ochrony stref ogólnodostępnych lotniska we współpracy ze służbami ochrony działającymi na terenie lotniska.”,

b) po ust. 9 dodaje się ust. 9a w brzmieniu:

„9a. Straż Graniczna, w celu realizacji swoich zadań, jest uprawniona do korzystania z systemów rejestrujących obraz umieszczonych na terenie portu lotniczego i zapisów z tych systemów. Kopie zapisu udostępnione Straży Granicznej przez zarządzającego lotniskiem, niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego, postępowania w sprawach o wykroczenia, postępowania dyscyplinarnego lub mogących być wykorzystanymi w postępowaniu w ramach czynności wyjaśniających albo dowodów mających znaczenie dla toczących się takich postępowań Straż Graniczna przechowuje przez okres nie dłuższy jednak niż 30 dni, licząc od dnia udostępnienia, a następnie niszczy.”.

Art. 40. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inwestycja celu publicznego jest lokalizowana na podstawie planu miejscowego, a w przypadku jego braku – w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Warunek, o którym mowa w art. 61 ust. 1 pkt 4, stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem art. 61 ust. 2a.”,

b) po ust. 2b dodaje się ust. 2c w brzmieniu:

„2c. Inwestor realizujący inwestycję celu publicznego, o której mowa w ust. 2, może wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa albo ochroną granicy państwowej.”;

2) w art. 61 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przepisów ust. 1 pkt 1–4 nie stosuje się do inwestycji celu publicznego w przypadkach uzasadnionych potrzebami obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony granicy państwowej.”.

Art. 41. W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1414, z późn. zm.¹⁵⁾) w art. 22:

1) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Biurze Bezpieczeństwa Narodowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury,”;

2) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Zgoda żołnierza zawodowego na pełnienie służby na stanowisku służbowym prokuratora do spraw wojskowych albo w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego nie jest wymagana.”.

Art. 42. W ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 157, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 281 w ust. 1 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jeżeli jest to konieczne do skutecznego zapobieżenia popełnieniu przestępstwa, jego wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, na zasadach i w trybie określonych w art. 34a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147, 437 i 904);”;

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1822, z 2015 r. poz. 1066, 1217, 1268 i 1830 oraz z 2016 r. poz. 178 i 308.

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 73, 978, 1260, 1357, 1634 i 1844 oraz z 2016 r. poz. 615.

2) w art. 282 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, organom podatkowym, organom Służby Celnej lub organom kontroli skarbowej – w zakresie, trybie i na warunkach określonych w odrębnych ustawach;”.

Art. 43. W ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243, z późn. zm.¹⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 60a dodaje się art. 60b w brzmieniu:

„Art. 60b. 1. Abonent, z wyłączeniem abonenta korzystającego z publicznie dostępnych usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatu publicznego lub przez wybranie numeru dostępu do sieci dostawcy usług oraz abonenta usług przedpłaconych polegających na rozpowszechnianiu lub rozprowadzaniu programów telewizyjnych drogą naziemną, kablową lub satelitarną, podaje dostawcy usług następujące dane:

- 1) w przypadku abonenta będącego osobą fizyczną:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL, jeżeli go posiada, albo nazwę, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, a w przypadku cudzoziemca, który nie jest obywatelem państwa członkowskiego albo Konfederacji Szwajcarskiej – numer paszportu lub karty pobytu;
- 2) w przypadku abonenta niebędącego osobą fizyczną:
 - a) nazwę,
 - b) numer identyfikacyjny REGON lub NIP lub numer w Krajowym Rejestrze Sądowym albo ewidencji działalności gospodarczej, lub innym właściwym rejestrze.

2. Abonent podaje dane, o których mowa w ust. 1, przy zawieraniu umowy w formie pisemnej lub elektronicznej. Abonent będący stroną umowy o świadczenie usług przedpłaconych w publicznej sieci telekomunikacyjnej podaje dane, o których mowa w ust. 1, dostawcy usług. Dane mogą być podane również drogą elektroniczną albo w inny sposób określony przez dostawcę tych usług.

3. Dostawca usług rozpoczyna świadczenie usług telekomunikacyjnych:

- 1) nie wcześniej niż po potwierdzeniu zgodności podanych przez abonenta danych z danymi określonymi w ust. 1:
 - a) pkt 1, zawartymi w dokumencie potwierdzającym tożsamość abonenta będącego osobą fizyczną,
 - b) pkt 2, zawartymi we właściwym rejestrze albo
- 2) po podaniu przez abonenta danych określonych w ust. 1 i potwierdzeniu ich drogą elektroniczną przy wykorzystaniu:
 - a) środków identyfikacji elektronicznej służących do uwierzytelniania w systemie teleinformatycznym banku krajowego,
 - b) danych weryfikowanych za pomocą bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu,
 - c) środków identyfikacji elektronicznej służących do uwierzytelniania w systemie teleinformatycznym dostawcy usług telekomunikacyjnych, jeżeli dane abonenta zostały już zweryfikowane w związku z inną umową,
 - d) środków identyfikacji elektronicznej służących do uwierzytelniania w systemie teleinformatycznym, który spełnia wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 20a ust. 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114 oraz z 2016 r. poz. 352).

4. Potwierdzenia, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, dostawca usług może dokonać również za pośrednictwem osoby trzeciej działającej w imieniu dostawcy usług.

5. Minister właściwy do spraw informatyzacji wskaże, w drodze obwieszczenia, systemy teleinformatyczne zapewniające wiarygodność i autoryzację ich użytkownika, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. d.”;

2) w art. 179 po ust. 9 dodaje się ust. 9a w brzmieniu:

„9a. Prezes UKE udostępnia uprawnionym podmiotom informacje o przeniesionych numerach zawarte w bazie danych, o której mowa w art. 71 ust. 4, na zasadach i w trybie określonych w przepisach odrębnych. Przepis ust. 4b stosuje się odpowiednio.”.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 827 i 1198, z 2015 r. poz. 1069, 1893 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 147, 542 i 903.

Art. 44. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94, z późn. zm.¹⁸⁾) w art. 149 po pkt 8a dodaje się pkt 8b w brzmieniu:

„8b) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w trybie i na zasadach określonych w art. 34a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147, 437 i 904);”.

Art. 45. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2014 r. poz. 253, z późn. zm.¹⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w ust. 1:

a) w pkt 1 lit. g otrzymuje brzmienie:

„g) innych niż określone w lit. a–f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność;”.

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) rozpoznawanie, zapobieganie oraz wykrywanie zdarzeń oraz przestępstw o charakterze terrorystycznym godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON;”.

2) w art. 6 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) rozpoznawanie, przeciwdziałanie i zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym wymierzonym przeciwko personelowi i mieniu SZ RP poza granicami państwa oraz zwalczanie skutków takich zdarzeń;”.

3) w art. 10:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. W celu realizacji współdziałania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w szczególności dla zapewnienia bezpieczeństwa i właściwej realizacji zadań SWW poza granicami państwa, w SWW mogą być tworzone zespoły zadaniowe składające się z funkcjonariuszy SWW, żołnierzy zawodowych wyznaczonych na stanowiska służbowe w SWW oraz żołnierzy pełniących służbę w oddziałach lub pododdziałach SZ RP.

1b. Żołnierze pełniący służbę w oddziałach lub pododdziałach SZ RP, wchodzący w skład zespołów zadaniowych, o których mowa w ust. 1a, wykonują polecenia i rozkazy według procedur obowiązujących w SWW. Żołnierzom tym przysługują uprawnienia, o których mowa w art. 26, art. 28 i art. 30.”.

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia niepodlegającego ogłoszeniu, sposób i tryb tworzenia zespołów zadaniowych, o których mowa w ust. 1a, oraz wyznaczania żołnierzy pełniących służbę w oddziałach lub pododdziałach SZ RP do składu takich zespołów.”.

4) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. 1. Jeżeli informacje lub materiały uzyskane przez SKW podczas realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1:

1) wskazują na popełnienie przestępstwa szpiegostwa albo

2) uprawdopodobniają działalność zmierzającą do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym

– Szef SKW może, w przypadku gdy jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa państwa, odstąpić od obowiązku zawiadomienia właściwego prokuratora o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia tego przestępstwa oraz osobie, która według uzyskanych przez SKW informacji lub materiałów może być jego sprawcą.

2. Szef SKW może odstąpić od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, w przypadku gdy sprawca przestępstwa szpiegostwa albo podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym świadomie i dobrowolnie:

1) ujawnił wszelkie okoliczności popełnionego czynu lub prowadzonej działalności;

2) zobowiązał się do podjęcia tajnej współpracy z SKW.

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 586, z 2015 r. poz. 73, 978, 1045, 1223, 1260, 1348, 1505, 1513, 1634, 1844 i 1890 oraz z 2016 r. poz. 65 i 615.

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 502 i 1055, z 2015 r. poz. 1066 i 1224 oraz z 2016 r. poz. 147 i 437.

3. Szef SKW może odstąpić od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego oraz Ministra Koordynatora Służb Specjalnych, jeżeli został powołany.

4. Odstąpienie od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, dotyczy funkcjonariuszy publicznych wykonujących czynności w postępowaniu określonym w niniejszym artykule.

5. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym:

- 1) popełnił umyślne przestępstwo przeciwko życiu albo inne przestępstwo umyślne, którego skutkiem jest śmierć człowieka, ciężki uszczerbek na zdrowiu, albo
- 2) współdziałał w popełnieniu takiego przestępstwa lub usiłował je popełnić, albo
- 3) nakłaniał inną osobę do popełnienia czynu zabronionego, o którym mowa w pkt 1.

6. W przypadku gdy sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym mimo podjęcia tajnej współpracy z SKW prowadzi nadal działalność na szkodę SZ RP lub obronności Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z warunkami tej współpracy albo popełnił jedno z przestępstw, o których mowa w ust. 5, lub współdziałał w popełnieniu takiego przestępstwa, albo nakłaniał do jego popełnienia, Szef SKW powiadamia o tym właściwego prokuratora.

7. Szef SKW powiadamia właściwego prokuratora także w przypadku, gdy zostanie ujawnione, że sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym, który podjął tajną współpracę z SKW, świadomie nie ujawnił wszelkich okoliczności czynu lub działalności, o których mowa w ust. 1.

8. W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia osoby, o której mowa w ust. 1, lub osób przez nią wskazanych Szef SKW stosuje wobec tej osoby lub osób przez nią wskazanych odpowiednie do zagrożenia środki ochronne, a także zapewnia niezbędne środki pomocy, w tym, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, także pomoc finansową. Przepisy art. 39 ust. 3 i art. 40 stosuje się odpowiednio.

9. Szef SKW cofa ochronę lub pomoc w przypadku:

- 1) umyślnego naruszania przez osobę objętą ochroną lub pomocą, o których mowa w ust. 8, zasad albo zaleceń w zakresie tej ochrony lub pomocy;
- 2) zaistnienia co najmniej jednej z okoliczności, o których mowa w ust. 5–7.

10. W razie cofnięcia ochrony lub pomocy w przypadkach, o których mowa w ust. 9, sprawca przestępstwa szpiegostwa lub podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym jest obowiązany do zwrotu Szefowi SKW równowartości świadczeń otrzymanych w ramach pomocy, a także do zwrotu dokumentów określonych w art. 39 ust. 3, jeżeli zostały mu wydane. Przepis stosuje się odpowiednio do osób chronionych, o których mowa w ust. 8.”;

- 5) w art. 30 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 4 lit. c tiret trzecie oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz SKW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”;

- 6) w art. 30a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, 6 i 7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz SWW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”.

Art. 46. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 740) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiadająca obywatelstwo polskie;”;

- 2) w art. 19:

a) w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) utraty obywatelstwa polskiego.”,

b) w ust. 2 dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) nabycia obywatelstwa innego państwa.”.

Art. 47. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1411, z późn. zm.²⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i lit. c tiret drugie oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz CBA może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”;

2) w art. 30:

a) w ust. 2 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) zniszczenia, unieruchomienia lub przejścia kontroli lotu bezzałogowego statku powietrznego, w tym modelu latającego.”;

b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 2a, 3 i 4, mogą być wykonywane również w miejscu bezpośrednio sąsiadującym z chronionymi urządzeniami, obszarami lub obiektami, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia ich bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa przebywających w nich osób.”.

Art. 48. W ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1525 oraz z 2015 r. poz. 1274) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 73 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Decyzję o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE wydaje, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Komendanta Głównego Straży Granicznej albo Komendanta Głównego Policji, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE lub miejsce ujawnienia faktu albo zdarzenia będącego podstawą wystąpienia z wnioskiem o wydalenie.”;

2) po art. 73b dodaje się art. 73c w brzmieniu:

„Art. 73c. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, wydaje decyzję o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, co do których istnieje obawa, że mogą prowadzić działalność terrorystyczną lub szpiegowską, albo podejrzewanych o popełnienie jednego z tych przestępstw.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podlega natychmiastowemu, przymusowemu wykonaniu.”.

Art. 49. W ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.²¹⁾) w art. 11 w ust. 3 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) w realizujących działania antyterrorystyczne jednostkach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych niebędących podmiotami leczniczymi;”.

Art. 50. W ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1166, z 2015 r. poz. 1485 oraz z 2016 r. poz. 266) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) zdarzeniu o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć sytuację, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904).”;

2) uchyla się art. 12a;

3) uchyla się art. 23.

²⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1822, z 2015 r. poz. 1066, 1217, 1224, 1268 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147, 437 i 615.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1245 i 1635, z 2014 r. poz. 1802, z 2015 r. poz. 1887 i 1991 oraz z 2016 r. poz. 65.

Art. 51. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 990, z późn. zm.²²⁾) w art. 66 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1, 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze wykonujący czynności związane z realizacją zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4–6, pełniący służbę w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych Służby Celnej lub funkcjonariusze upoważnieni przez Szefa Służby Celnej do wykonywania tych zadań mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystywać.”

Art. 52. W ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450, z późn. zm.²³⁾) w art. 9f w ust. 1 po pkt 24 dodaje się pkt 24a w brzmieniu:

„24a) na żądanie Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w trybie i na zasadach określonych w art. 34a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1929 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147, 437 i 904);”

Art. 53. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2016 r. poz. 713) w art. 19 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a, b i e, pkt 2, pkt 3 lit. a, pkt 5 oraz w art. 47 pkt 3, 6 i 7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystywać.”

Art. 54. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2016 r. poz. 627) w art. 106 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się do funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Więziennej i Inspekcji Transportu Drogowego oraz do kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych.”

Art. 55. W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.²⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 pkt 1a otrzymuje brzmienie:

„1a) jednostka wojskowa – jednostkę organizacyjną niebędącą jednostką budżetową, dla której podmiotem tworzącym jest Minister Obrony Narodowej, w której są udzielane świadczenia zdrowotne, realizującą zadania także poza granicami państwa na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1510);”

2) w art. 22 w ust. 4a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) procedury i standardy postępowania medycznego w podmiotach leczniczych określonych w pkt 1”;

3) w art. 40 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jednostka budżetowa i jednostka wojskowa, dla których podmiotem tworzącym jest Minister Obrony Narodowej, wykonują działalność leczniczą w zakresie czynności ratunkowych, leczenia, ewakuacji medycznej i transportu sanitarnego z wykorzystaniem pojazdów sanitarnych, statków powietrznych, etatowego i tabelarycznego sprzętu i wyposażenia medycznego, medycznych środków materiałowych oraz leków będących na wyposażeniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, na rzecz żołnierzy i personelu cywilnego, a także żołnierzy wojsk obcych i ich personelu cywilnego.”

Art. 56. W ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628 i 1165 oraz z 2014 r. poz. 24 i 1199) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 47 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) zniszczenia lub unieruchomienia bezzałogowego statku powietrznego, w przypadkach określonych w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 605 i 904).”;

²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1045, 1217, 1268, 1269, 1479, 1642, 1830, 1890 i 2023 oraz z 2016 r. poz. 147 i 669.

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 978, 1158, 1259, 1311, 1830, 1854, 1864 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 615.

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 788, 905, 1640, 1697, 1844, 1887, 1918 i 1991.

- 2) w art. 48 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Od procedury, o której mowa w ust. 1 i 2, lub jej poszczególnych elementów, w szczególności od oddania strzału ostrzegawczego, można odstąpić, jeżeli:

- 1) ich zrealizowanie groziłoby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby lub
- 2) jest to niezbędne dla zapobieżenia wystąpieniu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904), a inne środki ze względu na okoliczności mogłyby okazać się niewystarczające.”.

Art. 57. W ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650, z późn. zm.²⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 310 otrzymuje brzmienie:

„Art. 310. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje:

- 1) z urzędu – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził istnienie przesłanki uzasadniającej wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 2) na wniosek wojewody, Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, organu Służby Celnej, komendanta wojewódzkiego lub komendanta powiatowego (miejskiego) Policji – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na siedzibę organu występującego z wnioskiem albo miejsce pobytu cudzoziemca.”;

- 2) po art. 329 dodaje się art. 329a w brzmieniu:

„Art. 329a. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu dotyczącą cudzoziemca, co do którego istnieje obawa, że może prowadzić działalność terrorystyczną lub szpiegowską, albo podejrzanego o popełnienie jednego z tych przestępstw.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podlega natychmiastowemu przymusowemu wykonaniu.”;

- 3) w art. 449 w ust. 2 w pkt 16 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 17 w brzmieniu:

„17) centralnego rejestru wizowego, o którym mowa w art. 449a ust. 1.”;

- 4) w art. 449a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dane przetwarzane w centralnym rejestrze wizowym udostępnia się konsulom.”;

- 5) w art. 450 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dane przetwarzane w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 449 ust. 2 pkt 1–12, 16 i 17, udostępnia się następującym podmiotom, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.”.

Art. 58. W ustawie z dnia 18 marca 2016 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z organizacją wizyty Jego Świątobliwości Papieża Franciszka w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Świątowych Dni Młodzieży – Kraków 2016 (Dz. U. poz. 393) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11 w ust. 2 w pkt 1 w lit. k średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. l w brzmieniu:

„l) zakres zadań realizowanych w ramach wsparcia zabezpieczenia medycznego ŚDM udzielanego przez Ministra Obrony Narodowej;”;

- 2) w art. 13:

- a) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Osoby z jednostek podległych Ministrowi Obrony Narodowej wyznaczone do wsparcia zabezpieczenia medycznego ŚDM mogą udzielać pomocy medycznej także osobom innym niż wymienione w art. 40

²⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 463 i 1004, z 2015 r. poz. 1274, 1607 i 1767 oraz z 2016 r. poz. 65 i 753.

ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.²⁶⁾). Realizacja zadań odbywa się na podstawie planu i nie wymaga zawarcia umowy, o której mowa w art. 15 ust. 1.”,

b) dodaje się ust. 10 i 11 w brzmieniu:

„10. Osobom, o których mowa w ust. 9, Minister Obrony Narodowej zapewni ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody będące następstwem czynności realizowanych w ramach pomocy medycznej, o których mowa w ust. 11, albo niezgodnego z prawem zaniechania udzielania tych świadczeń.

11. Realizacja zadań zabezpieczenia medycznego ŚDM w zakresie czynności ratunkowych, leczenia, ewakuacji medycznej i transportu sanitarnego przez osoby, o których mowa w ust. 9, będzie się odbywać z wykorzystaniem pojazdów sanitarnych, statków powietrznych, etatowego i tabelarycznego sprzętu i wyposażenia medycznego, medycznych środków materiałowych oraz leków będących na wyposażeniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. Pomoc medyczna udzielana w namiocie szpitalnym przez zespół wyjazdowy z lekarzem i zespół wyjazdowy bez lekarza, lotniczy zespół ratunkowy, patrol pieszy lub patrol ruchomy lub w stałym punkcie pomocy medycznej jest dokumentowana w karcie informacyjnej KPP/MCR. Wzór karty informacyjnej KPP/MCR jest określony w załączniku do ustawy.”;

4) w art. 29 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Organizator jest obowiązany zapewnić, na potrzeby eksploatacji instalacji, o których mowa w ust. 1, nieodpłatny dostęp do przyłączy energetycznych i światłowodowych.”;

5) dodaje się załącznik do ustawy w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej ustawy.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy

Art. 59. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2a, art. 32a, art. 32d, art. 32e i art. 43 ust. 2 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 38, Szef ABW:

- 1) dokona zamówień na usługi i dostawy sprzętu technicznego, informatycznego oraz oprogramowania,
- 2) podejmie działania inwestycyjne,
- 3) zapewni obsadę etatową,
- 4) przeprowadzi szkolenia dla funkcjonariuszy ABW

– w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Szef ABW w terminie, o którym mowa w ust. 1, realizuje zadania wynikające z art. 5 ust. 1 pkt 2a, art. 32a–32e i art. 43 ust. 2 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 38, z uwzględnieniem posiadanych aktualnie zasobów osobowych i rzeczowych.

3. Roczny plan przeprowadzania ocen bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 32a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 38, Szef ABW opracuje po raz pierwszy na rok 2017.

Art. 60. 1. Do dnia 1 lutego 2017 r. abonenci usług przedpłaconych, którzy zawarli umowę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są obowiązani do podania dostawcy usług przedpłaconych danych, o których mowa w art. 60b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 43 i potwierdzenia ich w sposób, o którym mowa w art. 60b ust. 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 43.

2. Dostawca usług przedpłaconych w publicznej sieci telekomunikacyjnej zaprzestaje świadczenia tych usług abonentom, którzy:

- 1) nie podali danych określonych w art. 60b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 43 lub
- 2) których dane nie zostały potwierdzone zgodnie z art. 60b ust. 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 43.

Art. 61. Do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 5 i 6 pozostają w mocy, w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie, zadania wykonywane w ramach poszczególnych stopni alarmowych określone w wykazie, o którym mowa w art. 7 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 50.

²⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 788, 905, 1640, 1697, 1844, 1887, 1918 i 1991 oraz z 2016 r. poz. 904.

Art. 62. 1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, włączy dane przetwarzane w centralnym rejestrze wizowym prowadzonym na podstawie art. 449a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 57 do krajowego zbioru rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, o którym mowa w art. 449 ust. 2 tej ustawy, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do czasu włączenia centralnego rejestru wizowego obejmującego dane z prowadzonych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych i konsulów rejestrów, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy zmienianej w art. 57, do krajowego zbioru rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, o którym mowa w art. 449a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 57, dane przetwarzane w centralnym rejestrze wizowym udostępnia się konsulom, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz Szefowi ABW w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.

Art. 63. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 18 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 27 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 18 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 27, jednak nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 20 ust. 19 ustawy zmienianej w art. 27 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 20 ust. 19 ustawy zmienianej w art. 27, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 30 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 30, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 64. 1. W latach 2017–2026 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym niniejszej ustawy wynosi 351,9 mln zł, z tym że w poszczególnych latach limit wynosi:

- 1) 2017 r. – 91,9 mln zł;
- 2) 2018 r. – 94,2 mln zł;
- 3) 2019 r. – 23,6 mln zł;
- 4) 2020 r. – 19,6 mln zł;
- 5) 2021 r. – 19,6 mln zł;
- 6) 2022 r. – 22,6 mln zł;
- 7) 2023 r. – 20,6 mln zł;
- 8) 2024 r. – 20,6 mln zł;
- 9) 2025 r. – 19,6 mln zł;
- 10) 2026 r. – 19,6 mln zł.

2. Szef ABW nadzoruje wykorzystanie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, i dokonuje oceny wykorzystania tego limitu według stanu na koniec każdego kwartału, a w przypadku IV kwartału – według stanu na dzień 20 listopada danego roku.

3. W przypadku zagrożenia lub przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków określonego w ust. 1 oraz w przypadku gdy w okresie od początku roku kalendarzowego do dnia ostatniej oceny, o której mowa w ust. 2, część limitu rocznego przypadającego proporcjonalnie na ten okres zostanie przekroczona co najmniej o 10%, stosuje się mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym niniejszej ustawy.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest Szef ABW.

Art. 65. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 43, który wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*

Wydarzenie:..... **KARTA INFORMACYJNA KPP/MCR** Data:.....
 Nr patrolu pieszego / punktu stałego:.....

Imię:..... Nazwisko:.....
 Kraj:..... Data urodzenia:..... PŁEĆ: K M

Świadomość: **A V P U** Częstość oddechów /min: Duszność Sinica Bezdech SpO₂..... %

Tętno /min:..... Miarowe Niemiary CTK:/..... mmHg

WYWIAD / OBJAWY: **POSTĘPOWANIE:**

Podpis / pieczęć kierownika patrolu / punktu stałego

Nr namiotu / ZRM.....

PARAMETR	Czas:.....	Czas:.....
AVPU / GCS		
Częst. oddechów	/min	/min
Tętno	/min	/min
CTK		
SpO ₂		
Glikemia (mg%)		
Temperatura		

Szmerły oddechowe

 Prawidłowy
 Świsły
 Furczenia
 Trzeszczenia
 Rzężenia
 Brak
 Inny

Tony serca

 Czyste, głośnie
 Sciszone
 Brak

Jama brzuszna

 W normie
 Bol. Palpacyjna
 Brak perystalt.
 Obj. otrzewn.

Żrenice

P

 Wąska
 Prawidłowa
 Szeroka
 Reaktywna
 Niereaktywna

L

 Wąska
 Prawidłowa
 Szeroka
 Reaktywna
 Niereaktywna

Skóra

 W normie
 Mokra
 Błada
 Zimna

☐ Odsysanie ☐ NG ☐ UG ☐ LMA rozm: ☐ LT-D rozm: ☐ Intubacja rozm:	☐ Defibrylacja..... ☐ Kardiowersja..... ☐ Stymulacja..... EKG 12 odpr. ☐ Rytm zatokowy ☐ SVT ☐ VT ☐ VF ☐ Asystolia ☐ PEA ☐ AF ☐ OZW..... ☐ Dostęp IV..... ☐ Dostęp IO.....	<p>OPARZENIA</p> I°% II°% III°% <p>CIĄŻA</p> ☐ Tak ☐ Nie <p>PORÓD</p> ☐ Opatrunek ☐ Unieruchomienie ☐ Monitorowanie ☐ Cewnikowanie ☐ Inne.....	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LEK</th> <th>CZAS</th> <th>DAWKA/ DROGA PODANA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>5</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>6</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>7</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	LEK	CZAS	DAWKA/ DROGA PODANA	1			2			3			4			5			6			7		
LEK	CZAS	DAWKA/ DROGA PODANA																									
1																											
2																											
3																											
4																											
5																											
6																											
7																											

OPIS:

ROZPOZNANIE:

Podpis / pieczęć kierownika namiotu / ZRM

Kryptonim ZRM.....

Transport do:

Czynności wykonane podczas transportu: Podpis / pieczęć kierownika ZRM	Pieczęć SOR / CU / Oddz. Spec.	Podpis / pieczęć lekarza dyżurnego SOR / CU / Oddz. Spec.
	Czas przekazania pacjenta:	

Российская Федерация

О противодействии терроризму (с изменениями на 31 декабря 2014 года)

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ

ФЕДЕРАЛЬНЫЙ ЗАКОН

О противодействии терроризму

(с изменениями на 31 декабря 2014 года)

Документ с изменениями, внесенными:

[Федеральным законом от 27 июля 2006 года N 153-ФЗ](#) (Российская газета, N 165, 29.07.2006) (о порядке вступления в силу см. [статью 16 Федерального закона от 27 июля 2006 года N 153-ФЗ](#));

[Федеральным законом от 8 ноября 2008 года N 203-ФЗ](#) (Российская газета, N 232, 11.11.2008) (вступил в силу с 1 января 2009 года);

[Федеральным законом от 22 декабря 2008 года N 272-ФЗ](#) (Российская газета, N 265, 26.12.2008) (о порядке вступления в силу см. [статью 14 Федерального закона от 22 декабря 2008 года N 272-ФЗ](#));

[Федеральным законом от 30 декабря 2008 года N 321-ФЗ](#) (Российская газета, N 267, 31.12.2008);

[Федеральным законом от 27 июля 2010 года N 197-ФЗ](#) (Российская газета, N 168, 30.07.2010);

[Федеральным законом от 28 декабря 2010 года N 404-ФЗ](#) (Российская газета, N 296, 30.12.2010) (о порядке вступления в силу см. [статью 30 Федерального закона от 28 декабря 2010 года N 404-ФЗ](#));

[Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#) (Российская газета, N 95, 05.05.2011);

[Федеральным законом от 8 ноября 2011 года N 309-ФЗ](#) (Официальный интернет-портал правовой информации www.pravo.gov.ru, 10.11.2011) (о порядке вступления в силу см. [статью 12 Федерального закона от 8 ноября 2011 года N 309-ФЗ](#));

[Федеральным законом от 23 июля 2013 года N 208-ФЗ](#) (Официальный интернет-портал правовой информации www.pravo.gov.ru, 23.07.2013);

[Федеральным законом от 2 ноября 2013 года N 302-ФЗ](#) (Официальный интернет-портал правовой информации www.pravo.gov.ru, 03.11.2013);

[Федеральным законом от 5 мая 2014 года N 130-ФЗ](#) (Официальный интернет-портал правовой информации www.pravo.gov.ru, 05.05.2014);

[Федеральным законом от 28 июня 2014 года N 179-ФЗ](#) (Официальный интернет-портал правовой информации www.pravo.gov.ru, 30.06.2014);

Принят
Государственной Думой
26 февраля 2006 года

Одобрен
Советом Федерации
1 марта 2006 года

Настоящий Федеральный закон устанавливает основные принципы противодействия терроризму, правовые и организационные основы профилактики терроризма и борьбы с ним, минимизации и (или) ликвидации последствий проявлений терроризма, а также правовые и организационные основы применения Вооруженных Сил Российской Федерации в борьбе с терроризмом.

Статья 1. Правовая основа противодействия терроризму

Правовую основу противодействия терроризму составляют [Конституция Российской Федерации](#), общепризнанные принципы и нормы международного права, международные договоры Российской Федерации, настоящий Федеральный закон и другие федеральные законы, нормативные правовые акты Президента Российской Федерации, нормативные правовые акты Правительства Российской Федерации, а также принимаемые в соответствии с ними нормативные правовые акты других федеральных органов государственной власти.

Статья 2. Основные принципы противодействия терроризму

Противодействие терроризму в Российской Федерации основывается на следующих основных принципах:

- 1) обеспечение и защита основных прав и свобод человека и гражданина;
- 2) законность;
- 3) приоритет защиты прав и законных интересов лиц, подвергающихся террористической опасности;
- 4) неотвратимость наказания за осуществление террористической деятельности;
- 5) системность и комплексное использование политических, информационно-пропагандистских, социально-экономических, правовых, специальных и иных мер противодействия терроризму;

- 6) сотрудничество государства с общественными и религиозными объединениями, международными и иными организациями, гражданами в противодействии терроризму;
- 7) приоритет мер предупреждения терроризма;
- 8) единоначалие в руководстве привлекаемыми силами и средствами при проведении контртеррористических операций;
- 9) сочетание гласных и негласных методов противодействия терроризму;
- 10) конфиденциальность сведений о специальных средствах, технических приемах, тактике осуществления мероприятий по борьбе с терроризмом, а также о составе их участников;
- 11) недопустимость политических уступок террористам;
- 12) минимизация и (или) ликвидация последствий проявлений терроризма;
- 13) соразмерность мер противодействия терроризму степени террористической опасности.

Статья 3. Основные понятия

В настоящем Федеральном законе используются следующие основные понятия:

- 1) терроризм - идеология насилия и практика воздействия на принятие решения органами государственной власти, органами местного самоуправления или международными организациями, связанные с устрашением населения и (или) иными формами противоправных насильственных действий;
- 2) террористическая деятельность - деятельность, включающая в себя:
 - а) организацию, планирование, подготовку, финансирование и реализацию террористического акта;
 - б) подстрекательство к террористическому акту;
 - в) организацию незаконного вооруженного формирования, преступного сообщества (преступной организации), организованной группы для реализации террористического акта, а равно участие в такой структуре;
 - г) вербовку, вооружение, обучение и использование террористов;
 - д) информационное или иное пособничество в планировании, подготовке или реализации террористического акта;
 - е) пропаганду идей терроризма, распространение материалов или информации, призывающих к осуществлению террористической деятельности либо

обосновывающих или оправдывающих необходимость осуществления такой деятельности;

3) террористический акт - совершение взрыва, поджога или иных действий, устрашающих население и создающих опасность гибели человека, причинения значительного имущественного ущерба либо наступления иных тяжких последствий, в целях дестабилизации деятельности органов власти или международных организаций либо воздействия на принятие ими решений, а также угроза совершения указанных действий в тех же целях;

(Пункт в редакции, введенной в действие [Федеральным законом от 5 мая 2014 года N 130-ФЗ](#)).

4) противодействие терроризму - деятельность органов государственной власти и органов местного самоуправления, а также физических и юридических лиц по:

(Абзац в редакции, введенной в действие с 22 октября 2013 года [Федеральным законом от 23 июля 2013 года N 208-ФЗ](#)).

а) предупреждению терроризма, в том числе по выявлению и последующему устранению причин и условий, способствующих совершению террористических актов (профилактика терроризма);

б) выявлению, предупреждению, пресечению, раскрытию и расследованию террористического акта (борьба с терроризмом);

в) минимизации и (или) ликвидации последствий проявлений терроризма;

5) контртеррористическая операция - комплекс специальных, оперативно-боевых, войсковых и иных мероприятий с применением боевой техники, оружия и специальных средств по пресечению террористического акта, обезвреживанию террористов, обеспечению безопасности физических лиц, организаций и учреждений, а также по минимизации последствий террористического акта;

б) антитеррористическая защищенность объекта (территории) - состояние защищенности здания, строения, сооружения, иного объекта, места массового пребывания людей, препятствующее совершению террористического акта. При этом под местом массового пребывания людей понимается территория общего пользования поселения или городского округа, либо специально отведенная территория за их пределами, либо место общего пользования в здании, строении, сооружении, на ином объекте, на которых при определенных условиях может одновременно находиться более пятидесяти человек.

(Пункт дополнительно включен с 22 октября 2013 года [Федеральным законом от 23 июля 2013 года N 208-ФЗ](#))

Статья 4. Международное сотрудничество Российской Федерации в области борьбы с терроризмом

1. Российская Федерация в соответствии с международными договорами Российской Федерации сотрудничает в области противодействия терроризму с иностранными государствами, их правоохранительными органами и специальными службами, а также с международными организациями.

2. Российская Федерация, руководствуясь интересами обеспечения безопасности личности, общества и государства, преследует на своей территории лиц, обвиняемых (подозреваемых) в причастности к терроризму, в соответствии с законодательством Российской Федерации.

Статья 5. Организационные основы противодействия терроризму

1. Президент Российской Федерации:

1) определяет основные направления государственной политики в области противодействия терроризму;

2) устанавливает компетенцию федеральных органов исполнительной власти, руководство деятельностью которых он осуществляет, по борьбе с терроризмом;

3) принимает решение в установленном порядке об использовании за пределами территории Российской Федерации формирований Вооруженных Сил Российской Федерации и подразделений специального назначения для борьбы с террористической деятельностью, осуществляемой против Российской Федерации либо граждан Российской Федерации или лиц без гражданства, постоянно проживающих в Российской Федерации.

(Часть в редакции, введенной в действие с 29 июля 2006 года [Федеральным законом от 27 июля 2006 года N 153-ФЗ](#)).

2. Правительство Российской Федерации:

1) определяет компетенцию федеральных органов исполнительной власти, руководство деятельностью которых оно осуществляет, в области противодействия терроризму;

2) организует разработку и осуществление мер по предупреждению терроризма и минимизацию и (или) ликвидацию последствий проявлений терроризма;

3) организует обеспечение деятельности федеральных органов исполнительной власти, органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации и органов местного самоуправления по противодействию терроризму необходимыми силами, средствами и ресурсами;

4) устанавливает обязательные для выполнения требования к антитеррористической защищенности объектов (территорий), категории объектов (территорий), порядок

разработки указанных требований и контроля за их выполнением, порядок разработки и форму паспорта безопасности таких объектов (территорий) (за исключением объектов транспортной инфраструктуры, транспортных средств и объектов топливно-энергетического комплекса).

(Пункт дополнительно включен с 22 октября 2013 года [Федеральным законом от 23 июля 2013 года N 208-ФЗ](#))

3. Федеральные органы исполнительной власти, органы государственной власти субъектов Российской Федерации и органы местного самоуправления осуществляют противодействие терроризму в пределах своих полномочий.

3_1. Физические лица, осуществляющие предпринимательскую деятельность без образования юридического лица либо использующие принадлежащее им имущество в социальных, благотворительных, культурных, образовательных или иных общественно полезных целях, не связанных с извлечением прибыли, выполняют требования к антитеррористической защищенности объектов (территорий), используемых для осуществления указанных видов деятельности и находящихся в их собственности или принадлежащих им на ином законном основании. Юридические лица обеспечивают выполнение указанных требований в отношении объектов, находящихся в их собственности или принадлежащих им на ином законном основании.

(Часть дополнительно включена с 22 октября 2013 года [Федеральным законом от 23 июля 2013 года N 208-ФЗ](#))

4. По решению Президента Российской Федерации на федеральном уровне формируется коллегиальный орган, координирующий и организующий деятельность федеральных органов исполнительной власти, органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации и органов местного самоуправления по противодействию терроризму. Функции указанного органа реализуются в соответствии с положением о нем, утверждаемым Президентом Российской Федерации. Решения данного органа, принятые в пределах его компетенции, обязательны для исполнения государственными органами, органами местного самоуправления, организациями, должностными лицами и гражданами. В целях обеспечения координации деятельности территориальных органов федеральных органов исполнительной власти, органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации и органов местного самоуправления по профилактике терроризма, а также по минимизации и ликвидации последствий его проявлений по решению Президента Российской Федерации могут формироваться органы в составе представителей территориальных органов федеральных органов исполнительной власти, органов государственной власти субъектов Российской Федерации и иных лиц. Для реализации решений указанных органов могут издаваться акты (совместные акты) указанных органов, представители которых входят в состав соответствующего органа.

(Часть в редакции, введенной в действие с 14 ноября 2013 года [Федеральным законом от 2 ноября 2013 года N 302-ФЗ](#)).

5. В целях своевременного информирования населения о возникновении угрозы террористического акта и организации деятельности по противодействию его совершению, осуществляемой федеральными органами исполнительной власти, органами государственной власти субъектов Российской Федерации, органами

местного самоуправления и органами, формируемыми в соответствии с [частью 4 настоящей статьи](#), могут устанавливаться уровни террористической опасности, предусматривающие принятие не ограничивающих прав и свобод человека и гражданина дополнительных мер по обеспечению безопасности личности, общества и государства. Порядок установления уровней террористической опасности и содержание дополнительных мер по обеспечению безопасности личности, общества и государства определяются Президентом Российской Федерации (часть дополнительно включена с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#)).

Статья 5_1. Полномочия органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации в области противодействия терроризму

1. Высшее должностное лицо субъекта Российской Федерации (руководитель высшего исполнительного органа государственной власти субъекта Российской Федерации):

1) организует реализацию государственной политики в области противодействия терроризму на территории субъекта Российской Федерации;

2) координирует деятельность органов государственной власти субъекта Российской Федерации по профилактике терроризма, а также по минимизации и ликвидации последствий его проявлений;

3) организует деятельность сформированного в соответствии с частью 4 статьи 5 настоящего Федерального закона по решению Президента Российской Федерации органа в составе представителей территориальных органов федеральных органов исполнительной власти, органов государственной власти субъекта Российской Федерации и иных лиц.

2. Высший исполнительный орган государственной власти субъекта Российской Федерации:

1) организует разработку и реализацию мер, а также государственных программ субъекта Российской Федерации в области профилактики терроризма, минимизации и ликвидации последствий его проявлений;

2) по результатам мониторинга общественно-политических, социально-экономических и иных процессов, происходящих в субъекте Российской Федерации, принимает меры по устранению предпосылок для возникновения конфликтов, способствующих совершению террористических актов и формированию социальной базы терроризма;

3) организует в субъекте Российской Федерации принятие мер по выявлению и устранению факторов, способствующих возникновению и распространению идеологии терроризма;

4) участвует в социальной реабилитации лиц, пострадавших в результате террористического акта, совершенного на территории субъекта Российской Федерации, и лиц, участвующих в борьбе с терроризмом, и в возмещении вреда, причиненного физическим и юридическим лицам в результате террористического акта;

5) организует обучение граждан, проживающих на территории субъекта Российской Федерации, методам предупреждения угрозы террористического акта, минимизации и ликвидации последствий его проявлений;

6) организует участие органов исполнительной власти субъекта Российской Федерации и органов местного самоуправления в проведении учений в целях усиления взаимодействия указанных органов при осуществлении мер по противодействию терроризму;

7) организует выполнение юридическими и физическими лицами требований к антитеррористической защищенности объектов (территорий), находящихся в собственности субъекта Российской Федерации или в ведении органов государственной власти субъекта Российской Федерации;

8) организует поддержание в состоянии постоянной готовности к эффективному использованию сил и средств органов исполнительной власти субъекта Российской Федерации, предназначенных для минимизации и (или) ликвидации последствий проявлений терроризма;

9) организует работу по оказанию медицинской и иной помощи лицам, пострадавшим в результате террористического акта, совершенного на территории субъекта Российской Федерации, и лицам, участвующим в его пресечении, проведение аварийно-спасательных работ, восстановление нормального функционирования и экологической безопасности поврежденных или разрушенных объектов в случае совершения террористического акта на территории субъекта Российской Федерации;

10) осуществляет межрегиональное сотрудничество в целях изучения вопросов профилактики терроризма, минимизации и ликвидации последствий его проявлений. (Статья дополнительно включена [Федеральным законом от 5 мая 2014 года N 130-ФЗ](#))

Статья 6. Применение Вооруженных Сил Российской Федерации в борьбе с терроризмом

В борьбе с терроризмом Вооруженные Силы Российской Федерации могут применяться для:

- 1) пресечения полетов воздушных судов, используемых для совершения террористического акта либо захваченных террористами;
- 2) пресечения террористических актов во внутренних водах и в территориальном море Российской Федерации, на объектах морской производственной деятельности, расположенных на континентальном шельфе Российской Федерации, а также для обеспечения безопасности национального морского судоходства;
- 3) участия в проведении контртеррористической операции в порядке, предусмотренном настоящим Федеральным законом;
- 4) пресечения международной террористической деятельности за пределами территории Российской Федерации.

Статья 7. Пресечение террористических актов в воздушной среде

1. Вооруженные Силы Российской Федерации применяют оружие и боевую технику в порядке, установленном нормативными правовыми актами Российской Федерации, в целях устранения угрозы террористического акта в воздушной среде или в целях пресечения такого террористического акта.
2. В случае, если воздушное судно не реагирует на радиокоманды наземных пунктов управления прекратить нарушение правил использования воздушного пространства Российской Федерации и (или) на радиокоманды и визуальные сигналы поднятых на его перехват летательных аппаратов Вооруженных Сил Российской Федерации либо отказывается подчиниться радиокомандам и визуальным сигналам без объяснения причин, Вооруженные Силы Российской Федерации применяют оружие и боевую технику для пресечения полета указанного воздушного судна путем принуждения его к посадке. Если воздушное судно не подчиняется требованиям о посадке и существует реальная опасность гибели людей либо наступления экологической катастрофы, оружие и боевая техника применяются для пресечения полета указанного воздушного судна путем его уничтожения.
3. В случае, если имеется достоверная информация о возможном использовании воздушного судна для совершения террористического акта или о захвате воздушного судна и при этом были исчерпаны все обусловленные сложившимися обстоятельствами меры, необходимые для его посадки, и существует реальная опасность гибели людей либо наступления экологической катастрофы, Вооруженные Силы Российской Федерации применяют оружие и боевую технику для пресечения полета указанного воздушного судна путем его уничтожения.

Статья 8. Пресечение террористических актов во внутренних водах, в территориальном море, на континентальном шельфе Российской Федерации

Федерации и при обеспечении безопасности национального морского судоходства

1. Вооруженные Силы Российской Федерации применяют оружие и боевую технику в порядке, установленном нормативными правовыми актами Российской Федерации, в целях устранения угрозы террористического акта во внутренних водах, в территориальном море, на континентальном шельфе Российской Федерации и при обеспечении безопасности национального морского судоходства, в том числе в подводной среде, или в целях пресечения такого террористического акта.

2. В случае, если морские или речные суда и корабли (плавательные средства) не реагируют на команды и (или) сигналы прекратить нарушение правил использования водного пространства Российской Федерации (подводной среды) либо отказываются подчиниться требованиям об остановке, оружие военных кораблей (летательных аппаратов) Вооруженных Сил Российской Федерации применяется для принуждения к остановке плавательного средства в целях устранения угрозы террористического акта. Если плавательное средство не подчиняется требованиям об остановке и (или) невозможно принудить его к остановке и при этом были исчерпаны все обусловленные сложившимися обстоятельствами меры, необходимые для его остановки, и существует реальная опасность гибели людей либо наступления экологической катастрофы, оружие военных кораблей (летательных аппаратов) Вооруженных Сил Российской Федерации применяется для пресечения движения плавательного средства путем его уничтожения.

Статья 9. Участие Вооруженных Сил Российской Федерации в проведении контртеррористической операции

1. Подразделения и воинские части Вооруженных Сил Российской Федерации привлекаются для участия в проведении контртеррористической операции по решению руководителя контртеррористической операции в порядке, определяемом нормативными правовыми актами Российской Федерации.

2. Соединения Вооруженных Сил Российской Федерации привлекаются для участия в проведении контртеррористической операции по решению Президента Российской Федерации в порядке, определяемом нормативными правовыми актами Российской Федерации.

3. Подразделения, воинские части и соединения Вооруженных Сил Российской Федерации, привлеченные для участия в проведении контртеррористической операции, применяют боевую технику, оружие и специальные средства в соответствии с нормативными правовыми актами Российской Федерации.

Статья 10. Выполнение Вооруженными Силами Российской Федерации задач по пресечению международной террористической деятельности за пределами территории Российской Федерации

1. Вооруженные Силы Российской Федерации в соответствии с международными договорами Российской Федерации, настоящим Федеральным законом и другими федеральными законами осуществляют пресечение международной террористической деятельности за пределами территории Российской Федерации посредством:

1) применения вооружения с территории Российской Федерации против находящихся за ее пределами террористов и (или) их баз;

2) использования формирований Вооруженных Сил Российской Федерации для выполнения задач по пресечению международной террористической деятельности за пределами территории Российской Федерации.

2. Решение о применении Вооруженными Силами Российской Федерации вооружения с территории Российской Федерации против находящихся за ее пределами террористов и (или) их баз принимается Президентом Российской Федерации.

3. Решение об использовании за пределами территории Российской Федерации формирований Вооруженных Сил Российской Федерации, применяемых для выполнения задач по пресечению международной террористической деятельности (далее - формирования Вооруженных Сил Российской Федерации), принимается Президентом Российской Федерации на основании соответствующего постановления Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации.

4. Общая численность формирований Вооруженных Сил Российской Федерации, районы их действий, стоящие перед ними задачи, срок их пребывания за пределами территории Российской Федерации и порядок замены определяются Президентом Российской Федерации.

5. Часть утратила силу с 29 июля 2006 года - [Федеральный закон от 27 июля 2006 года N 153-ФЗ](#)..

6. Решение об отзыве формирований Вооруженных Сил Российской Федерации принимается Президентом Российской Федерации в случае:

1) выполнения ими поставленных задач по пресечению международной террористической деятельности;

2) нецелесообразности их дальнейшего пребывания за пределами территории Российской Федерации.

7. Президент Российской Федерации информирует Совет Федерации Федерального Собрания Российской Федерации об отзыве формирований Вооруженных Сил Российской Федерации.

8. Формирования Вооруженных Сил Российской Федерации, направляемые за пределы территории Российской Федерации, комплектуются на добровольной основе военнослужащими, проходящими военную службу по контракту. Указанные военнослужащие проходят предварительную специальную подготовку.

9. Обеспечение формирований Вооруженных Сил Российской Федерации материально-техническими средствами и предоставление входящим в их состав военнослужащим медицинского и иных видов обеспечения осуществляет Правительство Российской Федерации.

10. Для обеспечения деятельности формирований Вооруженных Сил Российской Федерации Правительство Российской Федерации по поручению Президента Российской Федерации принимает решение о направлении за пределы территории Российской Федерации на добровольной основе гражданского персонала. Правительство Российской Федерации определяет районы действий указанного персонала, стоящие перед ним задачи, срок его пребывания за пределами территории Российской Федерации, порядок замены, а также решает вопросы его обеспечения.

11. Решение об отзыве гражданского персонала, направляемого за пределы территории Российской Федерации в соответствии с [частью 10 настоящей статьи](#), принимается Президентом Российской Федерации одновременно с решением об отзыве формирований Вооруженных Сил Российской Федерации. Решение об отзыве указанного гражданского персонала принимается Президентом Российской Федерации или по его поручению Правительством Российской Федерации также в случае, если дальнейшее пребывание этого персонала за пределами территории Российской Федерации становится нецелесообразным.

Статья 11. Правовой режим контртеррористической операции

1. В целях пресечения и раскрытия террористического акта, минимизации его последствий и защиты жизненно важных интересов личности, общества и государства по решению должностного лица, принявшего в соответствии с [частью 2 статьи 12 настоящего Федерального закона](#) решение о проведении контртеррористической операции, в пределах территории ее проведения может вводиться правовой режим контртеррористической операции на период ее проведения.

2. Решение о введении правового режима контртеррористической операции (включая определение территории (перечня объектов), в пределах которой (на которых) такой режим вводится, и перечня применяемых мер и временных ограничений) и решение об отмене правового режима контртеррористической операции подлежат незамедлительному обнародованию.

3. На территории (объектах), в пределах которой (на которых) введен правовой режим контртеррористической операции, в порядке, предусмотренном законодательством Российской Федерации, на период проведения контртеррористической операции допускается применение следующих мер и временных ограничений:

1) проверка у физических лиц документов, удостоверяющих их личность, а в случае отсутствия таких документов - доставление указанных лиц в органы внутренних дел Российской Федерации (иные компетентные органы) для установления личности;

2) удаление физических лиц с отдельных участков местности и объектов, а также отбуксировка транспортных средств;

- 3) усиление охраны общественного порядка, объектов, подлежащих государственной охране, и объектов, обеспечивающих жизнедеятельность населения и функционирование транспорта, а также объектов, имеющих особую материальную, историческую, научную, художественную или культурную ценность;
- 4) ведение контроля телефонных переговоров и иной информации, передаваемой по каналам телекоммуникационных систем, а также осуществление поиска на каналах электрической связи и в почтовых отправлениях в целях выявления информации об обстоятельствах совершения террористического акта, о лицах, его подготовивших и совершивших, и в целях предупреждения совершения других террористических актов;
- 5) использование транспортных средств, принадлежащих организациям независимо от форм собственности (за исключением транспортных средств дипломатических представительств, консульских и иных учреждений иностранных государств и международных организаций), а в неотложных случаях и транспортных средств, принадлежащих физическим лицам, для доставления лиц, нуждающихся в срочной медицинской помощи, в лечебные учреждения, а также для преследования лиц, подозреваемых в совершении террористического акта, если промедление может создать реальную угрозу жизни или здоровью людей. Порядок возмещения расходов, связанных с таким использованием транспортных средств, определяется Правительством Российской Федерации;
- 6) приостановление деятельности опасных производств и организаций, в которых используются взрывчатые, радиоактивные, химически и биологически опасные вещества;
- 7) приостановление оказания услуг связи юридическим и физическим лицам или ограничение использования сетей связи и средств связи;
- 8) временное отселение физических лиц, проживающих в пределах территории, на которой введен правовой режим контртеррористической операции, в безопасные районы с обязательным предоставлением таким лицам стационарных или временных жилых помещений;
- 9) введение карантина, проведение санитарно-противоэпидемических, ветеринарных и других карантинных мероприятий;
- 10) ограничение движения транспортных средств и пешеходов на улицах, дорогах, отдельных участках местности и объектах;
- 11) беспрепятственное проникновение лиц, проводящих контртеррористическую операцию, в жилые и иные принадлежащие физическим лицам помещения и на принадлежащие им земельные участки, на территории и в помещения организаций независимо от форм собственности для осуществления мероприятий по борьбе с терроризмом;
- 12) проведение при проходе (проезде) на территорию, в пределах которой введен правовой режим контртеррористической операции, и при выходе (выезде) с указанной территории досмотра физических лиц и находящихся при них вещей, а также досмотра

транспортных средств и провозимых на них вещей, в том числе с применением технических средств;

13) ограничение или запрещение продажи оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ, специальных средств и ядовитых веществ, установление особого режима оборота лекарственных средств и препаратов, содержащих наркотические средства, психотропные или сильнодействующие вещества, этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции;

14) ограничение или приостановление частной детективной и охранной деятельности (пункт дополнительно включен с 1 января 2010 года [Федеральным законом от 22 декабря 2008 года N 272-ФЗ](#)).

4. На отдельных участках территории (объектах), в пределах которой (на которых) введен правовой режим контртеррористической операции, могут устанавливаться (вводиться) как весь комплекс мер и временных ограничений, предусмотренных [частью 3 настоящей статьи](#), так и отдельные меры и временные ограничения.

Статья 12. Условия проведения контртеррористической операции

1. Контртеррористическая операция проводится для пресечения террористического акта, если его пресечение иными силами или способами невозможно.

2. Решения о проведении контртеррористической операции и о ее прекращении принимает руководитель федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности, либо по его указанию иное должностное лицо федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности, либо руководитель территориального органа федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности, если руководителем федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности не принято иное решение.

3. В случае, если для проведения контртеррористической операции требуются значительные силы и средства и она охватывает территорию, на которой проживает значительное число людей, руководитель федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности уведомляет о введении правового режима контртеррористической операции и о территории, в пределах которой она проводится, Президента Российской Федерации, Председателя Правительства Российской Федерации, Председателя Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации, Председателя Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации, Генерального прокурора Российской Федерации и при необходимости иных должностных лиц.

Статья 13. Руководство контртеррористической операцией

1. Лицо, принявшее в соответствии с [частью 2 статьи 12 настоящего Федерального закона](#) решение о проведении контртеррористической операции, является руководителем контртеррористической операции и несет персональную ответственность за ее проведение. В период проведения контртеррористической операции ее руководитель может быть заменен только по решению руководителя федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности (часть в редакции, введенной в действие с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#)).

2. Руководитель контртеррористической операции:

1) определяет структуру и порядок работы оперативного штаба на период проведения контртеррористической операции, а также задачи и функции должностных лиц, включенных в состав оперативного штаба (пункт дополнен с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#);

2) определяет состав сил и средств, необходимых для проведения контртеррористической операции, а также принимает решение о привлечении к участию в работе оперативного штаба иных лиц;

3) отдает распоряжения оперативному штабу о подготовке расчетов и предложений по проведению контртеррористической операции;

4) в порядке, определяемом нормативными правовыми актами федерального органа исполнительной власти в области обеспечения безопасности, согласованными с федеральными органами исполнительной власти, ведающими вопросами обороны, внутренних дел, юстиции, иностранных дел, гражданской обороны, защиты населения и территорий от чрезвычайных ситуаций, обеспечения пожарной безопасности и безопасности людей на водных объектах, привлекает силы и средства этих органов, а также иных федеральных органов исполнительной власти и органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации, необходимые для проведения контртеррористической операции и минимизации последствий террористического акта;

5) определяет представителя оперативного штаба, ответственного за поддержание связи с представителями средств массовой информации и общественности;

6) определяет территорию (объекты), в пределах которой (на которых) вводится правовой режим контртеррористической операции, и устанавливает комплекс мер и временных ограничений, предусмотренных [частью 3 статьи 11 настоящего Федерального закона](#) (пункт в редакции, введенной в действие с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#);

7) отдает боевое распоряжение (боевой приказ) о применении группировки сил и средств, создаваемой в соответствии со [статьей 15 настоящего Федерального закона](#) (пункт в редакции, введенной в действие с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#);

8) реализует иные полномочия по руководству контртеррористической операцией.

Статья 14. Компетенция оперативного штаба

1. Руководитель оперативного штаба и его состав определяются в порядке, установленном Президентом Российской Федерации.

2. Оперативный штаб:

1) осуществляет сбор сведений об обстановке, обобщение, анализ и оценку информации в целях определения характера и масштаба готовящегося или совершаемого террористического акта;

2) подготавливает расчеты и предложения по проведению контртеррористической операции;

3) разрабатывает план проведения контртеррористической операции и после утверждения указанного плана организует контроль за его исполнением;

4) подготавливает боевые распоряжения (боевые приказы), другие документы, определяющие порядок подготовки и проведения контртеррористической операции, правовой режим контртеррористической операции;

5) организует взаимодействие привлекаемых для проведения контртеррористической операции сил и средств;

6) принимает другие меры по предотвращению террористического акта и минимизации его возможных последствий (пункт в редакции, введенной в действие с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#)).

Статья 15. Силы и средства, привлекаемые для проведения контртеррористической операции

1. Пресечение террористического акта осуществляется силами и средствами органов федеральной службы безопасности, а также создаваемой группировки сил и средств.

2. Для проведения контртеррористической операции по решению руководителя контртеррористической операции создается группировка сил и средств.

3. В состав группировки сил и средств могут включаться подразделения, воинские части и соединения Вооруженных Сил Российской Федерации, подразделения федеральных органов исполнительной власти, ведающих вопросами безопасности, обороны, внутренних дел, юстиции, гражданской обороны, защиты населения и территорий от чрезвычайных ситуаций, обеспечения пожарной безопасности и безопасности людей на водных объектах, и других федеральных органов

исполнительной власти, а также подразделения органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации.

4. Единое управление силами и средствами, входящими в состав группировки, включая переподчинение представителей и подразделений федеральных органов исполнительной власти, указанных в [части 3 настоящей статьи](#), осуществляет руководитель контртеррористической операции. Все военнослужащие, сотрудники и специалисты, привлекаемые для проведения контртеррористической операции, с момента начала контртеррористической операции и до ее окончания подчиняются руководителю контртеррористической операции.

5. С момента, когда руководителем контртеррористической операции отдано боевое распоряжение (боевой приказ) о применении группировки сил и средств, вмешательство любого другого лица независимо от занимаемой им должности в управление подразделениями, входящими в состав группировки сил и средств, не допускается (часть в редакции, введенной в действие с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#)).

6. Участвующие в контртеррористической операции подразделения федеральных органов исполнительной власти, указанных в [части 3 настоящей статьи](#), применяют боевую технику, оружие и специальные средства в соответствии с нормативными правовыми актами Российской Федерации.

Статья 16. Ведение переговоров в ходе контртеррористической операции

1. В целях сохранения жизни и здоровья людей возможно ведение переговоров лицами, специально уполномоченными на то руководителем контртеррористической операции.

2. При ведении переговоров с террористами не должны рассматриваться выдвигаемые ими политические требования.

Статья 17. Окончание контртеррористической операции

1. Контртеррористическая операция считается оконченной в случае, если террористический акт пресечен (прекращен) и ликвидирована угроза жизни, здоровью, имуществу и иным охраняемым законом интересам людей, находящихся на территории, в пределах которой проводилась контртеррористическая операция.

2. При наличии условий, указанных в [части 1 настоящей статьи](#), руководитель контртеррористической операции объявляет контртеррористическую операцию оконченной (часть в редакции, введенной в действие с 16 мая 2011 года [Федеральным законом от 3 мая 2011 года N 96-ФЗ](#)).

Статья 18. Возмещение вреда, причиненного в результате террористического акта

1. Государство осуществляет в порядке, установленном Правительством Российской Федерации, компенсационные выплаты физическим и юридическим лицам, которым был причинен ущерб в результате террористического акта.

(Часть в редакции, введенной в действие с 14 ноября 2013 года [Федеральным законом от 2 ноября 2013 года N 302-ФЗ](#).)

1_1. Возмещение вреда, включая моральный вред, причиненного в результате террористического акта, осуществляется в порядке, установленном законодательством Российской Федерации о гражданском судопроизводстве, за счет средств лица, совершившего террористический акт, а также за счет средств его близких родственников, родственников и близких лиц при наличии достаточных оснований полагать, что деньги, ценности и иное имущество получены ими в результате террористической деятельности и (или) являются доходом от такого имущества. На требование о возмещении вреда, причиненного в результате террористического акта жизни или здоровью граждан, исковая давность не распространяется. Срок исковой давности по требованиям о возмещении вреда, причиненного имуществу в результате террористического акта, устанавливается в пределах сроков давности привлечения к уголовной ответственности за совершение указанного преступления.

(Часть дополнительно включена с 14 ноября 2013 года [Федеральным законом от 2 ноября 2013 года N 302-ФЗ](#))

1_2. Федеральные органы исполнительной власти, осуществляющие в пределах своих полномочий противодействие терроризму и уполномоченные на осуществление оперативно-разыскной деятельности, вправе истребовать сведения о законности происхождения денег, ценностей, иного имущества и доходов от них у близких родственников, родственников и близких лиц лица, совершившего террористический акт, при наличии достаточных оснований полагать, что данное имущество получено в результате террористической деятельности и (или) является доходом от такого имущества, и проводить проверку на предмет достоверности этих сведений. Указанные лица обязаны представлять истребуемые сведения. Право истребовать указанные сведения действует только в отношении денег, ценностей, иного имущества и доходов, которые были получены не ранее установленного факта начала участия лица, совершившего террористический акт, в террористической деятельности. В случае отсутствия достоверных сведений о законности происхождения денег, ценностей, иного имущества и доходов от них соответствующие материалы направляются в органы прокуратуры Российской Федерации. Генеральный прокурор Российской Федерации или подчиненные ему прокуроры при получении указанных материалов в порядке, установленном законодательством Российской Федерации о гражданском судопроизводстве, обращаются в суд с заявлением об обращении в доход Российской Федерации денег, ценностей, иного имущества и доходов от них, в отношении которых лицом не представлены сведения, подтверждающие законность их приобретения.

(Часть дополнительно включена с 14 ноября 2013 года [Федеральным законом от 2 ноября 2013 года N 302-ФЗ](#))

2. Возмещение вреда, причиненного при пресечении террористического акта правомерными действиями, осуществляется за счет средств федерального бюджета в соответствии с законодательством Российской Федерации в порядке, установленном Правительством Российской Федерации.

3. Вред, причиненный при пресечении террористического акта правомерными действиями здоровью и имуществу лица, участвующего в террористическом акте, а также вред, вызванный смертью этого лица, возмещению не подлежит.

Статья 19. Социальная реабилитация лиц, пострадавших в результате террористического акта, и лиц, участвующих в борьбе с терроризмом

(наименование дополнено с 1 января 2009 года [Федеральным законом от 8 ноября 2008 года N 203-ФЗ](#))

1. Социальная реабилитация лиц, пострадавших в результате террористического акта, а также лиц, указанных в [статье 20](#) настоящего Федерального закона, включает в себя психологическую, медицинскую и профессиональную реабилитацию, правовую помощь, содействие в трудоустройстве, предоставление жилья, проводится в целях социальной адаптации лиц, пострадавших в результате террористического акта, и их интеграции в общество и осуществляется за счет средств федерального бюджета в порядке, определяемом Правительством Российской Федерации, а также средств бюджета субъекта Российской Федерации, на территории которого совершен террористический акт, и иных источников, предусмотренных законодательством Российской Федерации (часть в редакции, введенной в действие с 1 января 2009 года [Федеральным законом от 8 ноября 2008 года N 203-ФЗ](#)).

2. Для лиц, указанных в [статье 20](#) настоящего Федерального закона, федеральными законами и иными нормативными правовыми актами Российской Федерации помимо социальной реабилитации могут быть предусмотрены реабилитационные мероприятия иного характера (часть дополнительно включена с 1 января 2009 года [Федеральным законом от 8 ноября 2008 года N 203-ФЗ](#)).

Статья 20. Категории лиц, участвующих в борьбе с терроризмом, подлежащих правовой и социальной защите

1. Лица, участвующие в борьбе с терроризмом, находятся под защитой государства и подлежат правовой и социальной защите. К указанным лицам относятся:

1) военнослужащие, сотрудники и специалисты федеральных органов исполнительной власти и иных государственных органов, осуществляющих борьбу с терроризмом (пункт дополнен с 11 января 2009 года [Федеральным законом от 30 декабря 2008 года N 321-ФЗ](#));

2) лица, содействующие на постоянной или временной основе федеральным органам исполнительной власти, осуществляющим борьбу с терроризмом, в выявлении, предупреждении, пресечении, раскрытии и расследовании террористических актов и минимизации их последствий;

2_1) сотрудники Следственного комитета Российской Федерации, принимающие участие в выездах на места происшествия и документальном закреплении следов совершенных преступлений на территориях (перечне объектов), в пределах которых (на которых) введен правовой режим контртеррористической операции (пункт дополнительно включен с 15 января 2011 года [Федеральным законом от 28 декабря 2010 года N 404-ФЗ](#));

3) члены семей лиц, указанных в [пунктах 1, 2 и 2_1 настоящей части](#), если необходимость в обеспечении их защиты вызвана участием указанных лиц в борьбе с терроризмом (пункт в редакции, введенной в действие с 15 января 2011 года [Федеральным законом от 28 декабря 2010 года N 404-ФЗ](#)).

2. Социальная защита лиц, участвующих в борьбе с терроризмом, осуществляется с учетом правового статуса таких лиц, устанавливаемого федеральными законами и иными нормативными правовыми актами Российской Федерации, в порядке, установленном Правительством Российской Федерации.

Статья 21. Возмещение вреда лицам, участвующим в борьбе с терроризмом, и меры их социальной защиты

1. Возмещение вреда, причиненного жизни, здоровью и имуществу лиц, указанных в [статье 20 настоящего Федерального закона](#), в связи с их участием в борьбе с терроризмом, осуществляется в соответствии с законодательством Российской Федерации в порядке, установленном Правительством Российской Федерации.

2. В случае гибели лица, принимавшего участие в осуществлении мероприятия по борьбе с терроризмом, членам семьи погибшего и лицам, находившимся на его иждивении, выплачивается единовременное пособие в размере шестисот тысяч рублей, а также гарантируется сохранение очереди на получение жилья, компенсаций по оплате жилья и жилищно-коммунальных услуг, если имелось право на получение таких компенсаций. Нетрудоспособным членам семьи погибшего и лицам, находившимся на его иждивении, назначается пенсия по случаю потери кормильца.

3. В случае, если лицо, принимавшее участие в осуществлении мероприятия по борьбе с терроризмом, получило увечье, повлекшее за собой наступление инвалидности, этому лицу за счет средств федерального бюджета выплачивается единовременное пособие в размере трехсот тысяч рублей и назначается пенсия в соответствии с законодательством Российской Федерации.

4. В случае, если лицо, принимавшее участие в осуществлении мероприятия по борьбе с терроризмом, получило ранение, не повлекшее за собой наступления инвалидности, этому лицу выплачивается единовременное пособие в размере ста тысяч рублей.

5. В случае, если имущество лица, принимавшего участие в осуществлении мероприятия по борьбе с терроризмом, утрачено или повреждено, это лицо имеет право на возмещение его стоимости в порядке, установленном Правительством Российской Федерации.

6. При одновременном возникновении в соответствии с законодательством Российской Федерации нескольких оснований для указанных единовременных выплат выплата осуществляется по одному основанию по выбору получателя.

Статья 22. Правомерное причинение вреда

Лишение жизни лица, совершающего террористический акт, а также причинение вреда здоровью или имуществу такого лица либо иным охраняемым законом интересам личности, общества или государства при пресечении террористического акта либо осуществлении иных мероприятий по борьбе с терроризмом действиями, предписываемыми или разрешенными законодательством Российской Федерации, являются правомерными.

Статья 23. Льготное исчисление выслуги лет, гарантии и компенсации лицам, участвующим в борьбе с терроризмом

1. Военнослужащим и сотрудникам федеральных органов исполнительной власти и иных государственных органов, проходящим (проходившим) службу в подразделениях, непосредственно осуществляющих (осуществлявших) борьбу с терроризмом, в выслугу лет (трудовой стаж) для назначения пенсий один день службы засчитывается за полтора дня, а время непосредственного участия в контртеррористических операциях - из расчета один день службы за три дня (часть дополнена с 11 января 2009 года [Федеральным законом от 30 декабря 2008 года N 321-ФЗ](#)).

2. Периоды непосредственного участия военнослужащих и сотрудников федеральных органов исполнительной власти и иных государственных органов в контртеррористических операциях для льготного исчисления выслуги лет (трудового стажа) для назначения пенсий устанавливаются в порядке, определяемом Правительством Российской Федерации (часть дополнена с 11 января 2009 года [Федеральным законом от 30 декабря 2008 года N 321-ФЗ](#)).

3. Военнослужащим и сотрудникам федеральных органов исполнительной власти и иных государственных органов, непосредственно участвующим в борьбе с терроризмом, Президентом Российской Федерации и Правительством Российской Федерации могут устанавливаться оклады по воинским должностям (должностные оклады) с учетом повышения, а также могут устанавливаться дополнительные гарантии и компенсации.

(Часть дополнена с 11 января 2009 года [Федеральным законом от 30 декабря 2008 года N 321-ФЗ](#); в редакции, введенной в действие с 1 января 2012 года [Федеральным законом от 8 ноября 2011 года N 309-ФЗ](#)).

Статья 24. Ответственность организаций за причастность к терроризму

1. В Российской Федерации запрещаются создание и деятельность организаций, цели или действия которых направлены на пропаганду, оправдание и поддержку терроризма или совершение преступлений, предусмотренных [статьями 205-206, 208, 211, 220, 221, 277-280, 282_1-282_3](#) и [360 Уголовного кодекса Российской Федерации](#).

(Часть дополнена с 29 октября 2010 года [Федеральным законом от 27 июля 2010 года N 197-ФЗ](#); в редакции, введенной в действие с 11 июля 2014 года [Федеральным законом от 28 июня 2014 года N 179-ФЗ](#)).

2. Организация признается террористической и подлежит ликвидации (ее деятельность - запрещению) по решению суда на основании заявления Генерального прокурора Российской Федерации или подчиненного ему прокурора в случае, если от имени или в интересах организации осуществляются организация, подготовка и совершение преступлений, предусмотренных [статьями 205-206, 208, 211, 220, 221, 277-280, 282_1-282_3](#) и [360 Уголовного кодекса Российской Федерации](#), а также в случае, если указанные действия осуществляет лицо, которое контролирует реализацию организацией ее прав и обязанностей. Решение суда о ликвидации организации (запрете ее деятельности) распространяется на региональные и другие структурные подразделения организации. Террористической организацией, деятельность которой подлежит запрещению (а при наличии организационно-правовой формы - ликвидации), также признается террористическое сообщество в случае вступления в законную силу обвинительного приговора по уголовному делу в отношении лица за создание сообщества, предусмотренного [статьей 205_4 Уголовного кодекса Российской Федерации](#), за руководство этим сообществом или участие в нем.

(Часть дополнена с 29 октября 2010 года [Федеральным законом от 27 июля 2010 года N 197-ФЗ](#); в редакции, введенной в действие с 14 ноября 2013 года [Федеральным законом от 2 ноября 2013 года N 302-ФЗ](#); в редакции, введенной в действие с 11 июля 2014 года [Федеральным законом от 28 июня 2014 года N 179-ФЗ](#)).

3. Оставшееся после удовлетворения требований кредиторов имущество организации, ликвидируемой по основаниям, предусмотренным настоящей статьей, подлежит конфискации и обращению в доход государства в порядке, установленном Правительством Российской Федерации. Решение о конфискации указанного имущества и его обращении в доход государства выносится судом одновременно с решением о ликвидации организации.

4. Положения настоящей статьи распространяются на иностранные и международные организации, а также на их отделения, филиалы и представительства в Российской Федерации.

5. Федеральный орган исполнительной власти в области обеспечения безопасности ведет единый федеральный список организаций, в том числе иностранных и международных организаций, признанных в соответствии с законодательством Российской Федерации террористическими. Копия вступившего в законную силу

судебного решения по делу о признании организации террористической и о ее ликвидации (запрете ее деятельности) или копия вступившего в законную силу приговора по уголовному делу о преступлениях, предусмотренных [статьей 205.4 Уголовного кодекса Российской Федерации](#), в пятидневный срок со дня вступления в законную силу соответствующего судебного решения или возвращения дела из суда апелляционной инстанции направляется судом первой инстанции в федеральный орган исполнительной власти в области обеспечения безопасности. Указанный список подлежит опубликованию в официальных периодических изданиях, определенных Правительством Российской Федерации, в десятидневный срок со дня поступления копии соответствующего судебного решения в указанный федеральный орган исполнительной власти.

(Часть в редакции, введенной в действие с 1 января 2015 года [Федеральным законом от 31 декабря 2014 года N 505-ФЗ](#)).

Статья 25. Вознаграждение за содействие борьбе с терроризмом

1. Лицам, оказывающим содействие в выявлении, предупреждении, пресечении, раскрытии и расследовании террористического акта, выявлении и задержании лиц, подготавливающих, совершающих или совершивших такой акт, из средств федерального бюджета может выплачиваться денежное вознаграждение.
2. Источники финансирования выплат денежного вознаграждения устанавливаются Правительством Российской Федерации.
3. Размер, основания и порядок выплат денежного вознаграждения определяются федеральным органом исполнительной власти в области обеспечения безопасности.

Статья 26. О признании утратившими силу отдельных законодательных актов (положений законодательных актов) Российской Федерации

1. Со дня вступления в силу настоящего Федерального закона признать утратившими силу:
 - 1) [статьи 1-16, 18, 19, 21 и 23-27 Федерального закона от 25 июля 1998 года N 130-ФЗ "О борьбе с терроризмом"](#) (Собрание законодательства Российской Федерации, 1998, N 31, ст.3808);
 - 2) [Федеральный закон от 21 ноября 2002 года N 144-ФЗ "О внесении дополнения в Федеральный закон "О борьбе с терроризмом"](#) (Собрание законодательства Российской Федерации, 2002, N 47, ст.4634);
 - 3) [статью 33 Федерального закона от 30 июня 2003 года N 86-ФЗ "О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Российской Федерации, признании утратившими силу отдельных законодательных актов Российской Федерации, предоставлении отдельных гарантий сотрудникам органов внутренних дел, органов по контролю за оборотом наркотических средств и психотропных веществ и](#)

[упраздняемых федеральных органов налоговой полиции в связи с осуществлением мер по совершенствованию государственного управления"](#) (Собрание законодательства Российской Федерации, 2003, N 27, ст.2700).

2. Признать утратившими силу с 1 января 2007 года:

1) [Федеральный закон от 25 июля 1998 года N 130-ФЗ "О борьбе с терроризмом"](#) (Собрание законодательства Российской Федерации, 1998, N 31, ст.3808);

2) [пункт 22 статьи 4 Федерального закона от 7 августа 2000 года N 122-ФЗ "О порядке установления размеров стипендий и социальных выплат в Российской Федерации"](#) (Собрание законодательства Российской Федерации, 2000, N 33, ст.3348);

3) [статью 106 Федерального закона от 22 августа 2004 года N 122-ФЗ "О внесении изменений в законодательные акты Российской Федерации и признании утратившими силу некоторых законодательных актов Российской Федерации в связи с принятием федеральных законов "О внесении изменений и дополнений в Федеральный закон "Об общих принципах организации законодательных \(представительных\) и исполнительных органов государственной власти субъектов Российской Федерации" и "Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации"](#) (Собрание законодательства Российской Федерации, 2004, N 35, ст.3607).

Статья 27. Вступление в силу настоящего Федерального закона

1. Настоящий Федеральный закон вступает в силу со дня его официального опубликования, за исключением [статей 18, 19, 21 и 23 настоящего Федерального закона](#).

2. [Статьи 18, 19, 21 и 23 настоящего Федерального закона](#) вступают в силу с 1 января 2007 года.

Президент
Российской Федерации
В.Путин

Москва, Кремль
6 марта 2006 года
N 35-ФЗ